ژه‌تران مه‌ی

شه‌مجاڵ خه‌ڵاق ره‌شمیانی

ۋەتەن مېھرى

(شېئىرلار)

مەسئۇل مۇھەررىرى:
ماخمۇتجان ئىسلام

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

مۇھەممەد ئىمىن بۇغرا

بۇ توپلامغا خېلى ئۇزۇن يىللاردىن بۇيان شېئىر ئىجادىيىتى بىلەن پائال شۇغۇللىنىپ كېلىۋاتقان ئالتە نەپەر ئوتتۇرا ياش ۋە ياش شائىرنىڭ بىر قىسىم شېئىرلىرى كىرگۈزۈلدى.

شائىر مەسۇم باسمت 1930 - يىلى غۇلجا ناھىيىسىنىڭ تۆرپانيۈزى يېزىسىدا تۇغۇلغان. 1950 - يىلدىن ئېتىۋارەن شېئىرلىرى ئېلان قىلىنىشقا باشلىغان. 1952 — 1953 - يىللىرى شىنجاڭ «ئازاتلىق ئارمىيە گېزىتى» دە مۇھەررىر بولۇپ ئىشلىگەن. ئۇ ھازىر غۇلجا شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچىسى.

شائىر باۋۇدۇن نىياز 1939 - يىلى دېكابىردا تۇرپان ناھىيىسىدە قول ھۈنەرۋەن ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. ئۇنىڭ شېئىرلىرى 1958 - يىلدىن باشلاپ جامائەتچىلىك بىلەن يۈز كۆرۈشكەن. ئۇ ھازىر ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەجرىبە ئوتتۇرا مەكتىۋىدە ئىشلەيدۇ.

شائىر مەمتىمىن قۇربان 1942 - يىلى ئىيۇندا قاراقاش ناھىيىسىدە دېخان ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1960 - يىل ئاۋغۇستتا شىنجاڭ پېداگوگىكا ئىنستىتۇتىنىڭ تىل - ئەدەبىيات پاكولتېتىنى تاماملىغان. شېئىرلىرى 1959 - يىلدىن باشلاپ گېزىت - ژورناللاردا ئېلان قىلىنغان. ئۇ ھازىر قاراقاش ناھىيىلىك سەنئەت ئۆمىكىدە ئىشلەيدۇ.

شائىر سىدىق قاۋۇز 1943 - يىلى گۇما ناھىيىسىنىڭ كۆكتېرەك يېزىسىدا قول ھۈنەرۋەن ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. ئۇنىڭ تۇنجى شېئىرى «بەختى كۈلگەن چۆل» 1959 - يىلى ئۆكتەبىردە ئېلان قىلىنغان. ئۇ ھازىر «خوتەن گېزىتى» دە مۇھەررىر بولۇپ ئىشلەيدۇ.

شائىر ياسىن ئىمىن 1949 - يىل ئىيۇندا ئاقسۇ ناھىيە-سىنىڭ گۈلباغ مەھەللىسىدە تۇغۇلغان. 1976 - يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنى تاماملىغان. تۇنجى شېئىرى 1974 - يىلى ئېلان قىلىنغان. ئۇ ھازىر شىنجاڭ ياشلار نەشرىياتىدا ئىشلەيدۇ.

شائىر قۇربان ماموت 1950 - يىلى كۇچا ناھىيىسىنىڭ بەھمۇڭاغ يېزىسىدىكى بوستان كەنجىك مەھەللىسىدە خىزمەتچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1976 - يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تىل - ئەدەبىيات پاكولتېتىنى تاماملىغان. ئۇنىڭ شېئىرلىرى 1963 - يىلدىن باشلاپ ئېلان قىلىنغان. ئۇ ھازىر «شىنجاڭ مەدەنىيىتى» ژورنىلىدا ئىشلەيدۇ.

مۇندەرىجە.

باھار تۈيغۇسى مەسۇم باسىت

بىناكار ۋە بىنا 2
شانلىق جېپىغاگجۇن 3
قارغاي ئاستىدا ئېيتىلغان ناخشا 4
يۇرەك ئارزۇسى 5
دىخانغا مۇھەببەت 6
سۆيۈملۈك باھار 6
ئەلنىڭ قەدىردان ئوغلىسەن 7
تاشتىكى گۈل 8
باھار تۈيغۇسى 8
سوغا 12
ئەسلەش 14
ۋەتەن باغرىدا 15
ۋىسال ئۈمىدى 16
ۋىسال ئىشقى 17
ھەسەل ھەرىسى بىلەن ئېيىق 18
جەڭچى مىنگەن ئات 20
ناخشا ئېيتىمىش ۋاقتىم 22
باغۋەن تۈيغۇسى 23

رؤبائىلار ۋە پارچىلار 24
يىللار قويندا 25
رابىيە 26
قارغاي بىلەن ئارچا 28
ۋاقىت ۋە ئۆمۈر 29

يالقۇنتاغ كويلىرى — باۋۇدۇن نىياز

ئۆرلە مەگگۈ بەختىيار تۇرپان 34
شانغا تولسۇن يىلىمىز 36
يالقۇنتاغ باغرىدا 37
ئارزۇ 39
كىتاپ 39
رؤبائى ۋە پارچىلار 40
ئۆلكەم ئۇزۇن سەپەردە 42
ئىۋگەنگىن 44
يۈرتۇم ھەققىدە غەزەل 45
قەشقەرنى كۆردۈم 47
ۋەتەن مېھرى 48
بولماس 49
بەزىلەر 50
بەتنىيەت 51
ئۇرۇمچى مېھرى 52
قەلبىمگە خىتاپ 53
چىن يۈرەكتىن ئەسلەيمىز 54
ناخشا تېكىستلىرى 54

يۇرتۇمغا مۇھەببەت مەمتىمىن قۇربان

ئاشپەز قىز 60
ئاستا ۋە چاپسان 60
گىلەم دوپپا 62
ئەجرىنى ياندۇرسام 62
خامان ناخشىسى 63
قولۇمنىڭ ئىزى بار 64
نەمۇنىچى قىزغا 65
يۇرتۇمغا مۇھەببەت 66
كاككۇك 68
كەلگۈسىدە يازىدۇ كىتاپ 68
ئاي ئۈستىگە چىقىدۇ ئۆزى 69
تەشنا ئەمەسمىز ئەمدى قوناققا 70
شەرەپلىك باي بولۇپتۇ ئۇ 70
شائىر دوستۇمغا 71
مەشكە سوئال 72
ھۈنەر — ئۇرۇق 72
ھەر پەسلىدە ئۆزگىچە بويياق 73
ھاكىم مېنى مېھمان دىدى 74
رەسسامغا 76
كىچىك تەمبۇرچىغا 77
خىزمەتتىدە بولغىن ئاناڭنىڭ 78
ئۇلگە قىلاي تالنى مەن 81
بىلمەققا قاراپ 82

بۇلۇت ۋە دىخان 83
مېنى كۆرسەڭ 84
يۇلقۇننى ئويلمسام 86
چۈشەنمىدى قەدرىمنى 88
تۇخۇم 93
بۇ ھۆرمەتكە شېرىك سەنمۇ 94
دۇتارىم 96
يالقۇنى بۇ يۈرەكنىڭ 97
تاشقا قاراپ 98
دوستۇم بولساڭ 98

قەترە سمدىق قاۋۇز

ناخشا خوماری 100
نىگار 101
ۋەدە 103
تەمى قالدى تىلىمدا 105
تاڭ شامىلى 107
بۇلبۇللار چىللاپ كەتتى 108
يۇرتۇم ـ سائادەت بۆشۇگۇم 109
يارىمغا خەت 109
ساقى يار 114
چىچەك توزىسا 118
سازەندە دوستۇمغا 119
ۋەتەن گۈلبېغى 120
ئېتىز چولپىنى 121
ۋاقىت 121

بايرىمگا مۇبارەك ۋەتەن 123
ھېيىت بۇگۈن 125
بۇرادىرىمگە 126
يىپەك يولى 127
تاشچى يىگىت 128
گىلەمچى قىز 130
بوغدادا بىر كۈن 132
سەن ئاشىقمۇ، مەن شەيدا 136
باغۋەن قىز 137
ئىست ياشلىغىم 139
ئانارىم قېنى 142
ھىسسىيات ئۇچقۇنلىرى 150
مېنىڭدەك ناتاۋان بولمىسا نەۋرەم 153
خالىس كۆتكۈچى 154
بەيگە قوشاقلىرى 157

تالانت ئىنلهاملىرى ياسىن ئىمىن

ۋەتىنىم ــ ئانا 172
تاغلار خاتىرىسى 174
تۇتاش يوللار 176
ئەجداد مىراسى 181
شۇ چاغدىلا 184
شۇنداق بېرى 186
ۋەتەن دېگەندە 187
ئۇچراشقاندا 188

ئانىغا 192
مەن ـ جەڭچىمەن 193
سۆيىمەن 194
تاڭدىن 194
ئانا باغرى 196
كىشىنەك ۋە مەن 106
ماڭا شۇ ئەلا 197
ھەقىقەت 198
ھايات دىمەكلىك 199
كېلەرمەن 200
تامچە بولۇپ 201
شۇندىلا 202
ئۈمىت 203
ناخشا تېكىستلىرى 203
ۋاپادار دوستلار 206
بۆلۈنگەننى بۆرە يەر 209
چۆجە خوراز بىلەن ئاسلان 217
ئانا يۈرت مۇھەببىتى 223

ئاق كەچە — قۇربان مامۇت

ۋەتىنىمنى كۆيلەيمەن 230
ئىتتىپاقلىق ناخشىسى 231
سايرام بويىدا 232
ئاق ئۆستەڭ 233
چېگرا جەڭچىسى 234

نەغمىچىلارغا مەدھىيە 236
تاغ يولىدا 237
سۆيۈملۈك كىشىلەر كەلدى 240
جاۋاپ 243
ناخشا تېكىستلىرى 246
لۇشۈن ھەققىدە ناخشا 260
غالىپ كارۋان 264
يەختىم 266
تۆتاش قەلبلەر 267

مەسۇم باسمت

باھار تۇيغۇسى

بىناكار ۋە بىنا

چىقسپ، پېتىمپ كەتكىچە قۇياش
بۇ بىناغا باقىدۇ ئۇزاق.
بەزەن ئوغاق، بەزەن دۆگلەك چاق
بولۇپ ئايمۇ تىكىلەر شۇنداق.

تەلمۈرىدۇ يەنە يۇلتۇزلار
چىمىرلىشىپ كۆكتە ھەۋەستە.
كۈن، ئاي، يۇلتۇز ئىشقى نىمىدۇر،
دەپ تەسەۋۋۇر قىلىمەن پەستە.

بىناكارنى ئاسمان قىزلىرى،
ئۆي سەپىرى، دەپ چاقىرامدىكىن؟
ئەمسە نىمە مارايدۇ مۇنداق،
يا، پەيت تېپىپ ۋاقىرامدىكىن؟

ساماسىمۇ بارىكەن چىن ئاشىق
بىنا ئەمەس، بىناكارىمغا.
ئۇ پەرۋاسىز باسىدۇ نەقىش
ئىشقى بىلەن گۈل دىيارىمغا.

شانلىق جيپغا ئجۇن

قايسى كۆلنى سىزماق ئىزلىسەم،
قەلبىم بىلەن بىمردەك تۇيۇلدى.
سىزاي دىسەم قايسى بۇلاقنى،
ماڭا چەكسىز شەرۇەت قۇيۇلدى.
ئۇ كۆل قاياق ئىلهام تۇيغۇسى،
بۇلاق پارلاق ئۆمرۇم سۆيگۇسى.
شۇ بۇلاقنىڭ زىلال سۇيىدە
كۆزەل هايات چاقناپ ئۆتكۇسى.

بۇ خىسلەتنى كىم ياراتتى، دەپ،
ئەجەپلەنمە ئويلاپ كۆرسەڭچۇ.
بىر ئوبراز بار، خىسلەت تەڭرىسى،
ئۇ، سەن بىلەن ماڭساڭ، تۇرساڭمۇ.
غەمدە قالساڭ غەمگۇزارلىڭ ئۇ،
شاتلىغىڭدا دىل ئۇزارلىڭ ئۇ.
بارلىق بالا، دەردۇ ـ ئەلەمنىڭ
دەهشىتىدىن قۇتقۇزارلىڭ ئۇ.

ئىرىشتۇرۇپ سېنى راهەتكە،
قىلماس تاما، قىلچە مەنپەئەت.
هالاۋەتتە، مەيلى جاپادا،
قىلغۇچى ئۇ ئەلگە شاپائەت.

بىلسەڭ ئۇنىڭ ئىزى چۈشكەن يەر
قۇچتى زۇمرەت، بولدى گۈل - چىمەن.
دەشت - چۆللەرنىڭ نىمجان ۋۇجۇدى
بولدى ئۇنىڭ قولىدا تىمەن.
شۇڭا كۆرسەم گۈلنى، بۇلاقنى
يۇرىگىمدە ئۆرلەيدۇ يالقۇن.
ئىلھامچىمنى باشقىمسى دىمە،
ئۇ قەدىردان شائىلىق جېپىغا ئۆچۈن.

1981 - يىل، ئىيۇن.

قارغاي ئاستىدا ئېيتىلغان ناخشا

قارغايلارنىڭ خىسلىتى تولا،
سۈندۈرالماي كەتتى بورانلار.
چاڭگاقچىلار كېلەلمەيدۇ تەڭ،
سۈپۈرۈلدى زۇغۇي تۇمانلار.

شۇنىڭغان، بوران، تۈلكە ئويۇنى
ئېگەلمەيدۇ قارغاي بويىنى.
ئۆرلەيدۇ ئۇ، ياشىرىپ كۆككە،
كۆرۈپ قىزغىن ئەلنىڭ تويىنى.

قارغايدەكى خىسلەت ياشىرىش،
ئەل باھارى ئۈچۈن راسلىنىش.

كەل ئۆرلەيلى، پارلاق مەنزىلگە —
مۇشۇ مېڭىش بولسۇن ئاتلىنىش.

1962 - يىل، ئۆكتەبىر.

يۇرەك ئارزۇسى

كەتتى باشتىن قايغۇلۇق كۈنلەر،
ئەنسىز تۈنلەر كەتتى يىراقتا.
كەل ئامرىغىم دىدارلىشايلى،
كۆيگەنغۇ بىز ئوتى پىراقتا.

ئۇنتالمايمەن ياشى باھارىمنى،
ئەسلەپ بىللە قىلغان سەيلىنى.
تاپتىم تاڭدا گۈللەر ئىچىدىن،
تۈن ئېپ قاچقان سەن گۈل - لەيلىنى.

جان دوستلىرىم، قەدىرداشلىرىم،
شات ياشايمىز ئەمدى گۈلزاردا.
مۇرات تاپتۇق ئانا دىيارىدا،
ئايلىنىمىز سۈلماس چىنارغا.

1982 - يىل، ئۆكتەبىر.

دىخانغا مۇھەببەت

(غاخشا تېكىستى)

ئۆستەلگە چاپقانلار تاغدا،
گۈل مىۋە ئۈزدى باغدا.
ياشاردى ئەزىز جانلار،
گۈل پەسلى باھار تاشدا.

گۈللەندى ئەجەپ كۆركەم،
دەشت - چۆللەر بولۇپ گۈلشەن.
ئەل يوقتۇر جاپا چەكمەي،
ھايات پەيزىنى سۈرگەن.

دىخان سۆيگىنىم شەكسىز،
كۆيلەپ ئۆتتىمەن شەرتسىز.
دىخانغا يۈرەك مېھرىم،
بۇلاقتەك ئاقار چەكسىز.

1982 - يىل، مارت.

سۆيۈملۈك باھار

ۋەتىنىمدە ياشىنىدى باھار،
بوستانلىرى چاچماقتا ئىپار.

تاغ، تۇزلىكى ياڭزا - ياڭزا گۈل،
ھىدى جاننى ياشناتتى زىنھار.

شامالىلارمۇ ئىپار پۇرايدۇ،
پۇتۇن مۇھىت. ئەلنى ئورايدۇ.
يېڭىلاشقا ھاياتنى جەزمەن،
باھار جانغا جاننى ئۇلايدۇ.

1982 - يىل، ئىيۇن.

ئەلنىڭ قەدىردان ئوغلىسەن

ئەسلەپ مۇتەللىپ مەن سېنى قويدۇم بېشىڭغا دەستە گۈل،
باغرىم كاۋاپ بولدى شۇئان، ئۆرتەندى بۇ، ئوتلۇق كۆڭۈل.

ئويلاپ خەلقنىڭ بەختىنى، بولدۇڭ چېلىشىنىڭ جارچىسى،
زار قاخشىغان يوقسۇللارنى ئويغاتتى ناخشاڭ ئەۋجىسى.

زۇلمەت سېنى بوغدى ھامان، قالدى باتۇر روھىڭ ھامان،
كۆلكەندە تاڭ گۈللەپ باھار، سازىڭغا ساز قاتتى زامان.

ئەي مۇتەللىپ باغ ئارا، ئاتماقتا ئارزۇيۇڭ چېچەك،
ئەلنىڭ قەدىردان ئوغلىسەن، ئەسلەر سېنى ھەر بىر يۈرەك.

1982 - يىل، فېۋرال.

تاشتمكى گۈل

قۇياشتىن تەڭ ئالسىمۇ نۇرنى،
ھەربىر گۈلنىڭ پۇرىغى باشقا.
بەزى گۈللەر ئۇنگەن ئېچىلىپ،
چېچىلسىمۇ ئۇرۇغى تاشقا.

بىر قەيسەرنىڭ قەلبىدەك شۇ گۈل،
قىيا تاشتا تۇرۇپتۇ چاقناپ.
چىن ـ ھەقىقى قۇربانلار روھى،
ھەر يۇرەكتە ئېچىلغان ياشناپ.

قىيا تاشتا ئېچىلغان شۇ گۈل،
مەپتۇن قىلار ھەممە كىشىنى.
ئەمدى تاشتا ئېچىلدۇرار گۈل،
چىڭ باغلىغان ئەلگە رىشتىنى.

1981 ـ يىل، ماي.

باھار تۇيغۇسى

ئۇزىتىپ قىشنى كېلىپ باھار ـ ياز،
قاناتلار قاقتى تۇرنا بىلەن غاز.
غۇسسىنى بېسىپ ئاڭلانغاچ نەغمە،
ئەلنىڭ كۆڭلىگە يېقىپ كەتتى ساز.

شاتلاندى خەلقىم ئىچىگە پاتماي،
جانلار سېغىنغان باھار كەلدى، دەپ.
ئورمانلار، تاللار قىلمىشتى جەۋلان،
ئەمدى ياشناشنىڭ دەۋرى كەلدى، دەپ.

تاڭنى قۇچاقلاپ كەلگەچكە باھار،
ئەجەپمۇ ھاياتبەخش كۆرۈندى جاھان.
شىرىن - لەززەتلىك خۇش پۇراق چاچقان،
باھار نۇرىغا چۆمۈلدى ئىنسان.

بولغاچ كۆڭۈللۈك باھار يالقۇنلۇق،
باھار نۇرلىرى جانغا ئوت ياقتى.
ئويناقلاپ جانلار جانغا جان ئۈلاپ،
باھار نۇرىغا كۆكسىنى ياقتى.

قۇياشلىق باھار چىچەك ئارزۇسى،
غۇنچىگە مەمنۇن سۆيۈندى كۆڭۈل.
ئويندى ئوسۇل باھارغا تويماي،
تاغ، دالا، كانلار ئادەملەر تۆگۈل.

كەڭرى - پايانسىز ئېتىز، مەللەر،
يېشىل دېڭىزدەك دولقۇن ياسىدى.
تەزگەن قالغاچلار شاتلىق ئىلكىدە،
پىشايۇانلارغا ئۇگا راسلىدى.

باهار ئىشقىدا هەممە دىخانلار،
ئۇنۇشتى گۈلدەك ئېتىز بېشىدا.
مول هوسۇل ئۈچۈن قىلىشتى كۆرەش،
باهار ئىلهامى ئۇرغۇپ ئىشىدا.

تەمبۇرچى يىگىت باهار زوقىدا،
ئۇردى شات ناخۇل زىل تەمبۇرىگە.
ئېتىز، باغلارغا، تاغلارغا قاراپ،
هىس يىغدى شائىر دىل دەپتىرىگە.

ئېيتتى ئۆلەنمۇ ياڭرىتىپ چوپان،
كەڭرى يايلاققا كىرگۈزگەندەك جان.
قوزا، تايچاقلار... باهار ئىشقىدا،
يايرىدى ئەركىن چېپىشىپ هەريان.

گۈللەر، چوغلۇقلار چېچىپ خۇش پۇراق،
ئەيلىدى جاننى باهارغا مەپتۇن.
تاشلاردىن ئوخچۇپ چۈشكەن بۇلاقلار
سېلىشىپ چۇقان ياسىدى كەلكۈن.

تاغ قىيانلىرى كەتمەن ئىلكىدە،
ئېتىز، باغلار تەلپۈنۈپ كەتتى.
تەشناسى قانغان مايسا، تال، چوكان،
قۇياشقا قاراپ يەلپۈنۈپ كەتتى.

× ×

باهار هوزۇرى جانلار غۇرۇرى،
هەممە هۇسنىگە تولار باهاردا.
باهار ئىشقىدا يايرىغان جانلار،
چاقنار چېهرى نۇر گۈللەر قاتاردا.

باهار هۇسنىغۇ قۇياشنىڭ مېهرى،
قۇياشلىق باهار ياشاشقا ئاساس.
جانغا جان قوشقان باهار قوينىدا،
ياشىغانسېرى كەلمەمدۇ ياشاش.

چىن هايات ئۈچۈن ياشىغان باهار،
گۈزەللىكلەرنىڭ غەزنە ـ بۇلىغى.
پارلاق ساۋادەت هايات باهارى،
ئەجداتلار ئارزۇ قىلغان گۈللىگى.

شۇڭا باهارغا باهار قوشۇلۇپ،
مەڭگۈ بېغىشلاپ بەردى گۈزەللىك.
پاها! بۇ لەززەتلىك باهار پەيزىدە،
بالقىدى چاقناپ هەممە گۈزەللىك.

1977 ـ يىل، فېۋرال.

سوغا

تاغ بىلەن تاغ قۇچاقلاپ ئېچىلدى گۈل،
مەپتۇن بوپ ئاشۇ گۈلنى سۆيدى كۆكۈل.
كۆكۈلنىڭ رىشتى ئاڭا چىگىلمىسە،
گۈلدەستە تىزارمىدى بۇ ــ قەلبى گۈل.

تۇيامدۇ قەلبى گۈلنىڭ كۆكلى گۈلگە،
يىغدى ئۇ، ئەڭ خۇشپۇراق رەڭدارىنى.
قالامدۇ دىلدا ئارمان چىمەن ـ گۈلنى،
ئۇزىتىپ كۈتۈۋالسا بايرەمنى.

ھاياجان چۈلغاپ ئۇنىڭ يۈرىگىنى،
شەرقە تىكىلدى ئۇ، مەمنۇن قاراپ.
ئوتتۇز يىل بويتۇ بۇگۈن ــ دىگەندە ئەز،
يۈرىگى باشقىدىنلا كەتتى يايراپ.

ھىسسىيات دەپتەرلىرى ئېچىلىپ كەڭ،
تاڭ ئالدى، تاڭ كەينىگە بولدى ئەينەك.
بوۋىسى ھېزىم قۇلغۇ تىرىك تارىخ،
مۇھىمى ھازىرقىغا ئىلھام بەرمەك.

ئازاتلىق تېڭى ھۆر تاڭ، ھاياتلىق تاڭ،
ئازاتنى قۇچىغىدا ئەركىلەتكەن.

قۇتقۇزۇپ ھېزىم قۇلنى جاھالەتتىن،
ئوغلىغا مەكتۇپ بەخت بەخش ئەتكەن.

«ئازات» دەپ ئات قويۇشۇپ شۇ ــ ئوغلىنى،
ئىپتىخار گۈلشىنىدە چىچەكلەتكەن.
ئازاتجان ــ گۈل دەۋرىنىڭ خوجايىنى،
قىزىغا، دەۋرىگىنى سۆيۈ، دەپ ئۆگەتكەن.

قەلبى گۈل، ئۆزىمۇ گۈل، دەۋرىمۇ گۈل،
بەختىگە نۇر چاچماقتا قىزىل بايراق.
بىلگەچ ئۇ بۇۋىسىنىڭ كەچمىشىنى،
زامانغا، پارتىيىگە شۇنچە ئامراق.

شۇڭلاشقا بۇلبۇل كەتمەس گۈلستاندىن
كۆڭلىگە ياققان گۈلدىن تىزدى ئۆزى.
بۇۋايىمۇ ئېلىپ ماڭدى گۈلنى شۇدەم،
دىدى قىز: ــ تەۋرۈك بوپ قالسۇن ئىزى...

باققاندا گۈل دەستىگە ھايا جاندا،
بۇۋاينىڭ چاقناپ كەتتى ئوتلۇق كۆزى.
ئۇنىڭغا سوغا ئاددى كۆرۈنسىمۇ،
ھەر گۈلدە جىلۋىلەندى قەلب سۆزى.

ئۇچ ئەۋلات دەستەدەستە گۈل كۆتىرىپ،
مەيدانغا ماڭدى خوشال ياسىنىشىپ.

قىزىل تۇغ جەۋلان قىلغان تىيەنئەنمېنگە،
كۆڭلىنى تېز تاقىساق دەپ ئالدىرىشىپ.

1979 - يىل، ئۆكتەبىر.

ئەسلەش

بولغان چاغدا شىخو ئازات، ھال سوراپ —
بارغان ئىدى خۇش قامەتلىك ئەخمەتجان.
خۇددى ئۇنىڭ قانىتىدەك يانمۇ - يان،
ماڭغان ئىدى ئاببياسۇپ ھەم دەلىلقان.

دولقۇنلىرى خوشاللىقتىن ئەل تويى،
ياڭرىغاندا «...كەلدى!...» دېگەن خرىشتوفېر
قارشى ئېلىپ پاناھىنى ئۆي - ئۆيدىن
چىقتى يامراپ چوڭ - كىچىك بوپ سەپەرۋەر.

توپ ئىچىدىن يۆگرۈپ چىققان بىر قىزچاق
ئەخمەتجانغا تۇتتى دەستە گۈلىنى.
ئۇ كۆتەردى قىزچاقنى ئېپ بېشىغا
نامايەن قىپ ئەلنىڭ قىممەت - قەدرىنى.

«مۇئەللىمكە تەقدىم قىلىمىز بۇ گۈلنى...»
دەپ سىلىدى قىز بېشىنى ئۇ دەرھال.
كۆزلىرىدە خوشاللىقنىڭ شەبنىمى،
ئالدى ئوراپ ئەخمەتجاننى ئەر - ئايال.

گويا شۇدەم بىر ئەڭگۈشتەر تاپقاندەك،
ھاياجىمى پاتماي قالدى ئىچىگە.
بىلمەپ ھەممە مۇئەللىمنىڭ قەدرىنى،
بولدى مەمنۇن ئەخمەتجاننىڭ سۆزىگە.

دىدى شۇنداً كۆپچىلىككە ئەخمەتجان:
«كۆرەش بىلەن يەتمەكتىمىز غەلبىگە.
يۇرۇش قىلىپ ئىلىم ـ پەننىڭ يولىدا
گۈل چېكىڭلار ئەۋلاتلارنىڭ قەلبىگە...»

يىل كەينىدىن يىللار ئۆتەر قوغلىشىپ،
تالاي ئىشلار قالار ئارتتا ئۇنتۇلۇپ.
بىراق، تالاي ئوقۇتقۇچى قەلبىگە
ئاشۇ تەلىم سىڭىپ بارار كۆچ بولۇپ.

1981 ـ يىل، مارت.

ۋەتەن باغرىدا

ۋەتەننىڭ باغرىدا كۆكلەم،
ياساندى تاغ ـ دالا كۆركەم.
باھاردا گۈلگە پۈركەندى،
بولۇپ بىر لەيلىزار ئۈلكەم.

كۆڭۈل ئازادە شات - خورام،
پەلەكتە كۈلكە ياڭرايدۇ.
يېڭىچە گۈللىگەن باغدا،
خوشال بۈلبۈللار سايرايدۇ.

تولۇپ چەكسىز جاسارەتكە،
يېڭى مۇقامغا ساز چالدۇق.
بېزەشكە تېخىمۇ ئەلنى،
ئۈزۈن سەپەرگە ئات سالدۇق.

يېتەكلەر غەلبىگە دائىم،
ئۇلۇغ ئىقبالىمىز بىزنىڭ.
بەھەر شىرىن ھوسۇل - مەۋە
چېچەكلەپ ئەجرىمىز بىزنىڭ.

1980 - يىل، مارت.

ۋىسال ئۇمىدى

ئاي دەي دېسەم يايرىمنى،
ئايدا ئاي كۆلەر بەشى كۈن.
يايرىم ئايدا بەشى كۈلسە،
بولمامدۇ ماڭا تەس كۈن.

يار كۈندە كۆلەمدىكىن،
ئىشىنىڭ ئۇنۇمى بولسا.

ئەجرىمدىن قىلسىڭ غۇنچە،
يارىنىڭ كۆڭلى شاتلانسا.

ئۆزەمنى ئۇنتۇپ كۈن - تۈن،
ئىشى - ئىجات بىلەن بولسام.
يار ئامراق بولۇپ شەرۋەت،
بۇلاقتەك ئېقىپ تۇرسام.

يارىنىڭ ھۇسنى - جامالى،
گۈلدەك ئېچىلىپ كەتسە.
يار كۈلكىسى ئالەمگە،
نۇردەك چېچىلىپ كەتسە.

مەن مەمنۇن بولار ئىدىم،
ئىلھامغا تولار ئىدىم.
يار بولسا قىزىل غۇنچە،
شېخىغا قونار ئىدىم.

ۋىسال ئىشقى

ئەل خىزمىتىدە ئۆمرۈم،
يارىنىڭ ۋەسلىدە كۆڭلۈم.
يەتتى ئۆز مۇرادىغا،
باھار پەسلىدە كۆڭلۈم.

مۇھەببەت ئىسمىل گۈلىشەن،
گۈلىشەندە كۆڭۈل كۈلگەن.
يارغا گۈل قىسالايدۇ،
ئۇمرىنگە كۆڭۈل بۆلگەن.

ھاياتلىق نۇرى ئاپتاپ،
ئاپتاپتا كۆڭۈل ياشناپ.
دىلدا يار ۋىسالى بار،
ئېچىلدى گۈلۈم ياشناپ.

1980 - يىل، مارت.

ھەسەل ھەرىسى بىلەن ئېيىق

(مەسەل)

ھەسەلنىڭ تەمىنى پۇرىغان ئېيىق
ئۆڭكۈردىن ئۆمىلەپ چىققان جىلغىغا.
زەڭ سېلىپ بىر ھازا شامال يولىغا،
تىمىسقاپ بوي سوزغان بال ساندۇغىغا.

(شاتلىغى ئىچىگە سىغماپتۇ ئۇنىڭ،
سورىماي يەيمەن، دەپ نەرقىنى بۇنىڭ).
ئۆزگىنىڭ ئەجرىگە خوجايىن بولۇشى
ئەزەلدىن ئادىتى بۇ — ئېيىق قۇنىڭ.

ئۇستۇنكى جازىنى دەس ئېلىپ چەتكە،
ئاستىنقى ساندۇققا سۇنۇپتۇ قولىنى.
چىملىداپ كېتىپتۇ بىردىن زىگىلداپ
ئېيىقنىڭ ھەسەلنى پۇرىغان بۇرنى.
«ھەرىلەر تەبرىكلەپ سۆيدى مېنى» دەپ،
نەشتەرمۇ، چاقماقمۇ بىلمەپتۇ ئۇنى.

دەپتۇ ئۇ:

— يېتمىشتىم ھىمدىگىنى پۇراپ،
مەن سېنى ئىزلەشكە چىققىلى نېكەم؟
ھەرىلەر دەپتۇكىم:
— ئاشمايدۇ ساڭا،
ئۇگىدىن ئاشقانىنى يىمەمدۇ ئېكەم؟!

قولىنى خىرامان سۇنۇپ ئۇ يەنە
ھەرىلەر ئاستىنى بوپتۇ ئاختۇرماق.
غەزەپتە قوزغىلىپ چىقىپ ھەرىلەر،
ئۇگىنى، ھەسەلنى بوپتۇ قوغدىماق.

— بۇ، يۇلۇق مەخلۇقكەن، دەپ راسا پەملەپ،
چېقىپتۇ ئېيىقنىڭ تۇمشۇقلىرىنى.
نەشتەرگە چىدىمای كۆتەرسە قۇيرۇق،
چېقىپتۇ يالىڭاچ قۇمچۇقلىرىنى.

چىقىراپ بىرنەچچە بۇمۇلاپ ئىيىق،
ئامال يوق يۈگرەپتۇ تىك قىيا تاشقا.
تۇمشۇغى، قۇمچۇغى كەتكەچ ئىچىشىپ،
قالماپتۇ ئىلاجى باشنى بۇراشقا.

بېشىنى چاتارغا تىقىپ قېچىپ ئۇ
قىيادىن تىك موللاق چۈشۈپتۇ ھاڭغا.
دەپتۇكىم ھەربىر:

تەييارغا شەيخلار،
چۈشىدۇ ھەرقاچان ئەجەللىك دامغا...

× ×

كىمكى ئۆز ئەجرىگە بولمىسا ساقچى،
ھاياتلىق شەرتىدىن ئۆزگە يۇتىدۇ.
نازاكەت بېغىغا ئاشىق مۇئەللىپ،
ئەجرىدىن ئايرىلسا، نىمە كۆتىدۇ؟

1976 - يىل، ئىيۇل.

جەڭچى مىنگەن ئات

كۆزدىن كەچۈردى كومانداىر،
جەڭچى ئېتىنى،
جەڭچى بېرىۋاتاتتى شۇ چاغ،
ئۆزىنىڭ يەيدىغان نېنىنى.
«ئاپىرىن!»

دەپ قالدى كوماندىر كۆڭلىدە...
دىمىسىمۇ مەلۇم كوماندىرغا،
جەڭچىنىڭ دەيدىغىنى:
ــ بۇ ئات جەڭگىۋار ئات!
ئۇرۇشتا مىنىدىم بۇنى،
لېكىن مېنىڭ ئېتىم ئەمەس،
يا، كوماندىرنىڭ...
ئۇ، ئات
خەلقنىڭ ئېتى ــ جەڭچى قانىتى...»
كوماندىر كۆڭلى جەڭ مەيدانىدا،
جەڭچى شۇ ئات بىلەن،
بۇركۈتتەك ئۇچۇپ،
كەستى ياۋلار بېشىنى.
غەلىبىلىك ئورۇنلىدى ئۇ،
كوماندىر تاپشۇرغان،
شانلىق ئىشنى.
«ئاتنى ياخشى بېقىپسەن ...»
باشقا گەپ قىلمىدى كوماندىر،
لېكىن جەڭچى چۈشەندى،
كوماندىرنىڭ دەيدىغىنىنى.
جەڭ مەيدانىدا ئات ئۇزۇغىنى كەم،
جەڭچىنىڭ،
ئۆزى مىنگەن ئاتقا بەرگىنى راست،
ئۆزىنىڭ يەيدىغىنىنى.

1962 ـ يىل ئاۋغۇست، ئۈرۈمچى.

ناخشا ئېيتىش ۋاقتىم

يېشىل چىمەن بوستانلىقنى بويلاپ يۈرسەم،
باش ئۈستۈمدە شوخ بۇلبۇللار سايراپ كەتتى.
گۈلباھارنىڭ پەيزىن ئېلىپ تويماي-تويماي،
ئەتراپلاردا جانىۋارلار يايراپ كەتتى.

ئۇلار ھەريان غۇي-غۇي ئۆتۈپ، قىيغىتىشىپ،
شىلتىڭ ئېتىپ ماڭا مەمنۇن قاراپ كەتتى.
مەندىن ئۈركۈپ بۆدۈنىلەر ئۇچماق بولۇپ،
چىمەن ئارا غىلپال-غىلپال ماراپ كەتتى.

«ئازات قۇشلار، جانىۋارلار مەيلىڭلارچە،
گۈزەللىككە تويغىچىلىك ئوينىشىڭلار.
سىلەر مەندىن چۆچۈمەڭلار زادى-زادى،
سايرىشىڭلار، يايرىشىڭلار، تويلىشىڭلار...»
دىدىمدە مەن ئۆستەڭ ياقا قاراپ كەتتىم،
ئۆستەڭگىمۇ يېقىن ئىدى مېنىڭ ئۆيۈم.
سۇ بويىدا يېشىل مەخمەل چۈشەكلەردە
ناخشا ئېيتتىم، زوق كەلگىدەك ياڭراق كۈيۈم.

سائەت ئۆتمەي يېتىپ چىقىپ ئاقۇاش ئانام:
دىدى: — بالام دەردىڭ نېمە، غېمىڭ نېمە؟
ناخشا ئېيتىش بولۇپ قالدى سېنىڭ ئىشىڭ،

تارتىنماستىن ئېيتقىنا سەن مەيلىڭ نىمە؟
— خاتىرجەم بول جېنىم ئانا، ماڭا غەم يات،
مانا بۈگۈن خەلقىم ئازات، ھەممىمىز شات.
غەمگە قويغان جاھالەتنى قىلدۇق بەربات،
شۇڭا بىزدە تۈگەپ كەتتى دەرت ۋە پەريات.
مەيلىمنى سەن بىلمەك بولساڭ تىڭشا يەنە،
ھەقىقەتنى، شات بەختنى كۈيلەيمەن پەرزىم.
سېنىڭ ئۈچۈن ئىستىقبالنىڭ تاڭلىرىدا
قىزىل ۋىجدان سۆزلىرىنى سۆزلەيمەن قەرزىم.
ئىشەنمىسەڭ چىن قەلبىڭدىن زېھىن قويۇپ —
سېلىشتۇرغىن ناخشامنى سەن باشقىلارغا.
مېنىڭ ناخشام ياڭراپ بۈ، كەڭ باھارىمدا،
شاتلىق، ئىلھام تاقار ھەرخىل ياشلىقلارغا.
ئانا، ئەمدى قىزىل كۆڭۈل ئوغۇلۇڭنى
چىن ئىنسانلار گۈلشىنىگە ساقچى دەپتۇ.
چۈنكى زامان قۇچىقىدا ياشى كۈيچىڭنىڭ،
ناخشا ئېيتىپ، ئەلنى قوغداش ۋاقتى كەپتۇ.

1956 - يىل، دېكابىر.

باغۋەن تۈيغۇسى

پۇراق چېچىپ، توزسا بىر گۈل،
چىچەكلەيدۇ يەنە بىر غۇنچە.
غۇنچىلاپ گۈل ئېچىلىپ توزار،
ئۈزىتىشقا يازنى كۈزگىچە.

ھەر باھارنىڭ ئىشقىدا گۈللەر،
ئېچىلىدۇ توزۇپ قانچىلاپ.
گۈل توزسىمۇ قالار شەرتى،
شاخ ـ شاخلاردىن ئەلگە تامچىلاپ.

گۈل قالدۇرغاچ باھاردىن سوغات،
كۆتتۈم مەنمۇ بېغىمدا نوتا.
ئەلگە مىۋە بەرسە كۆچىتتىم،
دەيمەن ئۆمرۈم ئەمەسكەن كوتا.

كۆچەتلەرنىڭ جىلۋىسى يالقۇن،
باغنى ئەمدى كۆمەلمەس شۇرغان.
قۇيۇنلارمۇ تاپالمايدۇ يول،
مەرىپەتتىن پۈتمەكتە قورغان.

ئۆزۈم باغۋەن ئۇمىدىم پارلاق،
قويالايمەن ئاسمانغا شوتا.
ئەجرىمدىن ئەل ئالىدۇ مىۋە،
بۇ زامانغا ئۇزاتقان نوتا.

1977 ـ يىل، مارت.

رۇبائىلار ۋە پارچىلار

ئوت نەمە ئۈچۈن بىلمەيدۇ كۆيۈپ كۆرمىگەن،
بىلمەيدۇ مۇھەببەتنى سۆيۈپ كۆرمىگەن.

چىن ئىنسانلىنىڭ قەدرىنى بىلمەيدۇ زادى،
ھايات تۇرۇپ دۇنيادا ئۆلۈپ كۆرمىگەن.

× ×

بەزىلەر نەسىھەت قىلىشقا ئامراق،
گەر بىلسە، ئۆزىدە مەرىپەت كامراق،
ئەلگە ئۆ، ئوزۇق دەپ ئۆزاتقان مىۋە،
ھېچكىمگە سىگمىدى بولغاچقا خامراق.

يىللار قوينىدا

ئۆتتى يىللار، ئۆتتى شامالدەك،
ھاياتلىقمۇ ئۆتتى ھەم شۇنداق.
لېكىن بىزدە ئۆتتى مەنىلىك،
ئۇنىڭ قەدىر ـ قىممىتى مۇنداق:

ھەر دەقىقە ئۆتتى ئەجرىلىك،
دەستۇر ئاڭا گۈلىستان تۈپراق.
مەنە تولا ھەرگۈل، مايىسدا،
شۇڭا ئۆتكەن ئۆمۈر شات، پارلاق.

نەدە چۆلدە گۈلىستان باردى؟
نەدە قاينىق ھاياجان باردى؟
بۇرە ھۇلاپ تۇراتتى تاغلار،
ئۇندا نەدە زاۋۇت، كان باردى؟

ئەمدى ماڭغان يوللار بوش ئەمەس،
ھەر قەدەمدە ئالەمچە مەنا.
يېتىشمەكتە ۋەتەندە ئەنە،
ھەريىلىغا مىڭلىغان دانا.

شۇڭا بىزنىڭ ئەلنىڭ ئالدىدا،
يوشۇرۇنۇپ قالالماس سىرلار.
ھەر بىر يۇرەك ئىجات ئىگىسى،
چېچەك قىسماي ئۆتمىدى يىللار.

قۇرامىغا يەتمەكتە خەلقىم،
ئالدىدا كۆپ گۆھەر قازىدۇ.
ئەمدى كېلەر يىللار قوينىدا،
زەپەر شەنىگە داستان يازىدۇ.

1982 - يىل، يانۋار.

رابىيە

گۈزەل غۇلجا شەھرىدە
قايىندىڭ توپ بەيگىسى.
ئىلھامىمغا گۈل چەكتى
بەيگە ئارا لەيلىسى.

تۇلپارلارنىڭ ئىچىدە
كۆردۈم ئۇچار تۇلپارنى.

ئۆزى چەبدەس قامەتلىك،
ئوخچۇپ تۇرغان شۇڭقارنى.

ئوك تەرەپتىن پاس چىقسا،
ئوك تەرەپتىن ئۇردى ئۇ.
سول تەرەپتىن پاس چىقسا،
سول تەرەپتىن ئۇردى ئۇ.

ئۇنىڭ ئۇرغان توپىنى
توسالمىدى خېلىسى.
توپلىشىپ توپ توسسا،
ئاشىتى ئۇنىڭ ھىلىسى.

ھۇجۇمچىغا بەك ئەپچىل
مۇداپىئە كۆردى ئۇ.
سەكرەپ ئۇرۇپ ھەر توپنىڭ
پەيزىن شۇئان سۈردى ئۇ.

ئۆرلىگەندە شۇڭقارىكەن،
يۇگۈرگەندە تۆلپارىكەن.
ۋەتەن ئۈچۈن ئەڭ ساغلام
چىنىقىشقا خۇمارىكەن.

ئىسپورت بىلەن چىنىققان
بەدەنلىرى ئۈيۈلتاش.

چولپان خمجمل هۆسنىدىن،
قۇندۇز مىسال قەلەم قاش.

كۆچلۈك پاكىز قامىتى
ئۆزىگە بەك ياراشقان.
كۆركەنلەر پەرۋانىدەك
شۇنىڭغىلا قاراشقان.

ئاشۇ مەيدان سورۇندا
ئۆت ياقتى ئۇ ھەممىگە.
شۇ، ئاتەشسىلىك شۇڭقارنىڭ
ئەينى ئىسمى رابىيە.

1981 - يىل، سېنتەبىر.

قارغاي بىلەن ئارچا

(مەسەل)

ئۆز تۇرقىغا ئۆزى مەپتۇن بولۇپ ئارچا،
ئىچى پۇشتى ئۆرلەۋاتقان قارىغايغا.
دىدى: — ئۇندۇق، سەنمۇ تاشتا، مەنمۇ تاشتا،
بىراق بىلمەي خۇدۇڭنى سەن ئۆستۈڭ قايداڭ؟
مەن ئۆزەمنى سورىغاچقا يەر بېغىرلاپ
يايرىم كىمخاپ، بوي سوزمىدىم ھېچقاياققا.
دىدى قارغاي: — ئادەت قىلغاچ يېتىشىڭ سەن
پانا بولدۇڭ بۆرە، ئېيىق، ئەجدىھاغا.

پەسكەشلىكنى زىمىن سۆيۈشى، دىمە ھەرگىز،
تىلىگىم بار مېنىڭ ئۆرلەشى يۇلتۇزلارغا.
تەن بەرمەستىن ئارچا ئەزدى ئەزمىسىنى:
ــ ھايات نەدىن، نەزەر سالغىن يىلتىزىڭغا.
يوق دىمىگىن پالتا، ھەرە غادايغانغا
كۆكۈم بولۇشى بار ئارچىغا ئالايغانغا...
تەمكىن قارغاي دىدى: ــ ئۆرلەشى ئەل سۆيگىنىم،
ھاۋا پاكلاشى يەر ــ زىمىنغا كۆيۈنگىنىم.
ئەلگە ياراق بولۇپ كۆككە ئۆرلىگىنىم
يىلتىزىمىنىڭ قارچۇغىدىن سۆيۈنگىنىم.

باقماي ئاڭا بۆلەكتىنلا ئۆستى قارغاي،
كۆز چىمچىقلاپ، يەر سىپىلاپ قالدى ئارچا.
ئىسسىلماقنى ئويلىمىمۇ قارغايغا ئۇ
«قولۇڭ يەتمەس» دىدى ھەزىل قىلىپ بارچا.
يەر بېشىرلاپ قالدى ئارچا، كەتتى قارغاي
بۇلۇت يېرىپ ئۆرلىگەنچە ئۆرلەپ قانماي.
توسالغۇنى كىمكى بۆسۈپ ئۆرلەلمىسە،
قالمايدىكەن ئۇمىت نۇرى پارلاق يانماي.

1981 ــ يىل، سېنتەبىر.

ۋاقىت ۋە ئۆمۈر

دىگەنلەر بار ــ ۋاقىت شامالدەك...
كۆتۈپ تۇرماي كەتكەن نادانەك.

سەزمىگەن ئۇ لاغايلاپ يۈرۈپ،
بوپ قالغاننى ئۆزى ساھابەك.
ئۇنى قاغاپ، بۇنى ياماناپ،
ئۆتكەن كۈنى ياشاپ ئاماللاپ.
تەرىشقاقنى كۆرۈپ كۈل ئارا،
قالدى ئۆزى ساقال قاماللاپ.

× ×

ۋاقىت نېمە، بىلمەپ يەتتى ئەل،
ئاڭلا، سۆزلەي كېلەمدىكەن دەل.
ۋاقىت بىلەن ئېلىشقۇچىغا،
كىمەك پۈختا ئىرادىلىك بەل.
ۋاقىت دېمەك ياشىماق دېمەك،
ياشاش ئۆزى ھاياتلىق كۈلمەك.
پارلاق ئۆمۈر سۈرەي دېگەنگە،
زۆرۈر ۋاقىت قەدرىنى بىلمەك.

ياشىدىم، دەپ قېرىش نە ھاجەت،
ئۇ ئۆزىنى قىلمىش ھاماقەت.
ئۈندىك ئۆمۈر ھايۋانغا تالىق،
قەدىرسىزگە تەقدىرداش تاقەت.

مىنۇت قەدرى مىنۇت ئىستىقبال،
كۈتسەڭ ئۇنى قىلمەپ بىر ئامال.
ئەجىر قىلساڭ ئېچىلار گۈلۈڭ،
ئۆمۈر بولۇڭ ياشنار بىمالال.

قىسقا دىمە، ھەر بىر مىنۇتتا،
مۇرات تاپار بىر مۇھىم نۇقتا.
خۇسۇر كۆرمەي ياشنار ھاياتلىق،
ھەر مىنۇتنى تۇتقاندا پۇختا.

كۆر، ۋاقىتنى چىك تۇتقانلارنى،
ئاچتى پارلاق گۈھەر كانلارنى.
پاك ئەجرىنىك بوستانلىرىدا،
ياشناتماقتا شىرىن جانلارنى.

راست، مىنۇتنى قەدىرلەپ تۇتقان،
يەر شارىنى شار قىپ ئويىنغان.
يۇلتۇزلارغا يۇلتۇزلار قوشۇپ،
كۆك قەردە سەيلە قىپ ئۇچقان.

دېڭىز، ئوكيان كۆلچەك ئۇلارغا،
ماڭسا زېمىن گۈلدەك ئۇلارغا.
شۇڭا تاغ ـ تاش، دېڭىز ھەم ساما،
ئاددى داغدام يولدەك ئۇلارغا.

تىرىشچانلىق خۇشتار ياشاشقا،
پەيتنى ئىگە قىلساك ئاساسقا،
مەھسۇلاتلىق ئۆتۈلسە ئۆمۈر،
قالماس كىشى ياماق ياماشقا.

× ×

ۋاقىت قەدرى ئۆزىنى بىلمەك،
ئۆزگىنىڭمۇ ئۆمرىگە كىرمەك.
قەدىرلەنسە ئۆزگىنىڭ ۋاقتى،
ئۇ، ھەم ئۆمۈر ئۇزارتار بىردەك.
ئۆز ۋاقتىنى ئاسرىغان ئاقىل،
كۆيۈنمىدۇ ئۆزگىگە قايىل.
ۋاقتىنى چىڭ تىزگىنلىگەنگە،
پارلاق ئۆمۈر بولىدۇ قايىل.

× ×

پەيتنى تۇتۇش چېلىشتا يېڭىش،
دىلغا پۈككەن پىلانىنى قىلىش.
ئۇ، بىر ئارزۇ ئەۋلاتقا مىراس،
ھەم ئۆزىنى، دۆلەتنى بىلىش.
كۈتكەن بولساڭ ئۆتكەن كۈنۈڭنى،
نەق ئۆزارتقان بولىدۇڭ ئۆمرۈڭنى.
ھەر يۈرەكتە ياشىنايسەن پارلاق،
ھەمرا قىلار ئەۋلات روھىڭنى.

مەسۇم ئۆزدىڭ...

ئۆزگە ئۆمرىنى،
ئۇزارت تۇتۇپ ۋاقىت قەدرىنى.
قەدىر بىلگەن قەدىرلىك ئۈچۈن،
سۈندى زامان شانلىق قەلبىنى.

1983 - يىل، سېنتەبىر.

باؤودۇن نىياز

يالقۇنتاغ كۆيلىرى

ئۆرلە مەڭگۈ بەختيار تۇرپان

كەلدىم تىنماي ئۆرلەۋاتقان گۈزەل تۇرپانغا،
قۇياش نۇرى جىلۋە قىلغان يېشىل بوستانغا.
ئىتتىپاقلىق ـ غالىبىيەت تۇغى لەپىلدەپ،
يېڭى ھۆسۈن بېغىشلاپتۇ بۇ كەڭ ماكانغا.

باش ئېگىپتۇ تەسلىم بولۇپ جاھىل تەبىئەت،
ئاپتۇ ئۇنى تۇرپان خەلقى ئەمدى ئالقانغا.
كومموئنىستىك پارتىيىگە ئەگىشىپ ھامان،
باتۇرلارچە قەدەم تاشلاپ چامداپتۇ ئالغا.

ئاسمان بىلەن بوي تالاشقان تەكەببۇر تاغدىن،
ئۆستەڭ قېزىپ، سۇ باشلاپتۇ چۆل ـ بايابانغا.
ئەسرلەردىن چاڭقاپ ياتقان قاقاس جەزىرە،
ئېرىشىپتۇ يېتەلمىگەن ئارزۇ ـ ئارمانغا.

خەۋەر بېرەر مول ھوسۇلدىن بۇغداي دېگىزى،
دەيسەن كۆرۈپ ئاشلىق قانداق سىغار خامانغا،
كۆرۈنمەيدۇ كېۋەز تەرگەن ئېتىزنىڭ چېتى،
ئۇجمىزاردىن شات ناخشىلار تارار ھەر يانغا.

مەپتۇن قىلدى مەشھۇر يېزا گۈزەل «بەشئۆلتۈز»
زوقۇم كەلدى تۇرپاندىكى يورۇق چولپانغا.

ئەمگەكچىنىڭ يۈرىكى ئوت، قولى گۈل ئىكەن،
قايىل قالدىم يارىتىلغان مۆجىزە - شانغا.

ئۆتمۈشتىكى كويىقاپنىڭ ئاغزى ئايدىڭخۇ
پۈركىنىپتۇ چىمەنلەرگە، لالە - رەيھانغا.
تەشەككۈرۈم تۆگىمەيدۇ قانچە يازسامۇ،
قاقاس چۆلنى بوستان قىلغان مەردۇ - مەردانغا.

داڭ چىقارغان بۇيلۇق دىگەن جەننەتنى كۆردۈم،
شاتلىغىمدىن بېشىم گويا يەتتى ئاسمانغا.
كۆيلىگەنگە ئادا بولماس باغۇمن ئەجرىنى،
قانچە قاتسام قوشاقلارغا - مىڭلاپ داستانغا.

ھالال مېھنەت «يالقۇنتاغ»نى گۈلگە ئوراپتۇ،
يار بولۇپتۇ «ئوت ماكانى» مەڭگۈ باھارغا.
كۆلكە ئوينار بەخت تاپقان دىخان لۈندە،
يۈزى ئۇنىڭ ئوخشايدىكەن خوددى ئانارغا.

ئۆرلە يەنە پەرۋاز قىلىپ بەختيار تۇرپان،
ئۆرلە مەڭگۈ زەپەر قۇچۇپ پارلاق ئىقبالغا.
نىجاتچىمىز كومپارتىيە يۆلەكداشى بىزگە،
زامان بىزنىڭ، بىز ئۇنىڭ بارچە ئىمكانغا.

1965 - يىل ئاۋغۇست، تۇرپان.

شانغا تولسۇن يىلىمىز

شان قۇچۇپ ئۆرلەپ ھامان، بولدى گۈلىستان ئېلىمىز،
بەختىيار ئەلنى-ۋەتەننى جاندىن ئەزىز بىلىمىز،
پارتىيە چاچقاچقا نۇرلار ياشنىماقتا دىلىمىز،
جەڭگىۋار ئەسىرگە تەڭداش ئۆتمەكتە ھەر يىلىمىز.

ھەر تۆكۈپ قىلدۇق چىلىش يەر بىلەن ئاسمان بىلەن،
تولدۇرۇپ تارىخ بېتىنى يېپ-يېڭى داستان بىلەن،
تولدى ئەتراپ خۇشى پۇراقلىق لالەيۈ-رەيھان بىلەن،
پارتىيە بولغاچقا باشچى ھەر كۈرەشتە يېڭىمىز.

بارچە مىللەت چىڭ ئۇيۇشتۇق، خەلقىمىز ئىناق بۇگۈن،
مىسلىسىز قۇدرەتكە تولدۇق، قەلبىمىز قايناق بۇگۈن،
شۇڭا دىلدىن ئۇرغۇغان ناخشىمىز ياڭراق بۇگۈن،
پارلىدى نۇرلۇق كېلىچەك كۆتكەن نىشانغا يېتىمىز.

كەڭ ۋەتەنىڭ شەرقىدىن بۇ بەختىيار شىنجاڭىمىز،
ئىچكى موڭغۇل يايلىغىدىن ھۆر-ئازات شىزاڭىمىز،
گۈللىگەن ئاۋات شەھەردىن كەڭ يېزا بوستانىمىز،
ئانىجان تۇپراققا مەھكەم-چىڭ چىگىلگەن رىشتىمىز.

ماڭىمىز شانلىق چىلىشىڭ زەپەر تۇغىنى كۆتىرىپ،
يېڭى يىلدا يېڭى جەڭگە ئاتلىنىپ بىز يەڭ تۇرۇپ،

هەر قەدەمدە يېڭى غەلىبە قۇچمىز تېز يۈكسىلىپ،
بارچىمىز چامدايلى ئالغا شانغا تولسۇن يىلىمىز.

1977 يىل يانۋار، ئۈرۈمچى.

يالقۇنتاغ بىاغرىدا

كېلىپ يەنە بەختى پارلاق كۈزەل تۇرپانغا،
كۆرەش ـ ئەمگەك قاينام تاشقان ماكانىنى كۆردۈم،
دەۋرىمىزنىڭ خىسلەتىكە باي باتۇرلىرىنىڭ،
ئىغى ـ ئىزلىرى مەدھىيىلەنگەن داستانىنى كۆردۈم.

جارى قىلىپ ئەجدادىنىڭ خىسلەتلىرىنى،
قايرىپ تاشلاپ كونىلىقنىڭ ئىللەتلىرىنى.
ئۇلۇغ، شانلىق پارتىيىمگە ئەگىشىپ ماڭغان،
قەلبى ئوتلۇق، جەڭدە باتۇر پالۋانىنى كۆردۈم.

كۆكرەك كېرىپ باتۇرلارچە چىقىپ مەيدانغا،
هەر بىر ئىشتا ئاساسلىنىپ ئىلمۇ ـ ئېرپانغا،
ئەرلەر بىلەن بىر سەپ بولۇپ تۆھپە يارىتقان
سانسىزلىغان باتۇر ئايال ـ ئىشچانىنى كۆردۈم.

ئاسمان پەلەك ئاقۇاش تاغنىڭ باغرىنى تىلىپ،
ئۆستەڭ چېپىپ، قاقاس چۆلگە سۇ باشلاپ كېلىپ،

چاڭقاپ كەتكەن چۆل ـ دەشتلەرنى گۈلگە پۈركىگەن
ئوت يۈرەكلىك، گاڭ بىلەكلىك ئوغلانىنى كۆردۈم.

ئاشلىق، پاختا، ياغلىق داندىن ياسىلمىتۇ تاغ،
شىرىن ـ شەربەت ياغدۇرۇپتۇ ئۈزۈمزارلىق باغ،
مول ھوسۇلدىن خەۋەر بېرىپ كۆككە تاقاشقان
خۇددى تۈرپان مۇنارىدەك خامانىنى كۆردۈم.

زوقۇم كەلدى ناخشا ـ ئۇسۇل ماھىرلىرىغا،
كەڭ ئېتىزلىقتىكى غەزەلخانى ـ شائىرلىرىغا،
يېڭى سەنئەت باغچىسىدا پۈرەكلەڭاتقان
تۈرلۈك ـ تۈمەن خۇش پۇراقلىق رەيھانىنى كۆردۈم.

جەھەننەمگە يوللىنىپتۇ «ۋابا ئىلاھى»
ھەر جايدىكى «تىببىي پونكىت» بۇنىڭ گۇۋاھى،
دوختۇر ئىزلەپ شەھەرلەرگە بېرىش نە ھاجەت؟!
چۈنكى سانسىز ئاق خالاتلىق لوقمانىنى كۆردۈم.

ئۇرۇق چاچار ئېتىزلاردا يېڭى سىيالكا،
توك تارقىتىش ماشىنىسى گۈلدۇرلەر بۇندا.
جەن چىراقتا تەشنا كۈنلەر كەلمەسكە كەتكەن،
كوچا،ئۆيدە نۇر چاقناتقان چولپانىنى كۆردۈم.

تۈرپانىنى مەن ھاياجاندا قىلىپ زىيارەت،
كۆز ئالدىمدا ئايان بولدى يېڭى قىياپەت.

هەر قەدەمدە ئالغا چامداپ ئىلگىرىلەۋاتقان
يالقۇنتاغنىڭ باغرىدىكى بوستاننى كۆردۈم.

1978 - يىل ئاۋغۇست، تۈرپان.

ئارزۇ

ھۆر ۋەتەن، گۈلزار بېغىڭدا لالە - رەيھانىڭ بولاي،
جۆر بولۇپ ھەم شاتلىغىڭغا كۈلكە - خەندانىڭ بولاي.

ئاتەشىن مېھرىڭدە ئۆستۈم، ئىپتىخار، بەختىم ئۆزەڭ،
شەپقىتىڭ - مېھرىڭنى كۆيلەشتە غەزەلخانىڭ بولاي.

ھەر گېيا، مىسقال تېشىڭ مەڭگۈ مۇقەددەسىتۇر ماڭا،
مەن ئۇنى قوغداشى يولىدا جەڭچى ئوغلانىڭ بولاي.

ئىلىمۇ - پەن شۇڭقارى بوپ ئۆرلەي پەلەكنىڭ قەرىگە،
ئەيلەيىن پەرۋاز سامادا، كۆكتە چولپانىڭ بولاي.

كەشىنىشىپ چوڭ بەيگىگە چۈشتى تۇمەنمىڭ ئارغىماق،
شۇ شەرەپلىك بەيگىدە مەن مەردۇ - مەردانىڭ بولاي.

1979 - يىل مارت، ئۈرۈمچى.

كىتاپ

ئەقىل - ئىدرەك مەنبەئىسمەن جانانىم كىتاپ،
ھەربىر بېتىڭ كۆچ - قۇدرىتىم، دەرمانىم كىتاپ،

سەن كۆڭۈللەر باغچىسىغا نۇر بىلەن ئاپتاپ،
سېنىڭ بىلەن ياشنار گۈزەل دەۋرانىم، كىتاپ.

سېنىڭ بىلەن تەبىئەتنى بۇگەنلەيمىز بىز،
كۆك قەرىدىن تولۇن ئايىنى ئۇزەلەيمىز بىز،
ئوكيانلاردىن دۇرى - گۆھەر سۈزەلەيمىز بىز،
شانۇ - زەپەر قۇچۇشى ئۈچۈن ئىلھامچىم كىتاپ.

غالىبانە يۈرۈشكە بىز تاشلىدۇق قەدەم،
بىزدە تەييار بارچە ئىمكان، دەۋرىمىز كۆركەم،
چوققىلارغا ئۆرلەش ئۈچۈن بىلىمىز مەھكەم،
شۇ ئۈلۈغۋار جەڭ كۈرەشتە قورالىم كىتاپ.

ئىلىم - پەنسىز كومپۇنىزىم بولمايدۇ بىنا،
ئىلىم بىلەن بېزىمىز بىز ھاياتقا مەنا،
ھۆر ۋەتەننى گۈللەشتە بىز ئىلىمگە تەشنا،
مەرىپەتنىڭ جەۋھىرىسەن خۇمارىم كىتاپ.

1979 - يىل مارت، ئۈرۈمچى.

رۇبائى ۋە پارچىلار

مۇشەققەتن چېكمىشكە رازىمەن دىسەڭ،
ھاياتتىن دۇر - گۆھەر قازىمەن دىسەڭ،
دوست تۇتقىن زامانەڭ پەرھاتلىرىنى،
خىسلەتلىك دەۋرىڭنى يازىمەن دىسەڭ.

×

جانانسز بەختیار یاشالماس ئىنسان،
تېپىلماس جاھاندا ۋەتەندەك جانان،
سەن ئۆزگە ۋەتەندە ئالتۇن تاج كىيگىن،
بەربىر ئۇ ساڭا ئۆلۈمدىن يامان.

×

كىشىنىڭ يۇرتىدا يايرايمەن دىمە،
بۇلبۇلدەك خۇشناۋا سايرايمەن دىمە،
ۋەتەنسىز رىيازەت چەككىنىڭ چەككەن،
پاراغەت ئىچىدە ياشايمەن دىمە.

×

باغلاردا ئەجرىسىز ئېچىلماس رەنا،
ئىلىمسىز ھاياتتا نەقىلۇر مەنا.
ئۆگەنگىن، تىرماشقىن ئەل - ۋەتەن ئۈچۈن،
قويمىغىن ئۆزەڭگە زىنھار تەمەننا.

×

ئەلنى دەپ قىراۋغا كۆمۈلسە بېشىم،
دەيمەن بۇ غورۇرۇم، تاجۇ - زىننىتىم.
شان قۇچۇپ كۆز يۇمسام ۋەتەن قويىندا،
بولاتتى شۇندىلا ئىززەت - ھۆرمىتىم.

×

ئايرىلما خەلقىڭدىن، خەلق بار، سەن بار،
خەلقىڭدۇر ئۆمۈرباتا ساڭا مەدەتكار.
ۋەسلىڭنى، ئىشقىڭنى بەرمىسەك ئاڭا،
لاپ ئۇرۇپ مەيدەڭنى كەرگىنىڭ بىكار.

×

پەرۋانە بولۇپ مەن ساڭا ۋەتەنىم،
ياشىماق جاھاندا تەڭداشسىز بەختىم.
مېھرىۋان ئانامسەن، غەمگۇزارىمسەن،
بۇ چەكلىك ھاياتىم سەن ئۈچۈن تەقدىم.

×

يازغىنىم ئەل ئۈچۈن نەپ بەرگەي دېسەڭ،
نەزەر سال ھەقىقى پۈتمەس بۇلاققا.
خۇشناۋا بۇلبۇلغا مەھلىيا خەلقىم،
ئىشەكنىڭ ھاڭرىشى يېقىماس قۇلاققا.

×

جاپدىگەر «مەن ئەلگە جانان» دەيدىكەن،
«باغدىكى خۇش‌پۇراق رەيھان» دەيدىكەن.
يۈرىگى زىندان‌دەك قاراڭغۇ تۇرۇپ،
«مەن سەھەر پارلىغان چولپان» دەيدىكەن.

×

كىشىنىڭ **تونىدا** تەرلەيمەن دېمە،
مېيى **يوق چىراقىنى** پەرلەيمەن دېمە،
ئىلىم - **پەن** بابىدا قۇرۇق گەپ سېتىپ،
مۇنبەرنى **ھېچكىمگە** بەرمەيمەن دېمە.

1979 — 1984 - يىللار، ئاقسۇ، ئۈرۈمچى.

ئۆلكەم ئۈزۈن سەپەردە

زوقلاندۇردى قەلبىمنى ھۆر ئۆلكەمنىڭ گۈلزارى،
ياشىماقتا قايتىدىن بۇ مەرىپەت دىيارى.

ئىلهام - غەيرەت بەرمەكتە قەلبىمىزنى يايرىتىپ،
پارتىيىنىڭ قۇدرەتلىك دۆلەت قۇرۇش شوئارى.

بارچە مىللەت ئات سالدى ئۇزۇن سەپەر - بەيگىگە،
شۇ قاتاردا چاپماقتا ئۇيغۇرلارنىڭ تۇلپارى.

يېڭى - يېڭى كەشپىيات كەلدى كۆپلەپ مەيدانغا،
خۇشبۇي پۇراق چاچماقتا ئىلىم - پەننىڭ باھارى.

ئۆلكەم ئۇزۇن سەپەردە ماڭدى شانلىق زەپەرگە،
تىكلەنگۈسى يۇكسەلگەن سانائەتنىڭ مۇنارى.

دېخانلارنىڭ غەيرىتى ئاشتى بۇگۈن ھەسسىلەپ،
ياسالماقتا ھەر جايدا مول ھوسۇلنىڭ تاغلارى.

ئىپەك يۇرتى تېخىمۇ گۈللەنمەكتە بۆلەكتىن،
تەلپۈنمەكتە ئۇنىڭغا پۈتكۈل جاھان بازارى.

ئېچىلماقتا رەڭمۇ - رەڭ گۈللەر سەنئەت بېغىدا،
يۈرەكلەرنى تىترىتەر سازەندەمنىڭ دۇتارى.

ھۇشيار تۇرۇپ چېگرىنى قوغدىماقتا جەڭچىلەر،
مەدەتكاردۇر ئۇلارغا ئەل - يۇرتى ھەم نىگارى.

ئوقۇماقتا مەكتەپتە ياشى - ئەۋلاتلار شات - خورام،
ئېچىلماقتا ئۇلارنىڭ قىزىلگۈلدەك رۇخسارى.

يازاي دىسەم شۇنچە كۆپ ئۆلكەمدىكى ئۆزگىرىش،
كەچۈرۈڭلار، شۇنچىلىك قەلبىمنىڭ مادارى.

1981 - يىل سېنتەبىر، ئۈرۈمچى.

ئۈگەنگىن

بىلىمگەننى سەن ئوغلۇم، بىلەي دىسەڭ ئۈگەنگىن،
كائىناتنىڭ سىرىنى يېشەي دىسەڭ ئۈگەنگىن.

ماڭدى خەلقىم سەپەرگە، يېتىش ئۈچۈن زەپەرگە،
دۇلدۇلغا سەپەرنىڭ مىنەي دىسەڭ ئۈگەنگىن.

ياشلىغىڭنى **مىنۇتمۇ** ئۆتكۈزمىگىن بىھۇدە،
مەرىپەتنىڭ **كانىغا** كىرەي دىسەڭ ئۈگەنگىن.

سۇ باشلىغىن چۆللەرگە، قانسۇن سېنىڭ ئەجرىڭدە،
تەكەببۇر تاغ بېشىنى ئېگەي دىسەڭ ئۈگەنگىن.

ۋەتەن شۇنچە قەدىرلىك، چۈشەن ئوغلۇم جېنىڭدىن،
دۈشمىنىنى خەلقىنىڭ يېگەي دىسەڭ ئۈگەنگىن.

يۇرىگىڭىنى تىڭشىسام، يۈكسەك ئىكەن تىلىگىڭ،
سەن شۇ مەقسەت ـ تىلەككە يېتەي دىسەڭ ئۇگەنگىن.

بارلىغىڭنى بېغىشلاپ ۋەتەن ئۈچۈن، ئەل ئۈچۈن،
ئۆچمەس تۆھپە قالدۇرۇپ كېتەي دىسەڭ ئۇگەنگىن.

بېرىلمەستىن چاكىنا، ئەيىبى ـ ئىشرەت، ھەۋەسكە،
«خەلقىم ماڭا ئاپىرىن دېگەي» دىسەڭ ئۇگەنگىن.

1982 ـ يىل ئىيۇن، ئۈرۈمچى.

يۈرتۇم ھەققىدە غەزەل

جانىجان ئۆلكەم سېنىڭ باغرىڭ گۈزەل جەننەت ماڭا،
سەندە ئۆتكەن ھەردەقىقە مىسلىسىز لەززەت ماڭا.

گۈللىدى ياشلىق باھارىم پارلىغان ھۆرتاڭ بىلەن،
بۇ ئازات دەۋرىم ھەمىشە ياغدۇرۇپ شەپقەت ماڭا.

جان ـ جىگەر ئوغلۇم دىدىڭ قەلبىمدە قوزغاپ ئىپتىخار،
باغلىدىڭ رىشتىمنى مەھكەم كۆرسىتىپ ئىززەت ماڭا.

مەرىپەتلىك تارىخىڭ بار يەر ـ زىمىن زوقلانغۇدەك،
ھەر قېتىم كۆرسەم يېڭىچە يەتكۈزەر ھىكمەت ماڭا.

سەن تونۇلغان يەر - جاھانغا «ناخشا - ئۇسۇلى كانى» دەپ،
ئىپتىخار بەدۇر ئەبەتكە سەندىكى سەنئەت ماڭا.

قاپلىغاندا بىر مەھەل ئۇستۇڭنى مۇدھىش جۇت - تۇمان،
مەنمۇ قالدىم شۇ تۇماندا يەتتى كۆپ قىسمەت ماڭا.

قۇتربدى جىنلار دېۋەيلەپ قامچىسىنى ئويناتىپ،
ئانا يۇرتۇمغا مۇھەببەت بوپتىمش ئىللەت ماڭا.

زوقلىنىپ قاتقاچ كۆيۈمگە سەن گۈزەل يۇرتۇمنى مەن،
تەگدى كالتەك باشلىرىمغا، ياغدى كۆپ تۆھمەت ماڭا.

لەۋلىرىمنى چىشلىدىم، كۆتتۈم باھارنى تەلمۈرۈپ،
شۇ ئۇلۇغ كومپارتىيەم بەردى يېڭى نۇسرەت ماڭا.

قايتىدىن نۇرلاندى ھۆسنۈڭ، ياڭرىدى ناخشاڭ يەنە،
سەن ئۇچۇن تۇزمەككە نەزمە كەلدى چىن پۈرسەت ماڭا.

چاچلىرىمغا كىرسىمۇ ئاق، جۇرئىتىم چەكسىز تېخى،
چۇنكى ئىشقىڭ تائەبەتكە تۇگىمەس قۇدرەت ماڭا.

ئەل بۇگۇن شانلىق سەپەرگە چۇشتى تۇلپار ئويناتىپ،
مەنمۇ ھەم شۇ سەپتىمەن، تاپشۇر يېڭى خىزمەت ماڭا.

1982 - يىل ماي، قەشقەر.

قەشقەرنى كۆردۇم

قىزىل گۈل مەزگىلى - ئەتمياز پەسلى،
مەن كېلىپ جانىجان قەشقەرنى كۆردۇم.
گويياكى ئانامىنىڭ باغرىدەك ئىللىق،
سۆيۈملۈك، مېھرىۋان قەشقەرنى كۆردۇم.

ئەزەلدىن ئالەمگە داڭقى بار شەھەر،
مەرىپەت بابىدا بىر نۇرلۇق قەمەر،
ھازىر ھەم شان قۇچۇپ باشلاپ چوڭ سەپەر،
مەرت قەدەم تاشلىغان قەشقەرنى كۆردۇم.

مىسالى جەننەتتەك باغلىرى گۈزەل،
ھەر دائىم باھاردەك چاغلىرى گۈزەل،
ھوسۇلدىن ياسىغان تاغلىرى گۈزەل،
تەر تۆكۈپ ھارمىغان قەشقەرنى كۆردۇم.

تالاي رەت بولدۇم مەن بۇندا كۆرەكتە*،
يېقىملىق كۈيلىرى قالدى يۈرەكتە،
بۇلبۇللار سايراركەن غۇنچە - پورەكتە،
ناخشا ئېيتىپ قانمىغان قەشقەرنى كۆردۇم.

* 1982 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن سەنئەت كۆرىكى كۆزدە تۇتۇلمىدۇ.

يىگىت هەم قىزلىرى مېهنەتكە ئاشىق،
ئەجداتلار يارىتقان خىسلەتكە ئاشىق،
ئىلىم - پەن، ھۈنەرگە، ھىكمەتكە ئاشىق،
ئىقبالى پارلىغان قەشقەرنى كۆردۈم.

1982 - يىل ماي، قەشقەر.

ۋەتەن مېهرى

مۇھەببەت سازىنى چالىمەن تىنماي،
جانىجان ۋەتەنگە بېغىشلاپ ھامان،
ئېيتىڭچۇ ۋەتەنگە ئىشقىنى بەرمەي،
بەختىيار ياشىغان قايسى بىر ئىنسان.

ۋەتىنىم مەن سائا بولۇپ پەرۋانە،
ياشىماق بىر ئۆمۈر بىباھا بەختىم.
مېھرىۋان ئانامسەن، ئەزىزىم ۋەتەن،
ئىدرىگىم، قۇدرىتىم سەن ئۈچۈن تەقدىم.

ۋاقىراپ ئېيتىمەن خوشال ناخشامنى،
غۇبارسىز ئوغلىمەن جۇڭخۇا ئىلىمىنىڭ.
ئېيتسامۇ كۈندۈزگە ئۇلاپ ئاخشامنى،
تۈگىمەس سۆيگۈسى ئوتلۇق دىلىمنىڭ.

1980 - يىل ئۆكتەبىر، ئۈرۈمچى.

بولماس

«ياساڭچۇق ھەرگىز مەردانە بولماس،
كېپىنەك ئەسلا پەرۋانە بولماس»*.
ئەلگە ئىشقىنى بەرمىگەن ئىنسان،
ۋەتەنگە سادىق غەمخانە بولماس.

ۋەتەن گۈلزارى باغۋەنگە تەشنا،
ئەجىرسىز باغدا ئېچىلماس رەنا.
چەكلىك ھاياتقا بەرمەستىن مەنا،
كەلگۈسى ئۇندىن نىشانە بولماس.

ئىنسانىنىڭ قەدرى ئەقىل ـ ئىدراكتە،
پارلايدۇ بەختى ھالال مېھنەتتە.
ھەر تۆكمەي تۇرۇپ يۆكسەك غەيرەتتە،
ئىقبالى ھەرگىز نۇرانە بولماس.

بەرمەي ئىلىمگە ـ پەنگە مېھرىنى،
قويماستىن ئاڭا بارچە زېھنىنى.
مەھكەم باغلىماي كۆڭۈل رىشتىنى،
كەڭرى ساماڭا جەۋلانە بولماس.

يوقاتماي بارچە ناچار ئىللەتنى،
تىكلىمەي تۇرۇپ بۈيۈك خىسلەتنى،

* بۇ ئىككى مىسرا ئاۋايىنىڭ.

نەزەردە تۇتماي ۋەتەن، مىللەتنى،
يېڭى بەختىيار دەۋرانە بولماس.

1982 - يىل ئۆكتەبىر، ئۈرۈمچى.

بەزىلەر

بەزىلەر ئۆزىنى قەھەر دەيدىكەن،
ماختىنىپ «قەلبىم كەڭ شەھەر» دەيدىكەن.
ھۈنىرى تارقاتماق پىتنە ۋە پاسات،
ئۆزىچە بۇنىمۇ «زەپەر» دەيدىكەن.

نام - ئاتاق ئابرويغا بېرىلىپ شۇنچە،
ئەل بەرگەن مەنسەپتىن كېرىلىپ شۇنچە،
ئىچىگە سىغماستىن يېرىلىپ شۇنچە،
«ھەممىگە بىر ئۆزۈم پەدەر» دەيدىكەن.

ئەل ماڭسا يۈرۈشكە تىرەجەپ تۇرۇپ،
راھەتنىڭ قوينىغا ئۆزىنى ئۇرۇپ،
باشقىلار ئەجرىگە بەزمىلەر قۇرۇپ،
«باسقىنىم ئۇلۇغۋار سەپەر» دەيدىكەن.

ئاغزىدا ۋاقىراپ ھەققانىيەتنى،
كۆزلەيدۇ ئەمەلدە نەپسانىيەتنى،
بەرمەيدۇ قولىدىن ئىمكانىيەتنى
«ھاياتتا بۇمۇ چوڭ ھۈنەر» دەيدىكەن.

راهەتتە ئالدىدا، جاپادا كېيمەن،
جەڭ - غەۋغا باشلايدۇ كەتسە بىرتېيمەن،
بۇنداقلار بولسىمۇ پارازىت - چۈنۈن،
ۋە لېكىن «مەن ئەجەپ چۈمۈر» دەيدىكەن.

ئالدىدا ماختاركەن قىلىپ خۇشامەت،
كەينىدىن ياغدۇرۇپ غەيۋەت - شىكايەت،
تۈغدۇرۇپ كۈنىگە نەزا - مالامەت،
«تىلىمدىن ياغدۇ شىكەر» دەيدىكەن.

ئەگەر سەن نەزەرگە ئىلىپ خىزمەتنى،
كۆرسەتسەڭ ئۇندىكى ناچار ئىللەتنى،
بىلدۈرسەڭ سەممى، خالىس نىيەتنى،
«مەن كىممەن، قىل مەندىن ھەزەر» دەيدىكەن.

تەكلۈم: بۇنداقلار دەۋرىمىزگە باق،
پارتىيە كۆرسەتكەن نىشان بويلاپ ئاق،
ئۆتكەنكى ئىشىگىدىن ئالمىساق ساۋاق،
بارچە ئەل «قەدىمىڭ خەتەر» دەيدىكەن.

1982 - يىل نويابىر، ئۈرۈمچى.

بەتنىيەت

نام، ئاتاق، ئابرويىنى دەپ ھەر يانغا چاپقار بەتنىيەت،
خەلقى - ئالەم ئالدىدا لەنەتكە پاتقان بەتنىيەت.

ئورنى چوڭراقلارنى كۆرسە، باش ئېگىپ تايەرگىچە،
ھومىيىپ ئاددى خەلقە، بۇتتەك غادايغان بەتنىيەت.

ھەر قاچان شۇملۇقنى ئويلاپ، باشقىلارنىڭ كەينىدىن
پىتنە-ئىغۋا دەپتىرىنى كەڭرى ئاچقان بەتنىيەت.

تۇغدۇرۇپ نىزا-مالامەت، تاپتىلىڭ بازار بىر مەھەل،
ئۆزىنى «ئاقىل» ساناپ ئاسمانغا ئاتقان بەتنىيەت.

مىسلىسىز ئۆملەشتى خەلقىم، قالمىدى ئىمكان ساڭا،
قايت ئىزىگدىن، توغرا يولنى تاللا چاپسان، بەتنىيەت.

1982 - يىل نويابىر، ئۈرۈمچى.

ئۈرۈمچى مېھرى

ئۈرۈمچى گۈل ماكان بوستانىمىز سەن،
مەرىپەت بابىدا چولپانىمىز سەن.
كۆيلەيمەن مەن سېنى يۈرەك ناخشامدا،
تىللاردا دائىما داستانىمىز سەن.

مەھلىيا ھۆسنۈڭگە كەلگە جاھان ئەھلى،
تۆت پەسلىڭ ئوخشاشلا گۈلباھار پەسلى،

سەن گۈزەل ئۆلكەمنىڭ ئىپتىخار پەخرى،
گۈلزاردا ئېچىلغان رەيھانمىز سەن.

غەلبە كۈيلىرى ياڭرايدۇ سەندە،
ئىلىم ـ پەن مەشئىلى پارلايدۇ سەندە،
مىللەتلەر شات ـ خورام ياشايدۇ سەندە،
ئۇلۇغۋار جەڭلەردە ئىمكانىمىز سەن.

1983 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

قەلبىمگە خىتاپ

ئىلىم ـ پەنگە مۇھەببەت قوي، يېڭى دەۋران كېرەك بولسا،
كۆكەرتكىن چۆل ـ باياۋاننى گۈلى ـ رەيھان كېرەك بولسا.

ئىسمىل ئەخلاق، بۈيۈك خىسلەت، ئۇلۇغ مەقسەتكە يار بولغىن،
ساڭا سادىق ۋاپادار چىن گۈزەل جانان كېرەك بولسا.

بولۇپ دانكو يۇرتىڭنى يۇلۇپ ئالغىن قاراپ تۇرماي،
ئەگەر ئەلگە يورۇق مەشئەل ۋە ياگۇلخان كېرەك بولسا.

تاماخور بولمىغىن زىنھار، يىراق قاچ نەپسى ئاچلىقتىن،
ھەقىقەتنىڭ قۇلى بولغىن ساڭا ۋىجدان كېرەك بولسا.

1984 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

چىن يۈرەكتىن ئەسلەيمىز

تولۇن ئايدەك تۇن كېچىنى يېرىپ چىققان،
جاھالەتكە قارشى كۆكرەك كېرىپ چىققان.
خەلقىمىزنىڭ غەمگۇزارى چۆھەر ئۇستاز،
ئەخمەتجاننى ئەسلەيمىز بىز چىن يۈرەكتىن.

ئىلھام بەرگەن بىزنىڭ مىسكىن يۈرەكلەرگە،
نۇر بېغىشلاپ بۈيۈك ئارزۇ - تىلەكلەرگە،
ھۆرلۈك ئۈچۈن بىزنى جەڭگە دەۋەت قىلغان،
ئەخمەتجاننى ئەسلەيمىز بىز چىن يۈرەكتىن.

ئەجداتلارغا دىل رىشتىمىز تۇتاش بىزنىڭ
ئۇستىمىزدە پارلاڭ بۈگۈن قۇياش بىزنىڭ،
بۈگۈنكى شۇ بەخت ئۈچۈن قۇربان بولغان،
ئەخمەتجاننى ئەسلەيمىز بىز چىن يۈرەكتىن.

1982 - يىل، ئۈرۈمچى.

ناخشا تېكىستلىرى

ئۇلۇغ پارتىيە كەلتۈردى باھار

ئۇلۇغ پارتىيە كەلتۈردى باھار،
بەخت نۇرىغا پۈركەندى ۋەتەن.

ماڭدى يېتەكلەپ شانلىق غەلبىگە،
ئىقبالى چەكسىز داغدام يول بىلەن.

شان ـ شەرەپ تاپتۇق يېڭى دەۋردىن،
نۇرغا پۈركەندى كۆزەل ئۆلكىمىز.
تارقالدى تۈمان، كۆلدى نەۋ باھار،
يەتتى پەلەككە شاتلىق كۈلكىمىز.

بېيجىڭغا قاراپ ناخشا ـ سازىمىز،
يېڭى مۇقامغا يانگرايدۇ ئەمدى.
پارتىيە بىزنى باشلايدۇ ئالغا،
ھايات باشقىچە قاينايدۇ ئەمدى.

1976 ـ يىل ئۆكتەبىر، ئۈرۈمچى.

بىر ئۆمۈر يارىڭ بولاي

بىر ئۆمۈر يارىڭ بولاي مەن، ھەمنەپەس بولساڭ ماڭا،
ئەل ئۈچۈن تۆكسەم كۆمۈش تەر خۇشچىراي باقساڭ ماڭا.

مەن گويا پەرھات بولۇپ تىلسام داۋانلار باغرىنى،
سەن شۇ چاغ شىرىن بولۇپ خۇشبۇي شاراپ تۇتساڭ ماڭا.

جەڭ ئارا جاننى تىكىپ قىلسام كۈرەش تاھىر كەبى،
دىلبىرىم زۆھرە بولۇپ باغرىڭنى چىڭ ياقساڭ ماڭا.

كەشپىيات ئىشقىغا مەن پاتسام ئەگەر مەجنۇن بولۇپ،
سەن ۋاپادار لەيلىدەك گۈلدىن بىزەك تاقساك ماڭا.

1979 - يىل يانۋار، ئۈرۈمچى.

بەختى پارلاق يېزىمىز

كەشتە باستۇق گۈل چىكىپ،
يېزىمىزنىڭ كۆكسىگە.
مول ھوسۇلدىن تاغ ياساپ،
ھۆسۈنى قوشتۇق ھۆسنىگە.

(قايتارما)
بەختى پارلاق يېزىمىز،
مەڭگۈ باھار - ياز بۇگۈن.
جاراڭلايدۇ شاتلىقتىن
ناخشا - غەزەل، ساز بۇگۈن.

پارتىيىگە ئەگىشىپ،
ھامان ئالغا ئۆرلەيمىز،
ناخشىمىزدا تائەبەت
يېزىمىزنى كۈيلەيمىز.
(قايتارما)

1979 - يىل ماي، ئۈرۈمچى.

باهار قوشغى

جانلىنىپ كەتتى جىمى كائىنات،
ئۇلۇغ ۋەتەندە، ئۆلكەمدە باهار.
پارلىدى بەختىم يېڭى دەۋردىن،
ئۇرماقتا خەندان كۆلكەمدە باهار.

ياشنىدى ئۇلۇغ، گۈزەل ۋەتىنىم،
جىلۋە قىلماقتا ھۆسنۈمدە باهار.
باتۇر خەلقىمگە جەسۇر ئوغلىمەن،
سىزنىمەن ھەر چاغ كۆكسۈمدە باهار.

ياشنايدۇ چەكسىز نۇرانە بەختىم،
چاقنايدۇ كۈندۈز ـ ئاخشامدا باهار.
كومپارتىيەم بار ئىقبالىم پارلاق،
يالقرايدۇ مەڭگۈ ناخشامدا باهار.

1979 ـ يىل مارت، ئۈرۈمچى

ئۈرۈمچى

باغرىمگە سېنىمگە گۈزەل گۈلشەن، بوستان ئۈرۈمچى،
ئەل ئاغزىدا شان ـ شۆھرىتىمگە داستان ئۈرۈمچى.

ئاتەشى يۈرەكنى ئىشچانلارنىمگە قان ـ تېرى بىلەن،
گۈللەپ ـ ياشناپ خۇشىبۇيى ئىپار چاچقان ئۈرۈمچى.

مەرىپەتلىك قۇچىغىدا سانسىز ئوغۇل - قىز،
تەلىم ئېلىپ ئەقىل - ئىدرەك تاپقان ئۇرۇمچى.

مەن باقمەن شەيدا بولۇپ ھۆسنۈڭگە سېنىڭ،
ئۆلكەمدىكى يورۇق يۈلتۈز - چولپان ئۇرۇمچى.

ئۆرلە ھامان زەپەر قۇچۇپ يۈكسەك پەللىگە،
ئۇزۇن سەپەر بەيگىسىدە چاپقان ئۇرۇمچى.

بىر گۈللەيمىز سېنىڭ كۆركەم باغرىڭنى يەنە
ئاچتى تارىخ بۈگۈن يېڭى دەۋران ئۇرۇمچى.

1981 - يىل ماي، ئۇرۇمچى.

مەمتىمىن قۇربان

يۈرتۇمغا مۇھەببەت

ئاشپەز قىز

ئۆزى پىشۇرغان تاتلىق مانتىدەك،
شىرىن ئۇنىڭ مۇلايىم سۆزى.
ئەسلىتىدۇ سۈزۈك بۇلاقنى
كۈلۈمسىرەپ تۇرغان شوخ كۆزى.

قول قويمەن بۇ چۈشەر قىزنىڭ
كەسپىدىكى ئەقىل - پەمىگە.
سۇ قۇيۇپمۇ بېرەلمەيدۇ بال،
ئۇ ياسىغان تاماق تەمىگە.

1960 - يىل، ئاۋغۇست.

ئاستا ۋە چاپسان

كېچە ئۇزاق بىلىندى گويا
تۇرغىنىمدەك ياڭىنى كۈتۈپ.
كۈندۈز خۇددى كىرپىك قاققىچە
بىلىنمەستىن كەتتى تېز ئۆتۈپ...

قاراڭغۇ كېچە، بېشىم يانستۇقتا،
تاتلىق ئۇيقۇدىن ئېچىلدى كۆزۈم.

قارىۋىدىم تۆگىلۈكتىن كۆككە
يېنىپ تۇرغان يۇلتۇزنى كۆردۈم.

«چاققان ئۆچكىن، تاڭ ئاتسۇن» دەيمەن،
ئەمما يۇلتۇز يۇمماس كۆزىنى.
گويا ماڭا مەڭگۈ ۋە مەڭگۈ،
كۆرسىتىشكە چىققان ئۆزىنى.

تاقىتىمنى باسالماي ئاخىر،
ئۆي ئىچىدە ياندۇردۇم چىراق.
تەشنا بولۇپ ئومىغا شۇنچە،
تاڭ ئاتقىچە بىلمىدىم ئوغاق.

مانا چەكسىز ئالتۇن دېڭىزدا
ئۈزمەكتىمەن كاراپتەك جۇشقۇن.
لېكىن قۇياش ئولتۇرۇپ بولدى
كۆك لۈدە، يالتىراپ ئۆچقۇن.

ماڭا بۇ ۋاقىت بىلىندى گويا،
كىرپىك قاققىچە ئۆتۈپ كەتكەندەك.
ئومىدا تېخى قىزغىماي تۇرسام،
خۇددى قۇياش ھېرىپ كەتكەندەك.

1961 - يىل، ئاۋغۇست.

گىلەم دوپپا

بۇلبۇللار، بېشىمدىن ئايلىنىۋەرمە،
تارتمىغىن ئۆزەڭچە بەھۇدە جاپا.
بېشىمدا چىمەن يوق (خاتا كۆرۈپسەن)،
كىيگىنىم چىرايلىق بىر گىلەم دوپپا.

بۇ يەرنىڭ قىزلىرى دوپپا تىكىدۇ،
كىيىشكە پايلىماي قاراپ تۇرغۇدەك.
دوپپىدا چىمەننىڭ گۈزەللىگى بار،
بىر كۆرگەن بۇلبۇلنى مەپتۇن قىلغۇدەك.

مېنىڭمۇ بېشىمغا كىيىلگەن بىرسى
بۇ نەپىس دوپپىدىن مىڭلار قاتارى.
كۆرۈنەر بۇنىڭدىن پارتىيە سەپكەن،
نۇر بىلەن ياشنىغان سەنئەت باھارى.

1962 - يىل، سېنتەبىر.

ئەجرىنى ياندۇرسام

كۈز پەسلى،
بىر باغنى كەزدىم سەيلى قىپ،
ئالمىلار شاتلىغىن سۆزلىدى ماڭا:

«مەن ئۇچۇن باغۇنىم تۆككەن ئىدى تەر،
ھە - بۇگۈن مۇنىنى سۈنىمەن ئاڭا.»

ئالىمنىڭ سۆزىدە ئېيتىلدى گويا،
قەلبىمدە يالقۇنلاپ يانغان ئارمىنىم:
پارتىيە ئۆستۈردى بېشىمنى سىلاپ،
ئەجرىنى ياندۇرسام بەختىيار ئىدىم...

1963 - يىل، ئىيۇن.

خامان ناخشىسى

راھىتىم، ئالتۇن تېغىم،
پۇتمەس بايلىغىم خامان.
ساڭا قاراپ زوقلاندىم
چىقتى ھاردىغىم خامان.

تومۇزدا چىكەم كۆيگەن
سەن ئۇچۇن ئەزىز خامان.
ئالقىنىم قاپارغاچ، سەن —
تاغلاردىن ئىگىز خامان.

زاۋۇتلارغا، كانلارغا
يۈرەك سوغىتىم خامان.

ۋەتەن خەلقىم قاتارى
بەختىم، ئامىتىم خامان.

كۆردۈم سەندە مېھنەتنىڭ،
راھەت - زوقىنى خامان.
ئۇلغايتتىڭسەن دەۋرىمگە
مېھرىم ئوتىنى خامان.

1963 - يىل، ئىيۇل.

قولۇمنىڭ ئىزى بار

يۈرىدۇ توپ - توپ بوپ ياشى قىزلار
ھەممىنىڭ كۆينىگى ئەتلەستىن .
ھېيت ئويناشى مۇمكىنمۇ ئۇلارغا
شۇ نەپىس ئەتلەسنى كىيمەستىن.

گويا كى شەھەرگە ئاسماندىن،
ئاق، قىزىل چېچەكلەر چېچىلغان.
ئورنىدىن يۆتكىلىپ چىمەنلىك
گويا كى رەستىدە ئېچىلغان.

ئەتلەستە قولۇمنىڭ ئىزى بار،
ئەي قىزلار سىلەرگە يارا شقان.

بىز ئىشچى قىزلارنىڭ ئەقلىمىز،
شۇ گۈزەل ئەتلەسنى يارىتقان.

ئىشلەيمەن شۇڭلاشقا زوق بىلەن
كەسپىمدىن ۋەتەنگە ئاتاپ شان.
«قولى گۈل ئەتلەسچى» نامىم بار،
ساقلايمەن شەرەپنى ھەر قاچان.

1965 - يىل، ئۆكتەبىر.

نەمۇنچى قىزغا

چىققان ئىدىڭ سەھىرگە
نەمۇنچى سايلىنىپ.
شۇندىن بېرى يۈرىگىم
قالدى ساڭا باغلىنىپ.

كېتەلمىدىم كۈن بويى
ئەتراپىڭدىن ئايلىنىپ.
بىر قاراپمۇ قويمىدىڭ
ئاشىغىڭغا قايرىلىپ.

ئۆتۈپ كېتەي ئالدىڭغا
مەنمۇ ئىلغار تاللىنىپ.
ئېرىپ شۇ چاغ يۈرىگىڭ
قالار ماڭا باغلىنىپ.

1978 - يىل، مارت.

يۇرتۇمغا مۇھەببەت

ئۆز يۇرتىنى سۆيمىگەن كىم بار!
ئوتلىرىدا كۆيمىگەن كىم بار؟
تاشلىرىدىن يۇلتۇزغىچە
جاندىن ئەزىز كۆرمىگەن كىم بار؟

گۈزەللىكلەر كۆركەزمىسى — سەن،
باغرى ئىللىق مېھرىۋان يۇرتۇم.
تۆپىلەپ جان قوشۇلار ماڭا
شەرەپتىڭدىن ئىچسەم بىر يۇتۇم.

كىچىگىمدىن تا ھازىرغىچە
قۇچىقىڭدىن ئايرىلمىدىممەن.
تۇپرىقىڭغا باغرىمنى يېقىپ
مېھرىڭگە ھېچ قانالمىدىممەن.

سۇلىرىڭدا ھەسەل تەمى بار،
شامىلىڭدا قوغۇن پۇرىقى.
نەيلىرىڭگە، راۋاپلىرىڭغا
جۆر بولماقتا بەخت قوشىقى.

شەبنەملىرىڭ مايسىلىرىڭدا
چاقنىتىدۇ قۇياش نۇرىنى.

گۈل جامالىڭ قىلار نامايەن
نەۋ باھارنىڭ خۇشبۇي گۈلىنى.

سەھنە بولدى سالا ئېتىزلىڭ
تىراكتۇرلار ماھارىتىگە.
ماشىنىلار بەردى خاتىمە
ئېغىر ئەمگەك ئاسارىتىگە.

ئورمانلىرىڭ يېشىل زەدىۋال،
زەپ ياراشقان ئۇيۇق تېمىغا.
جىمى مىسال تېپىلار سەندە
«راھەت بېغى» دىگەن تېمىغا.

چۆمدۈرمەكتە قەلبىمنى زوققا
يېڭىلمىنىپ ھۆسنۈڭ ھەر كۈنى.
ھەسسەمگە ھېچ قانائىتىم يوق،
يۈرتۇم گۈلگە ئوراشتا سېنى.

يۈرتۇم، سېنى كۈيلىدىم، سۆيدۈم
ئۇچقۇنى بۇ ۋەتەن ئىشقىنىڭ.
چاقنىشى بۇ سوتسىيالىزمغا
چىڭ باغلانغان يۈرەك رىشتىنىڭ.

1978 - يىل، ئىيۇن.

كاككۇك

كاككۇك، كاككۇك،
ئوتلۇق ناخشاڭغا،
قولاق سالدىم توختاپ يولۇمدىن.
ناخشاڭ بىلەن ئۆزەڭ تەڭپكە،
تارتتىڭ گويا تۆتۈپ قولۇمدىن.

سەن ناخشىنى ئۇگەندىڭ بىزدىن
ئارزۇغا باي يىگىت ۋە قىزدىن.
يېڭى ناخشا ئاڭلاش زوقىدا
كېتەلمەيسەن ئەتراپىمىزدىن.

كۈندە مىڭلاپ ناخشا چىقىدۇ
بۇلاق كەبى يۇرىگىمىزدىن.
ئىلھامنى بىز ئالمىز چەكسىز
نۇرلۇق، گۈزەل زامانىمىزدىن.

1978 - يىل، ئىيۇن.

كەلگۈسىدە يازىدۇ كىتاپ

سەھەر ئىدى، ئۇنچە شەبنەملەر
يالتىرايتتى گۈللەر لېۋىدە.

ئولتۇراتتى غۇنچە بوي غۇنچەم
كىتاپ ئوقۇپ گۈلنىڭ تۈۋىدە.

ئۈمىت بىلەن شائلاندى قەلبىم
پەنگە ئاشىق ئۆسمۈرگە قاراپ.
بىلىم ئالسا كىتاپتىن بۈگۈن
كەلگۈسىدە يازىدۇ كىتاپ.

1978 - يىل، ئۆكتەبىر.

ئاي ئۈستىگە چىقىدۇ ئۆزى

تۆت ياشى قىزىم ئاسمانغا قاراپ
دىدى «ئاينى ئېلىپ بەر ماڭا»
بالىلارچە ساددا ئۈمىدى -
غايىسىدىن زوقلاندىم ئاڭا.

يەتكىچە ئۇ مېنىڭ يېشىمغا
ئاي ئۈستىگە چىقىدۇ ئۆزى.
قوللىرىغا بولىدۇ ئۈزۈك
ئاشۇ نۇرلۇق چولپان يۇلتۇزى.

1978 - يىل، سېنتەبىر.

تەشنا ئەمەسمىز ئەمدى قوناققا

سېتىۋېتىپ ئارتۇق قونا قنى،
گۈرۈچ ئېلىپ كەلدىم بازاردىن.
ئۈزۈن بولغان ئايرىلغىلى بىز،
قۇۇشۇەتلىك ھەم تاتلىق غىزادىن.

تېرىغانتىم يەرنى ھۆددىگە
راھەت بىلىپ مۇشكۈل - جاپانى.
خاماندىن مەن تولدۇرۇپ ئالدىم
قوناق بىلەن قانچە تاغارنى.

بۇرۇنقىدەك تەشنا ئەمەسمىز
ھەركۈنلۈكى ئۇچۇاق قوناققا.
داستىخاننى ئەمدى يۆتكەيمىز،
پولۇ، مانتا دېگەن تاماققا.

1980 - يىل، ئۆكتەبىر

شەرەپلىك باي بولۇپتۇ ئۇ

بازار يولىدا بىر دېخان
ئات مىنىپ ئۆتتى شۇ دەمدە.
تونۇيمەن ئۇنى ئۆتكەندە —
ياشايتتى تۇرمۇشى غەمدە.

شۇ ھالى ــ تۇرقىدىن بىلدىم
شەرەپلىك باي بولۇپتۇ ئۇ.
تولدۇرۇپ پۇلغا يانچۇقنى
بازارغا شات يۈرۈپتۇ ئۇ.

1980 - يىل، ئۆكتەبىر.

شائىر دوستۇمغا

بۇرۇنقىدەك يازما يالغان گەپلەرنى
قۇرۇق سۆزگە تولدۇرمىغىن دەپتەرنى.
ئارتۇق دىمە بىر يىلنى بىر ئەسىردىن،
ئۆدەكتىنمۇ چوڭ كۆرسەتمە كەپتەرنى.

يەتتۇق ئادىل گەپ قىلمىشىنىڭ قەدرىگە،
ھەقنى سۆزلە ــ تۆت دىمىگىن ئىككىنى.
تەكرارلىساڭ خوشياقمايدۇ قۇلاققا،
كۆزۈڭ يۇمۇپ ئوقۇپ كەلگىن زىكرىنى.

قارا دوستۇم ــ يېڭىلاندى دەۋرىمىز،
يېڭىلىقنى يازغىن يېڭى سۆز بىلەن.
ئىلھام دەريا بولۇپ ئاقار زامانغا ــ
نەزەر سالساڭ ئۆتكۈر يېڭى كۆز بىلەن.

1980 - يىل، ئۆكتەبىر.

مەشكە سوئال

مەش ئوتمدىن ئىسسىپ كەتتى ئۆيۈ،
دەرىزىنى ئاچتىم، سوۋۇدى.
دىگىم كەلدى مەشكە شۇ ھامان
ھارارىتىڭ پەقەت شۆمىدى.

قەلبىمىزدە ۋەتەن مېھرىدىن
مۇز تاغلىرى ئېرىپ كېتمدۇ.
ئوت سېغىنسا ئەگەر شامالار،
بىزنى سۆيۈپ ئىسسىپ ئۆتمدۇ.

1980 - يىل، دېكابىر.

ھۈنەر — ئۇرۇق

قالغان ئىدى ئاتامدىن ماڭا
مىراس بولۇپ بىر پارچە گىلەم.
ھەر كۈنلۈكى قارايمەن ئاڭا،
شۇ ئاتامنى كۆرگەن كۆز بىلەن.

كىچىگىمدە گىلەم توقۇشنى،
ئاتام ماڭا ئۆگمتىپ قويغان.
كەتسىمۇ ئۇ باقى دۇنياغا،
ھۈنەر، ئەقلى مەن بىلەن قالغان.

گىلەم رەڭگى كەتتى ئۆزگىرىپ،
ساقلىسامۇ قانچە ئاۋايلاپ.
لېكىن قولى بىلەن ئاتامنىڭ
يېڭى گىلەم توقۇدۇم ئونلاپ.

شۇڭا مەنمۇ بالىلىرىمغا
قالدۇرىمەن ئەقىل ۋە ھۈنەر.
ھۈنەر ئۇرۇق
تېرىسا ئۈنۈپ،
بىرى ئونغا كۆپەيىپ ئۈنەر.

1980 - يىل، دېكابىر.

ھەر پەسىلدە ئۆزگىچە بويىاق

ھەر ناخشىدا ئۆزگىچە ئاھاڭ
ھەر چىچەكتە ئۆزگىچە پۇراق.
ھەر كۆڭۈلدە ئۆزگىچە ھەۋەس،
ھەر پەسىلدە ئۆزگىچە بويىاق.

دەرىزىدە ئېچىلدى مۇز گۈل
كىم ۋاددىنى قاپلىدى ئاق قار.
ئېيتىڭلارچۇ مۇشۇ گۈزەللىك
باشقا قانداق پەسىلدەردە بار؟

1980 - يىل، دېكابىر.

هاكىم مېنى مېھمان دېدى

ئۆنى ئىزلەپ كىرگەن ئىدىم ئۆيىگە،
«كەلسىلە» دەپ جاي كۆرسەتتى يېنىدىن.
كىيىملىرىم كونا ئىدى، ئەيمىنىپ —
ئۆتمىدىممەن تۆرگە ئىشىك تۆۋىدىن.

كۆلۈمسىرەپ كېلىپ تارتىپ قولۇمدىن،
ئولتۇرغۇزدى مېنى لۆم - لۆم سافادا.
مەندەك دەرتمەن خوشال بولماي قالامدۇ،
هاكىم بىلەن ئولتۇرسا بىر قاتاردا.

— كېپ قاپلىغۇ؟ — دېدى ماڭا چاي سۇنۇپ،
يىغلاپ سالدىم سۆزلەۋېتىپ دەردىمنى.
(ناھەقچىلىق خۇددى ئۇششۇك ھەربىدەك
چېقىپ كەلدى مېنىڭ يۈرەك قەلبىمنى).

— سايراڭ دېسە سايراپتىمەن ئالدىنىپ،
«ئوڭچىل» دېدى، قالپاق كىيدىم بېشىمغا.
ئۇ چاغلاردا راست كەپ قىلىش گۇناكەن،
توپا چۈشتى قاچىدىكى ئېشىمغا.

هەيدىۋەتتى ئىدارىدىن يېزىغا،
يىگىرمە يىل نازارەتتە ئىشلىدىم.

یاز کۆنلىرى كېلەلمىدىم جاڭگالدىن
قار يەشلىدە سۇ قۇرۇلۇشتا قىشلىدىم.

مەركەتلەردە «تۆتقۇ» بولۇپ تۆتۈلدۇم،
سانىغى يوق **بولغىنىمنىڭ سازايى.**
تۆگەر ئىدى مەن تارتقان شۇ ئازاپتا،
بىر شەھەرگە ئوت قويغانلىق كۆنايى.

رادىيودىن ئاڭلىدىمەن قۇنۇگۈن
تۆۋەتتى **دەپ** يالغان، ئۇۋال ئەنزىنى.
كەلدىم شۇڭا ئۇزلىرىگە **ھال** ئېيتىپ،
سوراپ قويسىلا مەن ــ **پېقىرنىڭ ئەرزىنى...**

ئاڭلىدى ئۇ گەپلىرىمنى زېرىكمەي
يېزىۋالدى دەپتىرىگە تەپسىلى.
ــ **ئۆزلىرىدەك باغرى** قانلار ئاز ئەمەس، ــ
دىدى ماڭا بەرىپ ئىللىق تەسەللى.

ــ **دادا، قوپۇڭ، بۈگۈن يېڭى** كىنوكا**ن،** ــ
دىدى سىرتتىن يۈگۈرۈپ كىرىپ بالىسى.
دىدى ھاكىم: ــ **ھازىر** ئۆيدە مېھمان بار،
باشقا ئىشقا **يوق دادا**ڭنىڭ چولىسى...

قەددىم تاغدەك كۆتىرىلدى شاتلىنىپ
ھاكىم مېنى مېھمان دىدى ئەمەسمۇ؟

هەل بولۇشقا ئىشەنچ قىلدىم مەسلەم،
ھاكىم مېنى تەكتۇشى بىلدى ئەمەسمۇ.

ھاكىم بولسا شۇنداق ئادەم بولسىكەن،
ئاغلايدىكەن پۇقرالارنىڭ پىكرىنى.
ئۇنىڭ ئاددى خىسلىتىدىن كۆردۈمەن
پارتىيىنىڭ شەپقىتىنى - مېھرىنى.

1981 - يىل، يانۋار.

رەسساملىغا

كۆلۈمسىرەپ قاراپ تۇرىدۇ
تونۇغاندەك گويا كى مېنى.
بىلدىم ئۇنىڭ كەيپىياتىدىن
ئويلاۋاتقان يۈزەك سۆزىنى.

سورىماتچى بولۇپ «سىز كىم» دەپ،
تۇتۇۋالدىم ئۆزەمنى دەرھال.
تاس قاپتىمەن رەسسامگە قاراپ
تونۇشاي دەپ سوراشقا سوئال.

يارىتىپتۇ ئادەمنى رەسسام
بىر پارچە ئاق قەغەز ئۈستىدە.

یارتىپتۇ دەۋردىم روھىنى،
مۇجەسسەم قىپ قەلبى، ھۆسنىدە.

رەسسام، سېنىڭ سىزغان ئادىمىڭ،
گويا يولدا ئۇچرايدۇ ماڭا.
يۈرىگىمدە ئىززەت - ھۆرمىتىم
قايتىدىن كۆپ ئۇلغايدى ساڭا.
1981 - يىل، مارت.

كىچىك تەمبۇرچىغا

ئون سەككىزگە كىرمەپسىز تېخى
(ئەمەسكەنسىز رەسمى گىراژدان)
ئەمما تەمبۇر چېلىشىڭىزدىن
تاپالمىدىم قىلچىلىك نۇقسان.

سىرتتا تۇرۇپ ئاڭلىغان كىشى
دەيدۇ: «بۇندا بارمۇ ھۈسەنجان»*
سىڭىپ كەتتى سىم ساداسىغا
ئاۋازىڭىز يېقىملىق - راۋان.

ئەرشتە تۇرۇپ كۈلمەكتە ئەنە،
سىزگە قاراپ ئاماننىساخان.
مەنىستىمەيتتىم ياشلارنى ئانچە
بۇ پىكىرىمنى قىلدىڭىز ۋەيران.

* ھۈسەنجان جامىنى دېمەكچى.

چىن قەلبىمدىن قىلدىم شۇ تاپتا،
سىزگە شاگىرت بولۇشنى ئارمان.
ئوتتۇزلاردىن ئاشسا يېشىڭىز
سىزگە قايىل بولغۇسى جاھان.

بىلسەم شاگىرت ئاشپەز ئىكەنسىز،
كۈنلەپ خېمىر يۇغۇرىدىغان.
كىمدۇ سىزنىڭ يۇرىگىڭىزگە
بۇ ئىشتىياق - ھەۋەسنى سالغان؟

بارىكاللا! بارماقلىرىڭىز
دەرت كۆرمىسۇن تىرىشچان ئوغلان.
سىزدەك جۇشقۇن ياشى تەمبۇرچىغا
تەشنا بىزنىڭ بەختىيار زامان.

1981 - يىل، ئاپرېل.

خىزمەتتىدە بولغىن ئانا ئىنسان

ئاناڭ يوقلاپ كەلگەندە سېنى،
كۆڭۈل بۆلمىدىڭ ئۇنىڭ ھالىغا.
«كىر يۇيۇڭ» دەپ ئەكىلىپ قويدۇڭ،
سوپۇن بىلەن داسىنى ئالدىغا.

يەتمىدىمۇ كۆڭۈلگىدە
يۇغانلىرى چۈشەكلىرىڭنى.

يەتمىدىمۇ يىگىتلىگىڭدە
چۈشەنگىنى ئۈستەكلىرىگىنى.

يەتمىدىمۇ سەن كېسەل بولساڭ
ئازاۋىنى ئاناڭ تارتقىنى.
يەتمىدىمۇ سېنى قۇرۇقداپ،
ھۆل كۆرپىدە ئۆزى ياتقىنى.

ۋۇجۇدىدىن سۈتنى يەتكۈزۈپ —
بەرگەن ئاشۇ ئاناڭ ئەمەسمۇ؟
ياشلىقىنى ساڭا ئۆتكۈزۈپ،
بەرگەن ئاشۇ ئاناڭ ئەمەسمۇ؟

ئوتتۇزلاردىن ئاشقىنىمۇ يېشىڭ
چۈشەنمەپسەن ئانا قەدرىنى.
(ئويلايتتىغۇ ئىنسان بالىسى
قايتۇرۇشنى ئانا ئەجرىنى).

باشلىمايسەن نېچۈن ئاناڭنى
ھەشەمەتلىك مېھمانخانا ئىچرا.
سېنىڭ بارلىق ئىززەت - ھۆرمىتىڭ
ئەمەسمىدى مەنسۈپ ئاناڭغا؟!

كىر يۇقىدۇ دىدىگىمۇ ياكى
ئۇ ئولتۇرسا پاكىز سافاغا.

يارالغانمۇ راھەت ئۇچۇن سەن،
يارالغانمۇ ئاناڭ جاپاغا.

رەپىقەڭنىڭ ئاناڭنى كۆرۈپ
تۇرۇلدىمۇ ياكى چىرايى؟
(كېلىن ئۇچۇن ھەممىدىن يامان
قەينانىنى خورلاشى گۇنايى).

سېنى دىلدىن سۆيسە رەپىقەڭ
ئالايمىسۇن ئاناڭغا ھەرگىز.
(سۇرۇشتۇرسە ئۆزۈمت بويىچە،
ئاناڭ ئاڭا سېنىڭدىن ئەزىز).

رەپىقەڭنىڭ سالغىن يادىغا،
ئۇمۇ ھامان بولىدۇ مومايى،
رەنجىمەيدۇ ئۇنىڭمۇ كۆڭلى،
يۈرسە ئوغلى ھېچ كارى بولمايى؟

ئاتمىشلاردىن ئېشىپتۇ ئاناڭ
ئېگىلىپتۇ يادەك گەۋدىسى.
(سېنىڭ بالاڭ بىلەن قوشقاندا
ئاشمىدىكەن ئوندىن نەۋرىسى).

ئەلپازىدىن كۆردۈم ئاناڭنىڭ
بارمايدىكەن ئۇزاققا ئۆمرى.

ئارام ئالماي شۇ هالەتتىمۇ،
سېنىڭكىنگە تارتىپتۇ كۆڭلى.

(سېغىنىشنىڭ كۈچىدىن سېنى،
مېڭىپ كەپتۇ هاسا تايىنىپ.
بانا قىلىپ «ئالدىراشلىقىنى»
يوقلىمايسەن ئۆيىنگە بېرىپ).

تاپىنىغا سۆيگىن ئاناڭنىڭ،
ئوتى بىلەن كۆيگىن ئاناڭنىڭ.
كۈندە سەھەر - ئاخشاملىرىدا
خىزمىتىدە بولغىن ئاناڭنىڭ.

ياسىساڭمۇ ئالتۇن - كۈمۈشتىن،
ئاناڭ ئۈچۈن گۈرنى - قەۋرىنى.
ئۇنىڭ ساڭا تۆككەن ئەجرىدىن
ياندۇرالمايسەن مېڭىدىن بىرىنى.

1981 - يىل، ماي.

ئولگە قىلاي تالنى مەن

ماختاپتىكەن قەدىمدا بىر پادىشا
بىر تال ئۈزۈم سېلىپ تۇرۇپ ئاغزىغا:
«شىرىنلىكتە قايسى يېمىش دۇنيادا
ئۆتەلەيدۇ بۇ مېۋىنىڭ ئالدىغا...»

رئوایەتمۇ بار: بىر دانە ئۇزۇمنى
قىرىق كىشى يەپ قۇتۇلغان ئاچلىقتىن.
ئۇزۇم دىگەن ئەسلى جەننەت يېمىشى،
قېلىشمايدۇ قىممىتى سۇ، ئاشلىقتىن...

راست سۆزلىگەن شۇگەپلەرنى دىگەنلەر،
دىلدىن قايىل ئاڭا ئۇزۇم يىگەنلەر.
ئۇزۇم يىسە ئەسكە ئالار تالىنمۇ،
بالا ئانىدىن تۇغۇلۇشىنى بىلگەنلەر.

تالنى كۆرۈپ دوڭغاق دەيدۇ نادانلار،
چۈشەنمەيدۇ كەمتەرلىكنى - سالامىنى.
تال ئىنسانغا تۇرار شۇنداق ئىبگىلىپ
«قوبۇل قىلىڭ، دەپ، مىۋەمنى - سوغامنى».

خەلقىم ئۇچۇن پەس تۇتىمەن بوينۇمنى
ئۇلگە قىلىپ ئاشۇ كەمتەر تالنى مەن.
مەيلى دەيمەن دۇمچەك دىسە چۈشەنمەي،
ئايىمايمەن يەنە ئۇزۇم — بالنى مەن.

1981 - يىل، ماي.

بېلىقتا قاراپ

سۇدىن قاچان ئايرىلىپ قالساڭ
تۇگەيدىكەن شۇ چاغ ھاياتىڭ.

ئەسقاتمىسا ئۆلۈم پەيتىدە
نىمە كېرەك بىرجۇپ قانىتىڭ!

ماڭالمايسەن ياكى ئۇپراقتا
ئۇچالمايسەن ياكى ئاسماندا.
سەندەك ئۆلۈم ئالدىدا زەئىپ —
جانلىق بارمۇ يەنە جاھاندا!

(ئۆدەك سۈدا سەزسە خەتەرنى
دەرھال ئۇچۇپ كېتەر ھاۋاغا.
تاپالمىسا ئاساندىن ئوزۇق
يەنە قايتىپ چۈشەر دالاغا).

مەن ئوغلۇمغا قىلدىم نەسىھەت:
«ئىگەللىگىن كۆپرەك ماھارەت.
بىرلا ھۈنەر بىلىمىڭ بىلەن
بىلمەققىلا ئوخشايسەن پەقەت...»

1981 - يىل، ماي.

بۇلۇت ۋە دېخان

بەكمۇ خوشال بولدى دېخانلار
ئاسماندىكى بۇلۇتنى كۆرۈپ.
باشلىغانتى نابۇت بولۇشقا
ئېتىزدىكى مايسىلار قۇرۇپ.

مانا هازىر ياغدۇ يامغۇر،
ياشىرىدۇ زەيتۇپ مايسىلار.
داستىخانلار بولۇر بايباشات
زىرائەتلەر سۇغا قانسىلا.

ئەپسۇس، سۇرۇپ كەتتى بۇلۇتنى
كۆتىرىلىپ تۇيۇقسىز شامال.
تەبىئەتنىڭ ئىختىيارىنى
قىلالمىدى چەكلەشكە ئامال.

ئۆتتى شۇنداق تالاي بۇلۇتلار
ئارزۇلارنى چىقىرىپ يوققا.
ئىشەنمىدى شۇڭلاشقا دېخان
ئالدايدۇ دەپ قاراپ بۇلۇتقا.

يامغۇر ياغدى شاقىراپ يەرگە
پەقەت بۇگۈن كەلگەن بۇلۇتتىن.
ياشنىماقتا راستىنلا شۇڭا
دېخان كۆڭلى ئىشەنچ ئۇمىتتىن.

1981 - يىل، ئىيۇل.

مېنى كۆرسەڭ

ئۇدۇل كەلدىڭ، مېنى كۆرۈپلا
جىم توختىدىڭ تاتىرىپ يۈزۈڭ.
قەلبىڭدىكى ئازاپلىنىشنى
ئەينەك بولۇپ كۆرسەتتى كۆزۈڭ.

چۈشەندىمكى، ئۇنتۇماپسەن ھېچ
ماڭا قىلغان شۇملۇقلىرىڭنى.
ئۆز ئورنىڭغا مېنى ئىتتىرىپ
قىلغان ھىلە - قۇۋلۇقلىرىڭنى.

«... تەشكىلاتنىڭ ئەزاسى» بولۇپ
بەش يىل ناھەق ياتتىم تۈرمىدە.
بالىلىرىم پاناسىز قېلىپ
خار ياشىدى ئۆڭكۈر - گەمىدە.

ئۆزەڭنى دەپ مۇپتىلا قىلدىڭ
«سىردىشىڭ» نى دەرتكە - بالاغا.
يۈرۈپسەنغۇ يەنىلا يەردە،
چىقالماپسەن ئەرشى - ئەلاغا.

كېسىۋېلىپ تىلىڭنى ھازىر
چانىسامۇ چىقمايدۇ دەردىم.
«خەير، قانىنى قان بىلەن يۇماي»
دەپ ئۆزەمگە تەسەللى بەردىم.

سورۇسامۇ كونا ساماننى
موما تۇۋىگە چۈشمەيدۇ چەشى - دان.
خاتىرجەملىك، تىنچ - ئىناقلىقتا
ئىنتىزاردۇر بۈگۈنكى زامان...

چاندۇرماستىن ئالدىڭغا كەلدىم
كۆرۈشەي دەپ قولۇمنى تەڭلەپ.
نەچچە يۈمۈپ ئاچتىڭ كۆزۈڭنى،
گەپ قىلالماي قالدىڭ تەمتىرەپ.

سۇغا چۈشۈپ تۆھمەت قەغىزىڭ،
يورۇقلۇققا چىقتىم ئاخىرى.
شۇڭا مېنى كۆرسەڭ، دىلىڭنى—
ئازاپلايدۇ ۋىجدان خەنجىرى.
1981-يىل، ئاۋغۇست.

يۇلغۇننى ئويلىسام

ئۆتىۋەرمەس شات - خورام،
ئادەم ئۆمرى ھەممىشە.
ئەسىر قىلار بەزىدە
قايغۇ - ھەسرەت، ئەندىشە.

روھىم مەيۈس چاغلاردا
كۆز سالىمەن يۇلغۇنغا.
بېرەر ئىلھام - تەسەللى
كۆڭلى يېرىم - سۇلغۇنغا.

ئاغرىنمايدۇ ئۇ ھەرگىز:
«باغدا ئورنۇم يوقكەن» دەپ.

مەغرۇرلانماس: «چىچىگىم
قىزىلگۈلدىن توقكەن» دەپ.

كۆرەڭلىمەس: «ياغىچىم
ھەممىدىن چىرىك - پۈختا» دەپ.
داتلىمايدۇ: «چۆللەردە
قالدىم بوران - جۇتتا» دەپ.

ئوغۇت، سۇ ھەم پەرۋىشنى
شەرت قىلمىدۇ زىرائەت.
لېكىن يۇلغۇن ئۆسىدۇ
قىلىپ شۇكرى قانائەت.

خىسلىتىنى يۇلغۇننىڭ
كۆچۈرىمەن قەلبىمگە.
شەرتسىز خىزمەت قىلىمەن
ئۆمۈر بويى خەلقىمگە.

كەلمەس ماڭا چۈشكۈنلۈك
خەلقىمگە شەرت قويمىسام.
مەيۈس روھىم جۇشى ئۇرار
مەن يۇلغۇننى ئويلىسام.

1981-يىل، ئاۋغۇست.

چۈشەنمىدى قەدىمنى

(يۇمۇر)

ئورنىمىزغا يېڭىدىن
تەيىنلەندى بىر باشلىق.
سالام بىلەن قول بەردىم
قىلىپ ئاڭا ھىمداشلىق.

«سىر دېشايلى» دېسەم، ئۇ
كىردى دەرھال ئۆيۈمگە.
شىرىن ئۇممەت - ئارزۇلار
قانات قاقتى كۆڭلۈمدە:

«بولسا ئەگەر بۇ باشلىق
يېقىن يۆلەك - سىر دېشىم.
قايتىپ كېلەر قولۇمغا
بىر دەرىجە مۇئاشىم.»

تەييارلىدىم داستىخان
كاۋاپ بىلەن ھاراقتىن.
ھازىرلىدىم چاينىمۇ
تۇخۇم، شېكەر، قايماقتىن.

ئازراق ئېغىز تېگىپ ئۇ
توختىۋالدى غىزادىن.

دىدىم: — مېنى ياراتماي
ئۆلسۇن دەملا ئىزادىن؟!..

جۇپ رۇمكىنى لىقمۇلىق
ھاراق بىلەن توشقۇزدۇم.
ئۇنىمىسا ئۇنىماي
بىرنى ئاڭا تۇتقۇزدۇم.

سۆزلىدىم: — مەن ياشى بولغاچ
كۆپتۇر نۇقسان ـ خاتالىق.
بىمپەرۋالىق، بىلىمسىلىك
ھەم ھورۇنلۇق... قاتارلىق.

چىن سەمىمى تەربىيە
غەمخورلۇققا تەشنامەن.
ئۆزلىرىدەك كەڭ قوساق
رەھبەرگە دوست ـ ئاشنامەن...

سۆزلەپ بەردىم ئۇنىڭغا
ئۆتكەنلەرنى بېشىمدىن.
دىدىم: — دەردىم كۆپ مېنىڭ
بېشىمدىكى چېچىمدىن.

كونا باشلىق چوقامدىن
بېسىپ كەلگەن ئۇزۇندىن.
ياخشى بولدى كەتكىنى

ئۇنىڭ مۇشۇ ئورۇندىن.

ئىچىمگەچ ئۇ ھاراقنى
تۇرالمايتتۇق سىردىشىپ.
كېتەلمىگەن مەن بىلەن
ھېسسىياتتا بىرلىشىپ...

(ئاڭلىدى ئۇ دەردىمنى
بولۇپ خىيال ئەسىرى.
چوڭ بولدى دەپ ئويلىدىم
سۆزلىرىمنىڭ تەسىرى)،

... يۈز - خاتىرە قىلمايتتى
قالسام ئىشقا كېچىكىپ.
ئاچچىق تەنقىت قىلاتتى
سۆزلەپ **قۇرۇق** پىرىنسىپ.

بىر قېتىم **چوڭ** يىغىندا
تۆكتى ئا**بروي** - يۈزۈمنى:
«ئىشتىن بۇرۇن قايتىپسىز
بىلىپ تۇرۇپ تۇزۈمنى.

ھاراق ئىچىپ ھەركۈنى
مەس كېلىسىز سېخىغا سىز.
ساۋاق قوبۇل قىلمامسىز
ئۇسسۇلمەستە مىخقا سىز؟...»

يوقمۇ مېنىڭ ساۋادىم
ئۇ بىلگەن سىياسەتتىن؟!
كىم خالى بولالايتتى
بىرەر نۇقسان - ئىللەتتىن؟

...بۇندىن كېيىن ھەر ئىشتا
ئۆزلىرىنى قوللايمەن.
بولۇپ كۆچلۈك يار-يۆلەك
جانىنى تىكىپ قوغدايمەن.

كۆتىرەيلى قەدەھنى
تۇتاشسۇن دىل رىشتىمىز.
لاۋۇلدىسۇن ئەبەتكە
بىزنىڭ دوستلۇق ئىشقىمىز...

باقسام ئۇنىڭ چېھرىگە
بۇزۇلۇپتۇ ئەلپازى.
بىلدىم: كونا باشلىققا
بولدى ئۇمۇ نارازى.

ئەمما ئۇنىڭ جاۋابى
نەشتەر بولدى كۆڭلۈمگە.
(بۇ ئادەممۇ كېيىنچە
جىن كۆرۈندى كۆزۈمگە).

ـخاپا بولماق هاراقنی
بەرسەم سىزگە ياندۇرۇپ.
چۈنكى سىزگە ياخشىلىق
قىلالمايمەن قايتۇرۇپ.

سىردىشىشتا ـ دوستلۇقتا
هاراق ئىچمىش شەرت ئەمەس.
خوشامەتچى، غەيۋەتخور
چۇشمىنىڭكى: مەرت ئەمەس.

مېنى ماختاپ، ئۆزگىنى
تىللىمىدىڭىز ئۇزۇنسىز.
يامان تەسىر بېرىپسىز
كۆپچىلىككە بۇرۇن سىز.

ئالدى بىلەن ئۆزىڭىز
خاتالىقنى تۈزىتىڭ.
قوللىمىسىڭىز سىز مېنى
توغرا ئەقىل كۆرسىتىڭ...

بولمىدى ماڭا هازىر
داستىخانىڭ هۆرمىتى.
ئوتتۇز كويدىن ئارتۇقتى
نىمەتلەرنىڭ قىممىتى.

— ئالدىرايمەن يىغىنغا، —
دىدى تۈرۈپ ئورنىدىن.
تازىم بىلەن ئۇزىتتىم
كۆز ئالايتتىم كەينىدىن.

ھېچكىم ياخشى دېمىدى
باشلىق تۇغۇل باشقىلار.
بۇ ئورۇنغا كەلمىسەم
بولغان ئىكەن باشتىلا.

چۈشەنمىدى قەدرىمنى
كىچىك كۆز توم تۇۋاقلا.
كېتەي ئۆزۈم يۆتكىلىپ
بۇ ئورۇندىن بىراقلا.

1981 - يىل، ئاۋغۇست.

تۇخۇم

(مەخپالار تىلىدىن)

كەلتۈرۈلدى پىشۇرۇلغان تۇخۇملار
داستىخاندا تەخسە بىلەن ئالدىمغا.
شاتلىغىنىڭ دولقۇنىغا ئەگىشىپ
نامرات كۈنلەر كەلدى شۇدەم يادىمغا.

بىكار يۈرۈپ تۇغسا بىرنى مىكمىيان
بولاتتى ئۇ ئىككى موغا سازاۋەر.
بولالمىغان ئىشلىمىسەممۇ كۈن بويى
دارامەتتىم بىر تۇخۇمغا باراۋەر.

چۆمۈچ ئۆتكەچ ئۈزىمىزنىڭ قولىغا
ئاشتى بۈيىل دارامەتمۇ ھەسسىلەپ.
سوتمىسيالىزىم ئۈزى مۇشۇ ئەمەسمۇ
تۇخۇم يىمەك سانمايلا تەخسىلەپ.

1981 - يىل، ئاۋغۇست.

بۇ ھۆرمەتكە شىرىك سەنمۇ

(بىر ئالىمنىڭ خاتىرە دەپتىرىدىن)

يۈرىكى بارئىدى مەندە تاھىرنىڭ، سەندە زۆھرەمنىڭ،
ۋاپاسى بارئىدى مەندە نۇرۇمنىڭ، سەندە غۇنچەمنىڭ.
ئۈزگىرىپ قىشقا ئۇشتۇمتۇت يازدىن ھاۋاسى ئۆلكەمنىڭ،
ئىناۋەت قىممىتى سۈندى كەشپىيات ھەم ئەقىل - پەمنىڭ،
قولۇمنى باغلىدى شۇملار ئېلىپ ئۈستىمگە يەلكەمنىڭ،
ماڭا جان بەردى زىندانىدىن ئاۋازى يۈتتى كۈلكەمنىڭ.

گۈنا بولدى ماڭا تىببى كىتاپتىن بىرنى يازغانلىق
بۇچاقتا كۆرمىگەن ھېچكىم گۆھەردىن بىرنى قازغانلىق.

دىدمك قوللاپ: «بۇ ئاغرىقنا شىپالىق قولنى سوزغانلىق»
دىدى ئىسيا نچىلار: «... ئاينىپ قىزىلدىن ئاقنا ئازغانلىق...»
دىدىم: «قىلمىشلىرىك ئەلنىك بەخت بەغىنى بۇزغانلىق»
ئازاۋنى ئايان قىلدى ماڭا گۆرنىك - جەھەننەمنىك.

تۇرمىكە كىرمىگەن بولسام سېنى دائىم كۆرەلەيتتىم،
خوشاللىق ئىلكىدە كاككۇك كەبى خەندان كۈلەلەيتتىم.
تىبابەت غەزنىسى ئىچرە يەنە چوڭقۇر كىرەلەيتتىم،
ۋەتەن - ئەلگە قىلىپ تۆھپە يېڭى مىۋە بېرەلەيتتىم.
تۇغۇلغانغا بولۇپ مەمنۇن ھايات زوقى سۈرەلەيتتىم،
تاغلىرى ئاستىدا قالماس ئىدىم ھەسرەت بىلەن غەمنىك.

ۋۇجۇدۇمغا قۇۋۋەت ئالدىم ئېتىپ يات سەن دىگەن سۆزنى:
«ۋاپا قىلغىن ئەقىدەڭگە جازادىن قوشسىمۇ يۈزنى...»
رىغبىتىك دىلدا چاقناتتى ئۈمىتتىن شولا - يۈلتۇزنى
گويا كۆردۈم قىزىل ياقۇت كەبى، ئايدەك تولۇن يۈزنى،
جۇدالىق ياشلىرى تولغان بۇلاقتەك جۇپ قارا كۆزنى،
مانا شۇندىن بېرى قاچتى كۆزۈمدىن ئىزى ياشى - نەمنىك.

ئامال ئويلاپ تېپىپ چارە يېرىپ قورشاۋ - كۆزەتلەرنى،
ماڭا سەن مەخپى يەتكۈزدۈك قەلەمنى نەچچە دەپتەرنى،
داۋالاشنىك يېڭى ئىلمى يولى ھەققىدە خەتلەرنى —
يېزىپ مەن تولدۇرۇپ چىقتىم ھىساپسىز بەتنى - بەتلەرنى.
يېزىپ چىقتىم ئۆزۈم كۆرگەن ئۇتۇق - مەغلۇبىيەتلەرنى،
يەنە تەتقىق قىلىپ چىقتىم تەسىرىن سۇ، ھاۋا، يەمنىك.

يوروق دۇنياغا كۆز ئاچتىم قۇتۇلۇپ تۇرمە - زىندانىدىن
ئازات بولدۇق جېنىم سەنمۇ ئازاپلىق قايغۇ - پىغانىدىن.
ۋىسالىنىڭ لەززىتى شىرىن ئىكەنغۇ كېيىنكى ھىجرانىدىن
(ئايرىلىپ ئۇچرىشىش تاتلىق قەدىرسىز بىللە تۇرغانىدىن)
ئىشەندىم يەكگىنىگە مەن تۇمەن دەرتلەرنى ۋىجدانىدىن،
ئاتتىم ئۆزەمنى قوينۇڭغا ۋاپادارسەن مەلىكەمنىڭ.

ۋەتەن بەردى ماڭا ئالىم دېگەن ئۇنۋاننى - ھۆرمەتنى،
بېيجىڭ، شاڭخەي، شىئەن ...لەرنى كۆرۈشكە كەڭرى پۇرسەتنى.
بۇ ھۆرمەتكە شېرىك دەيمەن سېنىڭدەك ياخشى ئۇلپەتنى
زامان ئۇلغايتتى كەسپىمگە يۈرىكىمدە مۇھەببەتنى.
داۋالايمەن كېسەللەرنى قەدىرلەپ ئۇشبۇ رىغبەتنى،
شەرەپ بارمۇ جېنىمنى قۇتقۇزۇشتەك نەسلى ئادەمنىڭ.

1981-يىل، ئاۋغۇست.

دۇتارىم

سېنىڭدىن ئۆزگە يوق مەنچۇن ئىتتائەت قىلغۇچى يارىم،
سېنى چالسام غېمىم قاچقاي، ئېچىلغاي دىلدا گۈلزارىم.
ئارانلا ئىككى تال تارىڭ گۈزەل مىڭ خىل ساداغا بەرگەي،
چىدالمايمەن سېنىڭدىن ھېچ جۇدا بولماققا ھەمرايىم.

كۈمۈشى تارىڭ قولۇم بىرلە يۈرىكىمگە تۇتاشقاندۇر،
سېنىڭدىن ئەلگە ئاشكارا خوشاللىق ياكى مۇڭزارىم.
جاراڭلىق دىل خۇمار ناخشام ۋەتەن خەلقىمگە تۆھپەمدۇر،
قورالىمسەن، سېنى سۆيمەك شەرەپتۇر مەڭگۈ دۇتارىم.

1981-يىل، سېنتەبىر.

يالقۇنى بۇ يۇرەكنىڭ

ئولتۇراتتىم شېئىرلارنى كۆچۈرۈپ
كۈلۈمسىرەپ كەلدى بىرى يېنىمغا.
— بۇ شېئىرغا يۈز كوي بارمۇ؟ — دېۋدى
بۇ گەپ تاشتەك قاتتىق تەگدى جېنىمغا.

بولسام ئەگەر پۇل تېپىشنى ئويلىغان
بۇنىڭدىنمۇ باشقا بارغۇ تىجارەت.
ياغاچچىلىق، قاسساپلىق، يا ناۋايلىق...
شۇغۇللانسام كۆرىمەن كۆپ تاپاۋەت.

باھاسىنى ـ قىممىتىنى شېئىرنىڭ
ئۆلچىگىلى بولماس ھەرگىز پۇل بىلەن.
ياخشى شېئىر چاچار شولا، خۇشپۇراق،
پۇل باراۋەر گويا قەغەز گۈل بىلەن.

شېئىر دېگەن يالقۇنى ئۇ يۇرەكنىڭ
مېھنەت ئۇنىڭ يېقىلغۇسى ـ كۆمۈرى.
بىلمپ قويۇڭ: مىسرا بولۇپ قەغەزگە —
تىزىلغىنى شائىرنىڭ قان تومۇرى.

1981 ـ يىل، سېنتەبىر.

تاشقا قاراپ...

ئۇرۇلسا ياڭاقنى قىلمىدۇ كۆكۈن،
بازغانلىقنىڭ ئاستىدا بولمىدۇ تالقان.
يۈڭاشقا زالىمدۇر، يامانغا بوزەك،
تاش مۇشۇ ئىللەتتە مەڭگۈتتۇر ھامان.

1981 - يىل، سېنتەبىر.

دوستۇم بولسا

سۆز بولغاندا سەمىمىلىك ھەققىدە
مەن ئەينەكنى كەلتۈرىمەن يادىمغا.
چىرايىمدا نىمە بولسا يوشۇرماي
كۆرسىتىدۇ قويسام ئۇنى ئالدىمغا.

دوستۇم بولسا ئەيىبىمنى سۆزلىگىن
يۈز - خاتىرە قىلما گويا ئەينەكتەك.
كېيىمىن ئەگەر دوملىسام بىراقلا،
ئېچ ئاغرىتىپ يىغلاشلىرىڭ نە كېرەك؟

1981 - يىل، سېنتەبىر.

سەدىق قاۋۇز

قەتىرە

ناخشا خۇماری

زوقلىنىپ بوستاندا ناخشا ئېيتىمەن،
ھۆر، ئازات دەۋرىمىنى كۆيلەپ، ئۇلۇغلاپ.
چېكىلسە يۈرەكنىڭ ئىلھام تارىسى،
ئاقىدۇ تىلىمدىن ناخشا بۇلۇقلاپ.

تۇغۇلۇپ سەنئەتنىڭ ماكانىدا مەن،
بولدۇمكى بىر ئۇغۇل، ناخشىغا خۇمار
ئەقلىمگە كېلىپلا ناخشىغا كۆيۈپ،
مەن ئۇنى ئۆزەمگە قىلدىم دىلتۇمار.

غەمگۇزار پارتىيەم - رولچىمغا ھامان
ئاقىدۇ ناخشامدا قىزغىن سۆيۈنۈش.
ئايانداۇر ناخشىدا ۋەتەنگە مېھرىم،
دۇشمەنگە دەرغەزەپ، دوستقا كۆيۈنۈش.

ناخشىدۇر قەلبىمىنىڭ روھى ئۇزۇغى،
ناخشىسىز كۈنلىرىم تاپمايدۇ مەنا.
ناخشىدىن بىلىنمەس ماڭا يالغۇزلۇق،
ئەل بىلەن بىللىمەن يۈرسەممۇ تەنھا.

ناخشىدۇر يولۇمدا قەدىناس ھەمرا،
ئېتىزدا ئىشىمنىڭ چىن مەدەتكارى

ناخشىدۇر سىردىشىم، يېقىن ئۇلپىتىم،
ناخشىدۇر تېنىمىنىڭ قۇۋۋەت - مادارى.

ناخشا ۋە ئۇسۇلنىڭ يۇرتىدا ئۆسۈپ،
قىلدىممەن ناخشىنى كۆڭۈل تۇمارى.
ياڭرايدۇ بىر ئۆمۈر ناخشام جاراڭلىق،
چۈنكى مەن ئاشۇنداق ناخشا خۇمارى.

1960 - يىل مارت، گۇما.

نىگار

تاڭ سەھەر ئېتىزنىڭ باغرىدىن،
بۇلبۇلنىڭ كۈيىنى ئاڭلايمەن.
شۇ مەھەل زوقلىنىپ سەھەرنىڭ —
پەيزىنى ھەۋىسكە داڭلايمەن.

بۇگۈنمۇ چىققانتىم ئېتىزغا،
چىلىقتى كۆزۈمگە پەرى قىز.
يەلكىدە كەتمىنى، خۇش چىراي،
شۇ نىگارمەن ساڭا كەلدى تېز.

ھە، مانا ئېرىقنى يالقىلاپ،
مايسىزار ئېتىزغا تۇتتى سۇ.

پىنھاندا تۇرسامەن سۆيۈنۈپ،
باشلىدى زوق بىلەن ناخشا ئۇ:

«مول ھوسۇل ئىشقىغا چۆمۈلگەن
يېزىنىڭ بەختيار قىزىمەن.
بارچىلار قىز دەيدۇ، بىراق مەن
ئۆزەمنى يىگىتتەك سېزىمەن.

ھەر تاڭدا كاككۇكنى ئويغىتىپ
ئېتىزدا باشلايمەن ناخشىنى.
چاقىرىپ سېپىمگە مەرتلەرنى
ئەمگەكتە تاللايمەن ياخشىنى.

سەپەردە ـ شىددەتلىك چېلىشتا
ۋاقىتنىڭ تىزگىنى قولۇمدا.
يارىمغا يانداشىپ بارىمەن
ھەر قاچان يۈكسىلىش يولۇمدا».

ئۆرگىلەي جانانىم ناخشاڭدىن،
سالدىڭىمەن ئاتەشى ـ ئوت دىلىمغا.
سەن چېكىپ قەلبىمنىڭ تارىنى،
ئەڭ يېقىن بوپ قالدىڭ تىلىمغا.

قاينامغا چۈشمەڭ راست بەستىڭدىن ـــ
يىگىتلىك غەيرىتى سېزىلەر.

قولى گۈل چەۋەندا ئىشىگىدىن،
دالىلار كەشتىدەك بېزىلەر.

ئى نىگار، يۈرتۇمنىڭ يۈلتۈزى، —
دىدىمەن كۆڭلۈمدە: ياشاپ كەت!
زورغەيرەت جاردا ئاشلىقتىن
كۈچلۈك تېخىدەك خامان ئەت!

1961 - يىل ئىيۇن، گۈما.

ۋەدە

چېنىردا ئولتۇرسام كەچ مەھەل،
ئاغىنەم خۇش خۇيلا سۆندى خەت.
خىيالىلار قوينىغا شۇڭغىدىم،
شۇ خەتنى ئوقۇپ مەن ئىككى رەت.

× ×

باراقسان ئالمىنىڭ تۈۋىدە،
بىز ئىدۇق مېھرىلىك بېقىشقان.
كۆڭۈللەر سىرىنى ئىزھار قىپ،
سۆيگۈگە باغرىمىز يېقىشقان.

قولۇمدا بىر دەستە قىزىلگۈل،
سەن ماڭا خۇشى چىراي ببېرەتتىڭ.

ئانا ردەك چوغلىنىپ يۈزلىرىلىك،
دىلىڭدىن مەرۋايىت تېرەتتىك.

مەن دېدىم: «سەندىكى پاراسەت،
قەلبىمنى ماگمىدەك تارتىدۇ.
خۇمارلىق بېقىشلىك ئۇستۇمگە،
مۇھەببەت يۈكىنى ئارتىدۇ.

دىلىرەبا مەن ساڭا دىل بەردىم،
خالىساڭ قوبۇل قىل ئەرزىمنى.
ئۆمۈرلۈك ئىشىڭدا بولاتتىم،
گەرىيەردە قويمىساڭ لەۋزىمنى.»

ئېسىمدە، يۈرىكىم قېتىدا،
سۆزۈمگە جاۋابەن دىگىنىڭ.
تەبەسسۇم كۆزۈڭنى ئويناتتىپ،
ئىشەنمەي غېمىمنى يىگىنىڭ.

«مەرت يىگىت گەپلىرىڭ راست بولسا،
مېنىڭمۇ تىلىمدىن لەۋزى ئال.
ئەمگەكتە كۆز بولۇپ ھەمىشە،
دەشت ـ چۆللەر باغرىغا زىلچا سال!...»

ـ ۋەدىگە ۋاپاسىز ئەمەسمەن، ـ
دېدىممەن: ـ غەم يىمە مېنىڭدىن.

چىگىلدى يۈرىگىم رىشتى چىلك،
ئۈمىتنى ئۈزمەيمەن سېنىڭدىن.

قايتىدىن ئۇچراشتى جۈپ كۆزلەر،
يېقىنلاپ باغرىمغا ئالدىممەن،
يۈزۈمگە مەڭزىڭنى ياققاندا،
ئىشقىڭغا ئەسىر بوپ قالدىممەن.

كۆپ ئۆتمەي ماڭدىم مەن بوز يەرگە،
ئۇزاتتىلك بىر دەستە گۈل تۆتۈپ.
دىدىڭىمەن قول سىقىپ: يول بولسۇن،
«جۈپ ئۇلگە» بولايلى تەڭ ئۆتۈپ.

× ×

خېتىمگە يازدىممەن: شۇ ۋەدە،
كۈچ بەردى مېھنەتچان قولۇمغا.
ئامرىغىم يېقىندا بارسامەن،
چاچقىلار چاچارسەن يولۇمغا ...

1961 - يىل ئىيۇن، گۈما.

تەمى قالدى تىلىمدا

قوغۇنلۇققا كەلدىم، دوستلار، تاغلار،
ھاردۇق سوراپ مېنى ئىلىك ئېلىشتى.

مېهمانلىشىپ، دىل تاۋلىنى كۆتىرىپ،
ئەڭ قەدىناس تۇققىنىمىڭ بىلىشتى.

تاتلىق، چۈرۈك كۆكچىلەرنى كاسلاپ،
ھەممە ماگا «مەرھەمەت» دەپ سۇنۇشتى.
ئۇلار بۇنى كۆكچى قوغۇن دىۋىدى،
تىلىم بەرھەق شېكەر بىلەن تونۇشتى.

— ئېلىك مېھمان، تېتىپ كۆرۈك ئېقىنى، —
دىدى بىر قىز تۇتتى شۇندىن بىر كاسا.
(پاھ كۆڭۈلدە نىمە ئارمان قالدۇ،
شۇ ئاقچىدىن بىر تىلىملا يەۋالسا.)

ناۋات نىمە، ئاقچى تەمى ئالدىدا،
(ئۇنى پەقەت تېتىغانلار بىلىدۇ.)
شۇ ئاقچىنىڭ شەرىتىنىڭ بەھرىدىن،
يۈرەك چەكسىز قۇۋۋەت ئېلىپ كېلىدۇ.

× ×

تېتىدىممەن ماختىغۇدەك تاتلىقنى،
بىر ئۆمۈرلۈك تەمى قالدى تىلىمدا.
ئاقچى سۇنغان شۇ مېھرىبان قىزنىڭ ھەم —
مېھرى ـ ئىشقى قالدى ئاتەشى دىلىمدا.

1962 ـ يىل سېنتەبىر، گۈما.

تاڭ شامىلى

ھەركۈنى تاڭ باغدىن ئۇچقان مەيمن شامال،
ناخشا ئىيتىپ بوسۇغامدا كۈتەر مېنى.
شاتلىغىدا دەرىزەمنى چېكىپ خۇش خۇي،
كۈندە نەچچە زوقلاندۇرۇپ ئۆتەر مېنى.

جىلۋىگەرىم ئەتراپىمدىن ئۆرگىلىپ مىڭ،
يۈرىكىمگە يار ئىشقىنى بېسىپ كېلىدۇ.
يېشىل ئېتىز، گۈلزارلارنى كېزىپ مەمنۇن،
ئىپار پۇراق گۈل ھىدىنى ئېپ كېلىدۇ.

قارا ئەنە دەرىزەمنىڭ راملىرىغا،
چىچەكلەردىن زىبۇ-زىننەت تاققىنى شۇ.
ئۇخلاپ ياتسام قۇچىقىمغا ئۆزىن تاشلاپ،
گۈل مەگزىنى ئۇزاردىمغا ياققىنى شۇ.

سۆيۈپ تاتلىق لەۋى بىلەن قايتار چاغدا،
دىلغا سۆيگۈ ئوتلىرىنى بېسىپ كېتىدۇ.
قۇلىقىمغا نىمىدۇر پىچىرلاپ ئۇ،
نىگارىمغا مەندىن مەكتۇپ ئېپ كېتىدۇ.

1963 - يىل ئاپرېل، گۈما.

بۇلبۇللار چىللاپ كەتتى...

ئويغىتىپ تاڭدا ئۈيقۇ ياستۇغىدىن،
بۇلبۇللار مېنى باققا چىللاپ كەتتى.
ئۇن قېتىپ، ناخشا ئېيتىپ گۈلزارىمدا،
ئىشقىمۇاز يۈرىگىمنى كاۋاپ ئەتتى.

جۆر بولۇپ بۇلبۇللارنىڭ ناخشىسىغا،
مەنمۇ ھەم ھەۋەس بىلەن كۆككە ئۇچتۇم.
بەسلىشىپ، قۇشلار بىلەن جەۋلان قىلىپ،
تەپەككۇر ئاسمىنىدا ئىلھام قۇچتۇم.

بۇ مەھەل گۈلزارلىقتا خەندە ئۇرسام،
رەڭمۇ - رەڭ گۈللەر مېنى مېھمان بىلدى.
چوغلۇقتەك كۈلۈپ تۇرغان قىزىل مودەن،
دىلىمنى رۇخسارىغا شەيدا قىلدى.

پۈرىدىم ۋىسالىغا قانمىدىم ھېچ،
ئېخ گۈلگە يۈرىگىمنى يا قىسا مەمكىن؟
ئۇن قېتىپ گۈل ئاشىقى بۇلبۇل ئوخشاش،
شاخلارغا قونۇپ قانات قاقسا مەمكىن؟

1963 - يىل ماي، گۇما.

يۇرتۇم - سائادەت بۆشۇكۇم

(ناخشا تېكىستى)

ئازات تېڭىمدىن ئۇر ئىمپ،
يۇرتۇم بەختىدا يايرىدىم.
ياڭراق ئاۋازىم ئەۋجىدە،
بۇلبۇلغا ئوخشاش سايرىدىم.

يۇرتۇم - سائادەت بۆشۇكۇم،
غەمخانە بولدۇڭ مەن ئۈچۈن.
ئۆستۈم، يېتىلدىم تاۋلىنىپ،
دەيمەن تەشەككۇر سەن ئۈچۈن.

قېنىپ باھارنىڭ ۋەسلىگە،
كۈلدى ھاياتىم غۇنچىدەك.
يوق ئارمىنىم تۆكسەم ساڭا،
مېھنەت تېرىمنى ئۇنچىدەك.

1965 - يىل ئۆكتەبىر، خوتەن.

يارىمغا خەت

ئاچچىق ھىسلار قاينىمىغا
ئاتتىم ئۆزەمنى.

يازغىن قەلەم قەغەز ئۈزرە،
يۈرەك سۆزۈمنى.
لەنەت، غەزەپ يالقۇنىدا
يانسۇن مىسرا، قۇر،
ھەر سۆزۈمنى قۇزغۇنلارغا
خەنجەر قىلىپ ئۇر.

× ×

ئاپپاق شايى قەغەز بولدى،
كۆز يېشىم سىيا.
قەلەم بولدى زىمىستاندا
سۇلغان گۈل - گىيا.
تەلمۈرىمەن يوللىرىڭغا
كۈندە نەچچە رەت.
يارىم ساڭا دەرتلىك دىلدىن
يازدىم سالام خەت.
سۆيۈملۈگۈم بۇ كۈنلەردە
نېچۈك ئەھۋالىڭ؟
سۇلغانمىدۇ جۈت - جۈدۈندا
يۈمران نىھالىڭ؟
تالى مەجنۇن بويلىرىڭنى
زۇلۇم ئەگدىمۇ؟
تۆھمەت، دەشنەم يۈرىگىڭگە
تىغدەك تەگدىمۇ؟
يارىم مەنمۇ ئەھۋالىمنى

بىلدۇرەي ساڭا.
زىندان بولدى بۇگۈن ئاشۇ
كەك زىممن ماڭا.
كېزەر هويلام ئەتراپىدا
كۈندە ئەزرائىل.
دىلغا سانسىز تامغا سالدى
سېھىرلىك ئۈچ يىل:
تىنجمايدۇ جەڭگە ـ جىدەل،
بۇندا ياز ـ قىشى.
جۇدا بولدى هايا تىدىن
مىڭلىغان كىشى.
كۆزلىرىمدىن تۆكۈلگىنى
ياش ئەمەستۇر قان.
ئۆتتى سۆگەك. ئىلىگىمدىن
مۇدهىش زىمىستان.
باغرىم سۇنۇق، يۈرەك زەردار،
كۆڭلۈم شىكەستە.
مىڭبىر ئۆلۈپ تىرىلەرمەن
تۆمۇر قەپەزدە.
ئايلىنار سەن سامان رەڭگى
هۆسنۈمگە قاراپ.
نە قىلايىن هالىم مېنىڭ،
شۇ قەدەر خاراپ.
جاماڭلىغا ئىنتىزارمەن

ئاق كۆڭۈل يارىم،
سەن تەرەپكە ئۇچار دائىم
خىيال شۇڭقارىم.
ئەمما ئەركىن يۈرەلمەيمەن
يولۇمدا توزاق.
دەرۋازىدىن چىققان ھامان
كۆرۈشۈم دوزاق.
يول - يوللاردا بار قاراقچى،
ئەھرىمەن دىۋە.
ئادەم كۆزى ئىكەن ئاڭا
ياخشى نەسىۋە.
چەمبەر يوللار، ئورمانلاردا
بۆرە، يولۋاس بار.
ئوت يالقۇنى چاچار سايدا
ۋەھشى ئەجدىھار.
ئاھ، قەدىرسىز ئەركىم مېنىڭ
قىلغا باغلاندى.
غۇربەتچىلىك ئازاۋىدا
كۆكسۈم داغلاندى.
مەنكى پەرھات، سەنكى شىرىن،
ئايرىدى خىسراۋ.
قاچانغىچە قىينايدىكىن،
ئىككىمىزنى ياۋ.
بولسىمۇ گەر پۈت - قولۇمدا

زەنجىر ۆە كىشەن.
مېھرىم ئوتتەك يالقۇنلايدۇ
يار ماڭا ئىشەن.
جۇپ قاناتىم بولسا كاشكى،
ئۇچسام قېشىڭغا.
ۋىسال قۇشى بولۇپ شۇدەم،
قونسام بېشىڭغا.
خاسىيەتلىك يامغۇر بولۇپ
چەيلىسەك چاڭنى.
ۆەسىل تېپىپ، كۆرسەك ئىدۇق،
شەپەقنى، تاڭنى.
تەپسۇس ئاجىز يارالغان بىز،
يەتمەس چاممىز.
ئاخىر بىر كۈن تولار مەيگە
ئۈمىت جاممىز.

× ×

ئەي قالغىچىم ـ ئەركى قۇشۇم،
پەرۋاز قىلىپ ئۇچ!
كەل بۇيافقا، مىسكىن يۇرتۇم
ساماسىنى قۇچ!
قىل تەرەھھۇم بۇ خېتىمىنى،
بىللە ئېلىپ كەت!
گۈمىدىكى ئاجىزەمنىڭ،
دەرت ـ ھالىغا يەت!

1969 ـ يىل ئاپرېل، خوتەن.

ساقى يار

شارابىڭنى قۇيغىن ساقى يار،
دەرتلىك كۆڭۈل بولسۇن بەردەم لال.
ئەي ئۇلپىتىم، دوستۇم قەدەھجان،
ئاچچىق مەينى ئەيلە ماڭا بال.

بىلمىسەنغۇ ھاراق، تاماكا،
رەقىپ ئىدى ماڭا ئەزەلدىن.
غەشى كۆڭۈلنى ئالاتتىم دائىم،
ھوزۇرلىنىپ ناخشا - غەزەلدىن.

بىراق ئىلغا سېلىنىپ قۇلۇپ،
جۇدا بولدۇم ئاشۇ يارىدىن مەن.
تاپتىم پەقەت رەنجىمگە شىپا،
«شاراپ» ئاتلىق ۋاپادارىدىن مەن.

كەل دىلبەرىم پىنھان ئۆيۈمدە،
بىز ئىككىمىز بولايلى مۇڭداش.
ھەر قەتىرىگدە كۆرسەت كارامەت،
قىلغىن جىنلار شۇملۇغىنى پاش.

قاراقچىدەك يول توسۇپ ئەجەل
كەينىمىزدىن قوغلاپ يۈرىدۇ.

مەي ئورنىدا ئىچىپ قىزىل قان
ئەزرائىللار ھوزۇر سۈرىدۇ.

كۆزلەردە ياش، دىللاردا ھەسرەت،
غەم ـ قايغۇغا چۆكتى بار ئادەم.
مۇسىبەتكە چۆمدى تەبىئەت،
ئىيتىڭ، سۈرلۈك نېچۈن بۇ ئالەم؟

كىرىپ باققا تۈلكىلەر كۆندە
مىۋىلەرنى چاغلاپ ئۈزىدۇ.
پايمال قىلىپ گۈلشەن راۋاقنى
كېچە ـ كۈندۈز بەزمە تۈزىدۇ.

بىر توپ توڭگۈز بۈگۈن كېچىدە
قوناقلارغا يەنە چاڭ ساپتۇ.
قان ئەجرىنى چەيلەپ پەنجىدە
گۆھەر دانىنى قارىغا ئاپتۇ.

«تاغدا بۆرە ئەدەپ كەتتى» دەپ،
خەۋەر كەلدى يايلاقتىن ھېلى.
ھايۋان ئەمەس سانسىز ئادەمنى
بۆرە يەپتۇ ئۈندا بۇ يىلى.

تەكلىماكان ئىيمغى بۈگۈن
ئىگىلەندى بىزنىڭ يېزىغا.

خىرىس قىلار قاباھەت دائىم
يۈرتىمىزنىڭ ئوغۇل ـ قىزىغا.

«ئەمدى بىزگە قايدا تۇرار جاي،
بولارمىزمۇ يىرتقۇچلارغا يەم؟»
كۆڭۈللەردە ھايات قايغۇسى،
ھەر كىشىدە شۇنداق تەشۋىش، غەم.

كۆپ نەسىلگا يىرتقۇچلار شۇنچە،
نەچۈن بوستان ئىگەن ئاڭا خاس؟
مىڭەمنى گەپ يەمدىكەن دائىم،
نەسىلگىسۇ بولمىغائىدىم گاس.

ماندارلىقتىن كۆچۈپ جەن ـ شەيتان
ھوجرىلارنى قىلىشتى ئوردا.
كىيىپ ئۇلار يۈرتنى بېشىغا
ئاددەمزاتنى چىرمىدى تورغا.

تېخى ئاخشام قەدىناسىمنى
تۈتۈپ كەتتى بىر توپ ئالۋاستى.
كۆرگىنىمدە شۇبۇ ۋەھشەتنى،
ۋۇجۇدۇمنى غەم تېخى باستى.

مۇنداقلارنى بىردىنەك ھەرگىز،
«مەھبۇس» بىلەن تولدى زىندانلار.

ئىگرىماقتا پانى دوزاقتا،
كۆرمىگىلىغان بىگۈنا جانلار.

قەپەز بولدى كەڭرى بىنالار،
كويزا ـ كىشەن يېتىشمەس يۇرتتا.
ئىنسانلارنىڭ ئەركى، ھوقۇقى
بولارمىدۇ بىر ئۇچۇم قۇرتتا.

كەلتۈر ساقى مەينى جام بىلەن،
غاپىل بولاي ئەمدى مەن ئۆزۈم.
ئارام تېپىپ يۈمۈلسۇن بىر پەس
دەرت ـ ئەلەمگە شاھىت بۇ كۆزۈم.

تۈگىمەيدۇ سۆزلىسەم يىللاپ
جىنايەتنىڭ پاكىت دەلىلى.
قاچانغىچە ئۆتىمەن تەڭرى،
كاج دۇنيانىڭ بولۇپ زەلىلى؟

قەدەھنى بەر ساقى ۋاپادار،
دەردىمنى مەن شاراپتىن ئالاي.
تۇن پەردىسىن يارغىچە سۈبھى،
ئۇنىڭ بىلەن مۇڭدىشىپ ئالاي.

1970 ـ يىل ئاپرىل، خوتەن.

چىچەك توزۇسا

ۋادەرىخا، رەھىمسىز ئاپرىل شامىلى،
ئۆتكۈنچى يولىدا چىچەك توزىتار.
جۇدالىق ئاھىدا سۇلغان بەرگىلەر،
نەگىدۇر بىقارار گۈلنى ئۈزىتار.

ئۈزۈلسە رىشتىدىن مىسكىن چىچەكلەر،
ناتاۋان كۆڭلۈمنى سىرىلمەس دەمسەن؟
ئەزىزىم كۆرسەڭ گەر سەنمۇ شۇ ھالنى،
خازانى گۈللەرنىڭ غېمىنى يەمسەن؟

شىكەستە دىلىمدىن كەچتى بىر خىيال:
نەچارە چىچەكنى توزۇتسا شامال؟
ئەي شامال ھەمىشە يا پراق تۆكۈپ سەن،
گىيالار ئەركىنى قىلامسەن قامال؟

ئىستەي شۇ ئۆتكەن نادانلىغىمغا،
ئەيلەيمەن كىمگە مەن ئەرزە بايان.
ھەسرەتكە تولدۇرۇپ ئوتتۇز ئۈچ جانىنى،
ئەي شامال ئېيت كەتتىڭ ئۆلۈمنى قايان؟

قېرىنداشى ئاگاھ بول نامەھرەملەردىن،
ئوغرىلاپ قاچمىسۇن غۇنچەڭنى سېنىڭ.

ئۆمرىمىز بېغىنى ئاسرايلى جۇتتىمن،
بولسۇنكى بۇ قەسەم سېنىمك ھەم مېنىمك.

1976 - يىل ئاپرېل، خوتەن.

سازەندە دوستۇمغا

ئەزىز دوستۇم سازىڭنى گۈل قولۇڭغا ئال،
زوقۇڭ بىلەن چېكىپ تارنى ئۆز ھالىغا چال.
مۇزىكىغا ئاۋازىڭنى قىلىپ تەڭكەش،
كۆڭۈللەرگە ھاياتلىمك زوق، ئوتىنى سال.
يارانلىرىڭ بەزمىر ئىلھام، ساڭا مەدەت،
سۆرۈن ئۆزرە دىل جامىڭدىن تۆكۈلسۇن بال.
ھەزىن كۆڭلۈم ئېچىلسۇنچۇ لەتىپ كۆيدىن.
ساباغا چال... بولۇپ قالما بىزەمۇ لال.
مەگەر تارىڭ ھەقىقەتتىن سادا بەرسە،
خاتىرجەملىمك تاپاتتىغۇ شۇ مەجنۇنتال.
قېنى مەردان سازۇ- ناخشاڭكۆرەك قىلغىن،
بولۇپ مەپتۇن تۇمەن بۇلبۇل قىلىشسۇن نال.
كۆيۈڭ ئەۋجى قەدىردانىنى كۆيلىگەندە،
يۈتۈپ ئوغا ئازاپلانسۇن نەجىس دەججال.
سۆكۈت قىلما ئىلان دىللىق ھەسەتخورغا،
رەقىبكە تىغ، يارىڭغا پىل مۇغەن* بوپ قال.

* سازەندە.

1976 - يىل ماي، خوتەن.

ۋەتەن گۈلبېغى

ئەي ۋەتەن، ئىشقى ـ ئەقىدەم سەندىدۇر،
يۈرىكىم رىشتى تامام پەيۋەندىدۇر.
ھىجرىدىن قايتتى باھارىم شادىمان،
رەڭمۇ ـ رەڭ گۈللەر بېغىمدا خەندىدۇر.
غۇنچە ـ گۈل چاچسا مىسالى مۇشكى بۇيى،
بۇلبۇلۇم كۈن ـ تۈنى گۈلگە بەندىدۇر.
مەنمۇ ھەم بۇلبۇل ئىدىمكى شەۋقىلىق،
ئىشقىۋاز كۆڭلۈم شۇڭا گۈلشەندىدۇر.
بولسا كىم گۈلشەن بېغىغا مېھرىسىز،
كىيگىنى جۇل ـ جۇل كىپەنۇ جەندىدۇر.
گۈل تېرىپ قىلدىم پەرۋىش تەر بىلەن،
ئەل بېغىن گۈللەشى قارارى مەندىدۇر.
جامىدىن ئىچتىم شىپالىق شەرۋىتىن،
شۇ بىلەن جانۇ ـ مادارىم تەندىدۇر.
ئالمىسى، ئەنجۇر، ئانارى دوربكەن،
ئۈزۈمى، شاپتۇلى تەمى قەندىدۇر.
بۇ گۈزەل باغنىڭ نىجادى پارتىيەم ـــ
سەن ئۇچۇن دىللاردا رەھمەت چەندىدۇر.

1977 ـ يىل مارت، گۈما

ئېتىز چولپىنى

سۆيۈنەرمەن يار سېنى كۆرسەم ئېتىزدا ھەركۈنى،
كۆيگە ئۇندەر ھەممەۋاق ئۇچقۇر «ئېتىلك» نىلك شوخ ئۇنى.
مىسرالارغا ئۇنچە تىزىپ نەزمىگە قاتسام سېنى،
لەۋلىرىمدىن تاشمىدۇ گويا مۇھەببەت كەلكۈنى.
چاپتۇرۇپسەن دۇلدۇلۇڭنى كەك ئېتىزنىلك باغرىدا،
تەر تۆكۈپ ئىشلەپ قالارسەن شام، سەھەر ھەمدە تۈنى.
تەبىئەتنى ئويغىتىپ سەن جەڭگە كىرسەك ھەر ساباھ،
ئورىغاي شايى لىباس كۆككە «ئۆكۈزلۈك» تۈتۈنى.
ئۆز ئىشىڭغا پەرۋانىدەك شەۋقى بەرگەچ دائىما،
سەن بىلەن يار گۈڭشېنىلك گۈلچېھرى ئاچتى بۈگۈنى.
ماختىشىپ بارچە سېنى دەيدۇ: «ئېتىزنىلك چولپىنى»،
ئەي نىگار شۇ ۋەجىدىن بولدۇم خىيالىلك تۈتقۇنى.
سەن دىدىلك خۇشخۇيغىنا: «قوشى توي قىلايلى كۈزلۈگى»،
بۇ جاۋاپقا گۈزىلىم كۆنمەس يىگىتىنلك نىچۈنى.
مەن ساڭا پىنھان تۈتۈپ كەلگەن ئۇزاقتىن سۆيگىنى،
دىلكىشىم ئەمدى يېشىلدى يۈرىگىم سىر - تۈگۈنى.

1978 - يىل ئاپرىل، خوتەن.

ۋاقىت

چېچىمغا قار، قىرو قونسا،
قېرىلىق ئەلچىسى دەيمەن.

تەبىئەت قانۇنى شۇنداق،
نەمىشقا مەن ۋەھىم يەيمەن.

قېچىپ ئەمدى چىرايىمدىن،
شۇ جۇشقۇنلۇق قىران چېغى
كۆزەل يازغا قۇچاغىنى،
ئاچار بولدى ئۆمۈر بېغى.

ئۇلۇشكۇن مەن ئىندىم غۇنچە،
چىچەك ئاچتى لالەم بۇگۈن.
توزۇسا گەر شۇ پورەكلەر،
سۇلارمۇ تاك گۈلۈم ئۆگۈن

ئايان ئەمما ۋاقىت سىرى،
سالالماس دىلغا ئۇ قۇلۇپ.
يۇمۇلماس كۆز نېسىۋەمنى،
ۋاقىتتىن ئالمىسام يۇلۇپ.

تەبىئەت بەرمىگەي بەھرى
سېنىڭدە بولمىسا ھىممەت.
باسار غەپلەت ۋۇجۇدۇڭنى
ۋاقىتنى بىلمىسەڭ قىممەت.

ۋاقىتنىڭ ئەسىرى بولساڭ،
پۇشايمان چۆلىگە تاشلار.

چېقىندەك ئوت چېقىپ غىل - پال،
بۇلاقتەك كۆزلىرىڭ ياشلار.

ھايات‌تىڭ تاپقۇسى مەنا
ۋاقىتنىڭ تىزگىنىن تۇتسام.
بولاتتىم ھەمدىمىڭ، رەنا،
كۆرەشلەر قوينىدا ئۇتسام.

1978 - يىل ماي، خوتەن.

بايرىمىڭغا مۇبارەك ۋەتەن

ھۆر ۋەتەن، سەن چىن ۋاپادار يارۇ جانانىم مېنىڭ،
سەن غۇرۇرۇم، ئىپتىخارىم شەۋكىتىم - شانىم مېنىڭ.
ئۆتتى سەندە نەۋ باھاردىن ئوتتۇزى شان ئەۋجىدە،
ھەر باھار شەنىگە ئاقتى ناخشا - داستانىم مېنىڭ.

ئۇزىدى ھەر كۈن ئۇتۇقلار قامۇسىدىن جاي ئېلىپ،
سەندە ئىقبال گۈللىرىگە تولدى ھەر يانىم مېنىڭ.

مەن سېنىڭ باغرىڭدا گۈل ئاچقان كۆچەت پەرۋىش كۆرۈپ،
بىپايان قوينۇڭ ئەقىل - كۆچ مەنبەئى - كانىم مېنىڭ.

تۇپرىغىڭ زەر، تۇتىيا، تاغىڭمۇ جەننەت - باغ ماڭا،
ئوخشىغان چەشمەڭ سۈيى تومۇرىدىكى قانىم مېنىڭ.

ھەر قېتىم ئىمپار پۇراپ ئەركىن نەپەس ئالغاندا مەن،
شات دىلىم تاپقاي ھوزۇر ھەم يايرىغاي جانىم مېنىڭ.

مەن قاچان نەگە قەدەم قويسام بەھىشنى كۆرىمەن،
شۇ بەھىشتە ياشىغاي شات كۈلكە - خەندانىم مېنىڭ.

تۇغۇلۇپ سەندە يېتىلدىم كۆكتە پەرۋاز ئەيلىدىم،
ۋەتىنىم بولدۇڭ كۆيۈمچان ئانا - غەمخانىم مېنىڭ.

بىر - مەھەل باغىڭنى چەيلەپ قۇتردى ئالۇاستىلار،
زور خەتەر ئاستىدا قالدى باغۇ - بوستانىم مېنىڭ.

پارتىيەم ئۆز ۋاقتىدا گۈم ئەيلىگەچ ئالۇاستىنى،
قايتىدىن ئۇرلاندى باغرىڭ. كۈلدى دەۋرانىم مېنىڭ.

تالىشىپ سۈرئەت ۋاقتىتىن، شان قۇچۇپ، زەپەر قۇچۇپ،
بەيگىدە تۇلپار كەبى ئۇزمەكتە كارۋانىم مېنىڭ.

يېتىمەن مەنزىلگە جەزمەن، ئاشىمەن ئۆتكەل - توساق،
چۈنكى بار دەۋرانە بەرگەن ئەقلۇ دەرمانىم مېنىڭ.

ۋەتىنىم سەن باشتىلا كۆڭلۈمنى ئالغان گۈل ماكان،
سەن ئۈچۈن يانغاي ئەبەتكە مېھرى گۈلخانىم مېنىڭ.

ئانىجان - جۇڭخۇا مۇبارەك توي كۈنۈڭ - بايرام كۈنۈڭ،
قۇتلىماقتا بۇ تويۇڭنى مەردۇ مەيدانىم مېنىڭ.

1979 - يىل ئۆكتەبىر، خوتەن.

هېيت بەۋگۈن

ئالەمچە شاتلىق مەرىكە، گۈلشەن ماكاندا هېيت بۈگۈن،
پەنگە - ئىلىمگە ئاشمنا دوستۇ - يارانغا هېيت بۈگۈن،
پەيۋەندى ئەلگە يۈرتگى مەردۇ - مەيدانغا هېيت بۈگۈن،
لەۋلىرىدىن بال تامچىغان يارۇ - جانانغا هېيت بۈگۈن،
ئەپشانى ئەنۋار هۆسنىدىن ماهى تابانغا هېيت بۈگۈن.

ئادەم دېگەنزى رەستە - يول، (دللارغا تەھقىق قايغۇ يات،)
شايى ئىپەككە پۈركىنىپ هۆر قىزلىرى كەلمەكتە شات،
پەرزەنت كېلەركىن شادىمان سېلىپ ئاتا هوجرىغا ئات،
تويچى ئوغۇل - قىز مەرتلىگە بەرگەن زامانەم جۈپ قانات،
دوستلار ئۆيۈمگە مەرھەمەت، ئەزىز مېهمانغا هېيت بۈگۈن.

هېيتنىڭ شاهانە شەۋكىتى كەتتى جاهانغا پۈر شۇدەم،
ياڭراپ جارانلىق خەندىمىز ئەهلى پەرىگە يەتتى هەم،
چاقناپ سائادەت چولپىنى شاتلىقنى قىلدى بىزگە جەم،
گۈللەتتى ئارزۇ باغىنى ئۇلۇغ شەرەپلىك پارتىيەم،
ئىقبالى كۈندەك پارلىغان ئارامى جانغا هېيت بۈگۈن.

بەيتۇل مەرەمدەك خانىلار، نىمەتكە بارچە تاك قالۇر،
ئۆي - ئۆيدە مەشرەپ قاينىسا سازچى يىگىت تەمبۇر چالۇر،
قەلبى بۇلاقتەك ئوخچىغان قىزلار ئۇسۇلغا يول ئالۇر،
خۇمار كۆزىنى ئويىنىتىپ ئاتەشى كۆڭۈلگە ئوت سالۇر،
سۇمبۇل مۇسەللىك چاچلىرى گۈلى رەيهانغا هېيت بۈگۈن.

داستخانغا قويدى ساهپىم تۈرلۈكچە نىمەت، ئاشى - تاتام،
قۇرۇلدى هېيتلىق بەزمىسى گۈلگۈن شاراپقا تولدى جام،
ئەۋجىگە يەتتى ئاڭلىڭا! دىلكەشى ناۋالار كۈي - مۇقام،
بىلدىم شۇتاپتا ئاشۇ كۈي دىل پانۇسىغا ياقتى شام،
سۆيگۈ بېغىدا يايرىغان شۇ مېھرىبانغا هېيت بۈگۈن.

1979 - يىل نويابىر، خوتەن.

بـۇرادەرىمگە

جاهاندا هەممىنىڭ بار چېكى، سانى،
يوق لېكىن مەجلىسنى ساناش ئىمكانى.
ئۇزارتساڭ كۈن، ئايىنى يىغىن بىلەن دوست،
چىدايدۇ يۈرتۇمنىڭ قايىمر دېخانى؟!
يىغىندىن يانمايلا چۈشسەڭ كېچەشكە،
تۈزۈلەر قانچىلاپ يىغىن پىلانى.
ئۇلىشىپ كىچىگى چوڭىغا شۇنداق،
خىزمەتكە ئارامىلىق بەرمەس هامانى.
بەزىلەر قانائەت مەپىسى بىرلە،
لاپ بىلەن «شەر ئېلىپ» كېزەر هاۋانى.
قۇرۇق سوز مەرۇپلار تۇرسا بىر دۆۋە،
نىمىشقا كۆمۈلمەس يارىنىڭ ئامانى؟
كۈتكەچكە زال ئايلاپ يىغىن ئەھلىنى،
ئاھ چىكەر كەتكەندەك هالى، دەرمانى.
«تۆھپە كۆپ بولار» مىش «سافا»دا، شۇڭا—
بوپ قالدى قانچىلەر يىغىن مەستانى.

تۆكۈلسه زەر ـ گۆھەر ئىشرەت جامىغا،
ئويلىمىغا، كىمنىڭمۇ قاينىماس قانى.
بەرسەكچۇ بۇرادەر كابىنتقا ئارام...
يولۇڭغا ئىنتىزار يېزام بوستانى.
«يىغىننىڭ كۆپلىگى بىزدە چوڭ ئاپەت»،
بۇ ھەق سۆز، ۋاقتىنىڭ بولما قۇربانى.
ئىلىم ـ پەن كارۋانى چۈشتى سەپەرگە،
كەل سەپكە! يارالسۇن مەرتلىك داستانى.
بەھرىسىز يىغىننى چەكلىدى مەركەز،
تەر تۆكۈلسە شەرەپ ـ شان بەرەر زامانى.

1979 ـ يىل نويابىر، خوتەن.

يىپەك يولى

كۆچكەندەك سېخلارغا ئۇز ھەسەن ـ ھۈسەن،
رەڭمۇ ـ رەڭ گىرىپ، كىمخاپ كۆزنى چاقار.
كۆڭلۈمنى مەپتۇن قىلىپ يىپەكچى قىز
ئىشقىمنىڭ پىلتىسىگە ئوتنى ياقار.

قىزلارغا ھۆسۈن قوشار رەڭداش ئەتلەس،
يارىشار ئوغۇللارغا ئاپپاق شايى.
قارايمەن زوقۇم كېلىپ،
يىپەك بىلەن ـــ
بېزەلگەن يۈرت ئەھلىنىڭ سەرۇپايى.

سوزۇلغان مەشرەتتىن تا مەغرىپقىچە،
گويياكى رىشتە بولۇپ يىپەك يولى.
ئەل ئارا ئېتىۋارغا سازاۋەر ئۇ،
ئېرىشەر زەرگە ئوندىن دوستلار قولى.

يىپەكنىڭ مەنبەسىدۇر، بۇلاغىدۇر،
بىپايان ئۇجمىزارلىق ئېتىز ـ دالا.
قەدىمنى تاپتى ئازات دەۋرانىمدا،
شۇ دىدەك پىلىچى قىز، مىسكىن بالا.

قارىغا، ئۇجمىزارلار بولدى خۇشچاغ،
«غېرىپ ۋە سەنەم» لەرنىڭ چاھار بېغى.
كۆتمىدۇ بىزنى پارلاق ئىقبال ـ ئەتە،
بارتېخى يۇرتنىڭ تازا گۈللەشى چېغى.

1979 ـ يىل دېكابىر، خوتەن.

ناشچى يىگىت

ئوخشاتسام قاشتېشىنى ياقۇتقا مەن،
بۇ سۈپەت ئاڭا زىنھار كەتمەس ئارتۇق.
دوستلىرىم كەلسەڭ ئىدىڭ يۇرتىمىزغا،
قىلاتتىم قاشتېشىدىن ساڭا تارتۇق.

تاغلىرىم غەزىنىسى قاشتېشىنىڭ،
ماكانىدۇر قاشتېشىغا سايلىرىم ھەم.

قوشكېزەك قاشى دەريانىڭ يۈرت خەلقىگە،
قاشتېشى پىيالىدە سۇنار زەمزەم.

غەيرىتى جۇشقۇنلىغان تاشچى يىگىت
غەزىنە قۇلۇپىنى ئاچتى بۇگۈن.
جاناننىڭ ۋىسالىغا يەتكەن پەرھات
شىرىننىڭ بېشىدىن زەر چاچتى بۇگۈن.

يالتىراڭ گۈزەللەرنىڭ قوللىرىدا
يىگىتنىڭ نىسارى قىلغان ھالقا، ئۈزۈك.
رومالغا كەشتە تىكەر ئىشقى بىلەن
يارىغا ئاتاپ ئاشۇ لېۋىي سۈزۈك.

تەرىشچان تاشچى يىگىت ئەجرىنىڭ بىلەن
سارايى ھەم قەسىرلەر ئۈز ھۆسۈن ئالدى.
ئېلىمگە كۆيگەن ئاشۇ گۈلىيۈزلۈك قىز
قەلبىدىن ساقا دىلداشى بولۇپ قالدى.

بىلىمەن ئۇ مۇھتىرەم كانچى يىگىت
سېنىڭدىن دۇررى - ئۇنچە سورار پەرى.
ئوتۇڭدا كۆيۈپ ئاسمان رەنالىرى
بېشىڭدىن ئايلىنىدۇ كەتمەي نېرى.

× ×

شادىيانە بەزمەڭنى تۇز ساقى دوستۇم،
گۈلرەڭلىك شارابىڭنى كانچىغا تۇت.

ئەي يۇرتداش، نامى قۇتلۇق ھۈنەر ئەھلى،
يايرىغىن، مۇھەببەت جامىدا مەي يۇت!
1979 - يىل دېكابىر، خوتەن.

گىلەمچى قىز

ئازادە سېخ ئىچىگە كىردىم خوشال،
كىردىم - دە، يېڭى دۇنيا ئاچتى ۋىسال.
مەھلىيا قىلدى مېنى يېپەك گىلەم،
يالتىراپ شولا چېچىپ كۆھەر مىسال.

خالۋاپ قىز، كۆرگىنىمدە مۆجىزەگىنى،
سۆيۈندۈم شاتلىغىمدا تەڭگە پاتماي.
ئىلھامىم تارىسىنى چەكسە ئىشقىمگە،
تۇرايمەن نەچچۈن سېنى كۆيگە قاتماي.

دىيارىم جەننەتىدىن ئېلىپ ئەندىز،
توقۇپسەن ئۇنى دىلغا قىلىپ رەگداش.
گۈزەللىك ئۇلگىسىدۇر بۇ گىلىمىگ،
گۈزەلكى تېپىلمايدۇ ئاڭا تەگداش.

زىلچىغا بولسا كانار قەزىل شەپەق،
كۈنبېنلۇن بەجايىكى بولۇپتۇ خال.
چارۇنغا قويۇن ئاچسا چىمەن يايلاق،
يۇرۇگقاشى — سېخى دەريا تۆكمەكتە بال.

مارشمپ كۆك قىزلىرى رۇجەكلەردىن
زىلچىغا زەر لەئلىدىن بېزەك تاقتى.
زوقلىنىپ مېھنىتىگدىن ئاسمان شاھى،
نىگارىم ساڭا مەمنۇن كۆلۈپ باقتى.

زىلچىغا ئاشىق بولۇپ پەرىزاتلار
ئەرشتىن چۈشتى ئۇچۇپ گۈل ۋادىغا.
گۈزەللەر پەرىشتىسى — تولۇنئايمۇ
گۈل تۈتۈپ كەلدى شۇ دەم سېخ ئالدىغا.

شۇنچىلىك كۆركەم، نەپىس يېگى نۇسخا.
ماختاشقا تاپالمىدىم مۇناسىپ سۆز.
دىلدارىبا ئەلگە قىلغان سوغىتىگغا
يېنىشلاپ باققان بىلەن تويمايدۇ كۆز.

شۇ سەۋەپ دىل ئالقىشى ئەزىم دەريا،
تىللاردا داستان سېنىڭ كۈيىڭ تەرىپىڭ.
قولى گۈل، موجىزىكار گىلەمچى قىز،
ۋەتەننىڭ غۇرۇرىدۇر شان-شەرىپىڭ.

1979 - يىل، دېكابىر.

بوغدادا بىر كۈن

(سەكىل)

دەۋر ئىنئامى

ئەزەلدىن يۈرىگىم قېتىدا يانغان —
يالقۇنلۇق ئوت ئىدى «بوغدا» دىگەن نام،
ئىنتىزار ئارزۇيۇم يەتتى ۋىسالغا،
بۇ ماڭا دەۋردىن قىلىنغان ئىنئام.

ئارزۇلۇق سەپەر

سەييياھەن مەنزىلىم ساماۋى كۆلى،
كېلىمەن شادىمان ئېقىن بويلاپ تېز.
باراقسان جىرالار ئەيلىسە مەپتۇن،
تاغ سۈيى كۆڭلۈمگە سالار جۇشقۇن ئىز.

داۋانلار ھالقىدىم، چىقتىم راۋاققا،
ئەركىلەپ يۈزۈمنى سۆيدى شوخ شامال.
بوغداغا باش قويۇپ ياتار زۇمرەت كۆل،
نە كۆلكى، يۈز ئاچتى بىر ساھىپجامال.

قۇتلىدى كۈمۈش تاج بوغدا سۇلتانى،
قۇتلىدى شات چوپان چېلىپ ياڭراق نەي.

قارىغاي، ئارچىلار تولغىنىپ قىزدەك
سايا‌ھەت ئەھلىگە تۇتتى شۇدەم مەي

دىلىمدا ھاياجان ياسىدى ئۆركەشى،
ئىلھامىم سۈمرۈغى ئۇرلىدى كۆككە.
قەلبىمنىڭ پانارى ياندى مەشئەلدەك،
كۆيۈپ بۇ يىگانە ئۇز چىمەن بۆككە.

ھەر باقسام بوغدانىڭ گۈزەل ھۆسنىدىن،
كۆردۈمنەن ئۆلكەمنىڭ گۈلئۇزارىنى.
كۆرگەندەك بولدۇم ھەم قاينىق دېڭىزدىن،
كەك جاھان خەلقىنىڭ خۇشى چىرايىنى.

مىڭلىغان سەييا‌ھلار ئۇزۇلمەي كۈندە،
بۇ جايدىن ئىلھامغا ئەندىزە ئالار.
شۇ بوغدا ــ سائادەت كۆكسىنىڭ ماھى،
ھەردەملغا ئۆمۈرلۈك ئىشقىنى سالار.

بەزمە

چىمەنزار قىرغاقلار بازاردەك ئاۋات،
قىزىغان ھەر ياندا شادىيان بەزمە.
مۇقاملار ئەۋجىسى كۆكنى قۇچقاندا،
قەلبىمدىن بۇلاقتەك ئوخچىدى نەزمە.

يۈرەكنى ئويناتقان ناخشا ـ ئۇسۇللار،
ئەسلىتەر كىشىگە گويياكى تويىنى.
قىز ـ يىگىت مەنىلىك بېقىشار، بەلكىم،
كۆڭلىگە پۈككەندۇر بىر شىرىن ئويىنى.

چوغلۇق ئۇزگىنىم...

مېھمانىمەن كۆز يەتمەس ئورمانلار ئارا،
سۈمباتلىق قارىغاي سىرداش، ساھىپخان
گۈلزارلىق چوققىلار سەيلىگا ھىمدۇر،
ھە، شۇندىن ئالدىمەن قەلبىمگە جان.

قارايمەن زوقلىنىپ، قارايمەن تويماي،
نەگەمدۇر بىمەشتىن بۇ تاغ قىياسى.
غۇرۇرلۇق ئىلكىدە كەزسەم ھەر يانىنى،
كوزۇمگە دۇر بولدى مېھرىگىياسى.

ئويلاندىم: بالىلىق بولدىمۇ قانداق؟
تاغلارغا يامىشىپ چوغلۇق ئۇزگىنىم.
بوپ قالدى ئۆمرۈمدە ئۇنتۇلماس ئەلبۇم،
ياقۇتۇرەك گۈللەردىن دەستە تۇزگىنىم.

كېمىدە

يايرىتىپ ئوت يۈرەك ئوغۇل ـ قىزلارنى،
سۇ ئۈزرە پەرۋاز قىپ ئۇزەر جۇپ كېمە.

كۆڭۈللەر دەپتىرى تولدى پىكىرگە،
بۇ يەردە غەزەلخان، كۆيچى ئاز دىمە.

كۆلنى بىر ئايلىنىپ چىققتىم قىرغاقتا،
ھالبۇكى زوقمەنلەر تىنماي ئۈزىشەر.
تىكىلىپ كىملەردۇر سۇپ-سۈزۈك سۇغا،
خىيالار تەكتىدىن ئۇنچە سۈزىشەر.

ئىرادە سىمۇولى

خادا تاش ئۈستىگە چىقتى ئابدۇللا،
دىدىكى: ئاغىنە، سۈرىتىمنى ئال!
تەييارمەن، — دىدى-دە، ئەزىزمۇ خۇشخۇي،
قىيا تاشى ئۈستىدە راسلاندى دەرھال...

ئىرادە سىمۇولى بولدى شۇ سۈرەت،
قارىغاي خىسلىتى ئەكس ئەتتى ھەم.
مۇقەددەس خاتىرە قالدۇردى بىردىن،
ئوت يۈرەك قەلەمكەشى بولۇپ بۇندا جەم.

تاغ قىزى كۆڭلى

ئۇكسىمەس ھەسسىياتلار قوينىغا شۇڭغۇپ،
كەچقۇرۇن ئائىلاج قايتتىم سەيلىدىن.

شەبنەمدەك قەلبى پاك جەسۇر تاغ قىزى
«كۆڭلۈم» دەپ بىر دەستە تۇتتى لەيلىدىن.

مەن قايتتىم «خەير» دەپ قول پۇلاڭلىتىپ،
ئەي بوغدا، يۇرتىم قالدىغۇ سەندە!
سېغىنىش كۆلخانى يانسا نە ئەجەپ،
ھۆسنۈڭنى سۈرەتتىن ھەر بىر كۆرگەندە.

ئەبىدى خاتىرە

شېئىرغا گۈل بولدى گۈزەل مەنزىرە،
جاي ئالدى كۆرمىگلاپ سۈرەت - رەسىمدىن.
بوغدادا بەھوزۇر سەيلىتىپ ئۆتكەن
شۇ بىر كۈن ئەبىدى چىقماس ئېسىمدىن.

1980 - يىل، ئاۋغۇست.

سەن ئاشىقمۇ مەن شەيدا؟

زوقلىنىپ تۇرسام دەرىزە ئالدىدا،
ئويلىسام ئۆيدە مېنى، دەپ دىلرەبا.
ھەر سەھەر قەلبىمدە ئىلھام قوزغىتىپ،
بوغداغا ئېپ كېتىدۇ ئەركى سابا.

نۇر چېچىپ كۈلگەندە قۇياش تاڭ بىلەن،
بوغدا سەنمۇ ماڭا كۈلۈپ باقسەن.

شايى رومال ئىچىدە ھۆر قىزىدەك،
نازلىنىپ قەلبىمگە ئوتنى ياقسەن.

مەھلىيا دىسەم ئۆزەمنى مەن ساقا،
سەن ماقا ئاشىق ئىكەنسەن ئى نىگار.
كۆت مېنى جان مەشۇغۇم، كىۋن يۈزلۈگۈم،
مەن باراي يانىڭغا ئەتە بەختيار.

1980 - يىل، سېنتەبىر.

باغۇەن قىز

سەيلىتىپ مۇنزار باغ ئارا خوشال،
ياڭرىغان ناخشىغا ياقىمەن قۇلاق.
نىچۈندۇر يۈرىكىم تېپىدۇ زوقمەن،
قەلبىمدە ئىلھاممۇ ئوخچىغان بۇلاق.

زوقلىنىپ لەئلىرەڭ ئالمىغا شۇ تاپ
ھاياجان مەۋجىدە تىنماي ئۈزىمەن.
تەشەككۈر ياغدۇرۇپ باغۇەن ئەجرىگە،
كۆڭلۈمدە بىر ئوتلۇق نەزمە تۇزىمەن.

مول ھوسۇل، بەركەتتىن بېرىپ بىشارەت
چاقنايدۇ ئالمىلار شاخلارنى ئېگىپ.
ھەر باقسام شۇ ئالما ئويغىتار ھەۋەس
قەلبىمنى يوشۇرۇن رىشتىگە چىگىپ.

تېخىچە تىكىلىپ تۇراتتىم، شامال
شۇئىرلاپ سۆزلىدى: «يىگىت ئۇيان باق»
قارىسام ئالدىمدا ئالما ئۆزەتتى
تولۇنئاي مۇسەللىك بىر باغۇەن قىزچاق.

قولىدا سېۋەتتى، ھۆسنىدە شاتلىق،
گۈزەللىك بېغىشلار گويا ئۇ باققا.
غۇنچە بوي، مەڭزى ھەم ئالمىدەك قىزىل،
كەلدىكىن ھۆر قىزى قاچان بۇ ياققا.

ياراشقان گىلەم بۆك، ئەتلەس لىباسى،
جانان قىز ھۆسنىدىن ئايمۇ ئۇيۇلار.
نۇر ـ ئۇچقۇن تارىسا ئاھو كۆزىدىن،
ئويماقتەك لېۋىدىن شېكەر قۇيۇلار.

ئۇ مېنى كۆردى ـ دە، بەرگىنى قايرىپ،
تەئەججۇپ ئىچىدە باقتى ھۆسنۈمگە.
مەن كەلدىم يېنىغا، سالام بەردى قىز،
ھۆرمەتتە قول ئالدىم مەنمۇ كۆكسۈمگە.

ـــ ئوخشاپتۇ ئالمىلار، ـــ دىسەم، قىز شۇئان،
كۈلدى «ياق» دېگەندەك بېشىنى چايقاپ.
ۋۇجۇدۇم ئوت ئالدى كەمتىرىن قىزنىڭ،
خۇلقىدىن تەڭداشسىز پەم ـ ئەقىل بايقاپ.

دندی قىز سەمىمى تەكەللۇپ بىلەن،
ــ ئېلىگا، ئالمىغا ئېغىز تەككۈزۈك.
مەيلىگىز سېۋەتتىن تاللاك سەر خىلىنى،
ۋە ياكى شاخلاردىن ئۆزىگىز ئۈزۈك.

ئالمىدىن بىرىنى ئالسام قولۇمغا،
ئۇرۇلدى دىماققا شۇ ھامان ھىدى.
ــ ئەجەپمۇ تاتلىقكەن ئالمىگىز، ــ دىسەم،
قىز كۈلۈپ «ماختاشقا ئەرزىمەس» دىدى.

مەن قايىتتىم كەچقۇرۇن سۆيۈنۈش ئىچرە،
ئىشىكتە ئۇزاتتى «خوش» دەپ باغۋەن قىز.
قالدى شۇ ئالمىنىك تەمى تىلىمدا،
سالدى ھەم قىز مېھرى دىلغا ئۆچمەس ئىز.

1980 ـ يىل، سېنتەبىر.

ئىسىت ياشلىغىم

ۋاراقلاندى ئۆمۈر خاتىرەم،
ئۆتتى بىر ـ بىر كەچمىشلەر شۇ دەم.
ئاچچىق ھىسلار ئۆرتەپ كۆكۈلنى،
كىرپىگىمگە قوندى سوغ شەبنەم...

جاۋاپ بەرگىن شەپقەتسىز ئون يىل،
قېنى مېنىك ياشلىق باھارىم؟

قېنى قەلبىم رىشتى چېتىلغان،
قۇياش يۈزلۈك غۇنچە ناھار ىم.

سوراق ساڭا، سوراق كاج پەلەك!
قېنى جۇشقۇن ئارزۇ-ئارمانىم.
قېنى مېنىڭ بەخت شۇڭقار ىم
قېنى ئەقلىم، تەندە دەرمانىم.

ئەي يوپۇرماق تۆككۈچى بوران،
(قىز ئىقاپلىق زەھەرلىك چايان)؛
ئون باھارنى خازان قىلىپسەن،
توزۇتتىڭ گۈل-غۇنچەمنى قايان؟

ئەنسىز دەۋران جاۋاپ بەر ماڭا،
قېنى سىرداش ئەزمىچى قەلەم؟
سۆزلە تارىخ! ئويغا چۆكسەممەن،
نېچۈن دىلنى ئېزىدۇ ئەلەم؟

× ×

كېچىگىمدىن زېھنى پاكىزە
بىر ئوغۇل بوپ ئۆسكەن ئىدىم شات.
قىزىل تاڭغا بولغاچ ئەقىدەم
قايغۇ-ھەسرەت ئىدى ماڭا يات.

مەرمىپەتنىڭ گۈلزارىدا مەن،
بولدۇم گۈلگە ئاشىنا بۈلبۈل.

تۇتقاچ پەللنى ئۆزەمگە ئەسىر،
ئىجتىماتنى قىلغانتىم دۇلدۇل.

غايەم ئىدى بىلىم قەسىرى،
ۋاقىتسىزلا سەپكە قېتىلدىم.
خىزمىتىمگە باغلاپ مۇھەببەت،
پەرۋانىدەك قىزغىن ئېتىلدىم.

× ×

تۇيۇقسىزلا بۇزۇلدى ھاۋا،
مۇدھىش بوران قاپلىدى يەرنى.
ئالۋاستىلار قىلىشىپ بەزمە،
قۇمغا كۆمدى گۆھەرنى، زەرنى.

نەپەسلەرنى بوغدى، قىيىندى،
ئوغا يەتكىلىك تۇمان، جۇت ھاۋا.
باستى يەرنى مىسلى بىر ئاپەت.
گۈلىستانغا يامرىدى ۋابا ...

زايا كەتتى ئىسىت ياشلىغىم...
باھارىمنى باشلىدىم بۆلەك.
قەلبىمگە كۆچ بەرسە ئۆچ - غەزەپ،
ئارزۇيۇمغا زامانە يۆلەك.

1980 - يىل، ئۆكتەبىر.

ئانادىم قەبرى

قۇياش كۈلگەن گۈزەل ياز كۈنى،
يورۇقلىقاشقا * چىقتىم سەيلىگە.
نەقەدەر ئۇز دەريا ساھىلى،
كۆزۈم چۈشتى رەڭدار لەيلىگە.

يۇرىكىمنى قىلدى مەھلىيا
باققا كىرسەم ياقۇت رەڭ ئانار.
شاخلىرىغا قونۇپ سانا قسىز
سەرخىل مىۋە چوغدەك تاۋلىنار.

قەلەم تىركەپ نەزمە باشلىدىم
مەن ئانارنى سۈرەتلەپ شۇ چاغ.
تاشتى قەلبىم بۇلاغىدىن كۈي،
ئىلھام بەرگەچ بەھەشى يەڭلىغ باغ.

بىراق نەزمەم تاپماي خاتىمە،
چاقتى چاقماق، يامغۇر قۇيۇلدى.
مەھەل ئۆتمەي سەل كېلىپ دەھشەت،
كەڭرى ئالەم قەپەز تۇيۇلدى.

توپان باستى باغۇ ـ بوستاننى،
نوتا ـ سۈمبۈل قىلمىدى نابۇت.

* يورۇقلىقاش دەرياسى

باهار ۋەسلى بۇلغىنىپ بىردىن،
قارا قانات يايدى ئايباز جۇت.

يۇتۇپ كەتتى مۇدھىش دولقۇنلار،
شۇ ئانارلىق باغنى ۋە مېنى.
پىغان قىلدىم: تۇنجۇقۇپ سۇدا،
ئانار قېنى؟ نەمالىم قېنى؟

ئېقىتتى ـ دە، ئېقىتتى كەلكۈن،
مۇز نەشتىرى ئۆتتى جېنىمدىن.
قورام تاشلار سوقۇلۇپ دەمدە،
قان بۇلاغى ئاچتى تېنىمدىن.

مېنى كۆلپەت بايا ۋىنمغا،
تاشلىۋەتتى تومۇز كەلكۈنى.
ئۇمىت بىلەن نالىدىم، بىراق،
ناتاۋانىمنىڭ يەتكەي نە ئۈنى.

ئايرىلدىممەن گۈلستانىمدىن،
نىگارىمدىن، سىرداشى قەلەمدىن.
سەرۇى قەددىم ئېگىلدى يادەك،
دەرت ـ ئازاپتىن، قايغۇ ـ ئەلەمدىن

دەشت ـ چۆل كېزىپ ئون يىل، مەجنۇندەك،
تەشت دولدۇم لەيلى ۋەسلىگە

ئۆپچۆرەمدە قۇترايدۇ جىنلار،
تۇتقۇنغۇ مەن ياتلار نەسلىگە.

گۈنا بولدى ئانانىنى كۆيلەشى،
ئانار ئەككەن مەندىن بەتەر خار.
شۇ لەنىتى بوراتلىق يىللار،
دەرت تارتمىدى قايسى تۆھپىكار؟!

1980 - يىل، ئۆكتەبىر.

نادامەت

باغ ئارىلاپ كېلىپ باھاردا،
گۈل تۈۋىدە يولۇقتۇم ساڭا.
كۆلۈمسىرەپ دىدىڭ: «گۈلچىمەن»،
دەسلىۋىلا سۆز ئېچىپ ماڭا.

شۇ ئەسنادا جاۋاپ كۈتكەندەك،
ئۈزارىمغا باقتىڭ مەنىلىك.
«ئىسمىم مىسلى» دىدىڭ ئىزاھلاپ،
مەنمۇ «ياخشى» دىدىم تەنىلىك.

غەلىتىلىك سېزىپ سېنىڭدىن،
گۈلگە قاراپ تۇرۇپ قالدىم تىنچ.

ئوغۇلمۇ ياكى بۇ چۈشۈم،
سىر تەكتىگە يېتەلمىدىم ھېچ.

سۆز باشلىدىك يەنە ناز بىلەن:
ئويچان يىگىت كۆرمەك مېنى يات.
مېھرىم بىلەن، شەپقىتىم بىلەن،
ئەيلىگەيمەن كۆڭلىڭنى شات.

خىجىللىقتا تۇرسام ئۇندىمەي،
كۆز ئوينىتىپ كەلدىك يېنىمغا.
— جانانىڭىز بولاي قول بېرىك، —
دىدىك، بىر ئاز تەگدىك جېنىمغا.

«سىز غەزەلخان، سىز بىر گۈلخۇمار،
كۆڭلۈمگە گۈل كۆيچى ئېتىڭىز.
كەلسەمۇ مەن بوستانغا يېگى،
تونۇش ماڭا ئەقىل ـ دېتىڭىز.»

شىرىن سۆزۈڭ، جامالىڭ بىلەن،
قىلمۇۋالدىڭ ئاخىرى قايىل.
نادانمەندۇر ئېھتىمال ئۆزۈم،
ئەقىدەڭگە بولدۇم ھەم مايىل.

مەرتىۋىدە بىلىپ مېھماندەك،
ئەزىرلىدىك مېنى شۇ قەدەر.

نازلىق بىلەن ئېلىپ كۆڭلۈمنى،
ھىسا پلىدىلىق ئەر.

ئۇچ ئاي ئۆتمەي كۆڭلىلىك بۇزۇلۇپ،
گۈلشىنىمنى تاماما چەيلىدىلىك.
تۇتقۇن قىلىپ كۈيچى بۇلبۇلنى،
گۈلىستانىنى مازار ئەيلىدىلىك.

ئۆز ۋەدىگە قىلىپ خىيانەت،
يۈز ئۆرۈدۈك مەندىن نىگارا.
تىلەتىگدىن ياغدۇرۇپ ۋەھشەت،
ھاقارەتكە كۆمدۈك سۆز ئارا.

— «باققا كىرمىش غەرىزلىك نېمە؟
سىرىگنى ئېيت» — دىدىلىك كۆرەگلەپ.
تەرسالىغىلىك تۇتسا گاھىدا،
ھۆكىرىدىلىك ماگا مۇشت تەگلەپ.

دۇشمەن بولدى ئۆزەمگە، تووا،
«كۈيچى» نامىم، گۈلخۇمارلىغىم.
ھەسرەت بىلەن ئالمىشىپ شاتلىق،
«قارايىپ» قا كەتتى بارلىغىم.

«كۆيدۇم» دەيتتىڭ تەلمۈرۈپ، بىراق —
ھالا بۇ كۈن قىلدىڭ شۇنچە خار.
ئوغرىلاپسەن قەلبىمنى ئەرۋاھ،
ھەر بالاغا قىلدىڭ گىرىپتار.

× ×

تۈن ھەپسىدە ئولتۇرسام غەمكىن،
كىردىڭ بىرگۈن ئاستا قېشىمغا.
ئۇيات ئىچرە بېرىپ تەسەللى،
باقتىڭ مەيۈس ئۇستى-بېشىمغا.

«ئەقىلسىزنى كەچۈرۈڭ» دىدىڭ،
ۋە ئۆزەڭنى ئاتتىڭ قوينۇمغا.
ئۆز-ئۆزەڭنى كاچىلاپ ئەتەي،
ئېسىلدىڭسەن شۇندا بوينۇمغا.

«يوق جاھاندا ئازمايدىغان جان»،
ئىچىمدە مەن «مەيلىلا» دىدىم.
كۆز يېشىڭدىن، يالۇرۇشلاردىن،
ساڭا بىزە ئىشەنگەن ئىدىم.

بىراق يەنە مىسكىن ئۆيۈمدە،
جىدەل-غەۋغا تىنجىمىدى ھىچ.
بەلكى ماڭا رەڭۋازلىق قىلىپ،
يېڭىۋاشتىن تەڭلىدىڭ قىلىچ.

ئەلەم تېغى بېسىپ يەلكەمدىن،
ياماناشتى ئەھۋالىم بەتەر.
قۇزاق، قۇرغاچ سېھىرگەر دۇنيا،
تۇھمۇ - تۇشتىن يېپىشتى خەتەر.

زاھىر بولدى «پەرىزات» چۈشۈڭ،
ئالۋاستى قىز ئىكەنسەن ئەسلى.
ئايىغىڭدا بۇلغىنىپ تۇپراق،
پايخان بولدى گۈل چىچەك پەسلى.

ئىسىت، ئىسىت بەگۈاشلىغما،
جىلۋە قىلساڭ «پەرى» دەپتىمەن.
سۇنغىنىڭنى كەمپىت دېگەنتىڭ،
كەمپىت ئەمەس ئوغا يەپتىمەن.

يىدىڭ گاھى گۈشۈمنى شىلىپ،
ۋە خالىساڭ ئىچتىڭ قېنىمنى.
چىرايىمنى قىلىپ زەپىران
ئۇپراتتىڭغۇ ئەزىز جېنىمنى.

ئاھ، ئاخىرى ئىلان غارىغا،
«شاھزادە»* دەك جادۇ قىلدىڭسەن.
قانغا بويياپ خەنجەر ئاستىدا،
بەدىنىمنى كۆندە تىلدىڭسەن.

* «مىڭ بىر كېچە» دېگى جادۇ قىلىنغان شاھزادە كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

نومۇس ئىدى يىغلاش ئەر ئۈچۈن،
كۆزلىرىمدىن قۇرۇمىدى ياش.
قان - يېشىمغا زامان سولدۇك سەن،
«پەرى» سىياق نېجىس باغرى تاش.

تەسىرلىنىپ تۆكتى بۇلۇت ياش،
تىترىدى يەر ئاھۇ - زارىمدىن.
تەرك ئەتتى مېنى كاج قىسمەت،
يۇلتۇزۇمدىن، ئىشقى بارىمدىن.

ئېشىپ چۈشتى دوزاقتىن، يارەب،
جاھىلىيەتنىڭ قىمىناپ ئۆرتىشى...
شۇكرى مېنى قۇتقۇزدى جىندىن،
خىزىر سۈپەت شەپقەتلىك كىشى.

ئەجەل تاپتى رەزىل ئالۋاستى،
كەلدى ماڭا كۈلىدىغان پەيت.
كۆكنى قۇچقان خەندان كۈلكەمدىن،
قىلىندى يار، خوشاللىغىم قەيت.

«مىسلى» ئاتلىق بىۋاپا راستىن،
ياۋۇزلۇقتا بولدى يىگانە.
مەنلا ئەمەس كۈرمىگلارنى ئۇ،
باھا رىدىن قىلدى بىگانە.

پۈشايماندىن پۈتتى كۆپ كىتاپ،
كۆڭۈل ئۈندىن ساۋاق ئالغۇسى.
شۇ ئىبرەتلىك تارىختىن مەڭگۈ،
ئەۋلاتلارغا نىشان قالغۇسى.

1980 - يىل، ئۆكتەبىر.

ھەسسىيات ئۇچقۇنلىرى

مەرۋايىت ۋە شەبنەم

ــ ئالدىمدا خەستكىمۇ ئەرزىمەس شەبنەم،
دىگەنتى مەرۋايىت كۆز سېلىپ قىيا.
ــ ياق، ــ دىدى جىلۋىگەر شەبنەم جاۋابەن،
قاراپ باق كىمگە بەك ئامراق گۈل ــ گىيا.

ناھاتكى مەرۋايىت سۆيمەس غۇنچىنى،
بولالماس شەبنەمۇ ئۇنچە ــ مەرۋايىت.
ئۆزئىارا كەمستىش يارىماس ئەسلا،
ھەممىنىڭ خىسلىتى ئۆزىگە لايىق.

گۈل ــ گىيا ۋە يامغۇر

شاتلىنىپ گۈل ــ گىيا دىدى يامغۇرغا:
تامچىگىز يا شىناتتى گۈلۈم بەرگىنى.
ــ باھارغا رەھمەت ئېيت، دىدى يامغۇرجان،ــ
چۈنكى ئۇ يېنىڭغا ئەۋەتكەن مېنى.

قەرىنداش بىلەن رېزىنكە

ــ دوستلۇقنى خالىدىك نېچۈن مەن بىلەن؟
قەلەمگە رېزىنكە قويىدى سوئال ـ سۆز.
ــ چۈنكى مەن خاتانى تۈزەشكە قابىل،
دىدى ـ دە، قەرىنداش تىكتى خوشال كۆز.

ئويلىدىم: بۇلارنى ئىنسان ياراتقان،
بولالماس بەزىلەر قەرىنداشچىمۇ.
كىمىردىن مېھرىنى ئۈزمىگەنلەرگە،
قەرىنداش خىسلىتى ياخشى ئۇلگىمۇ؟

بۇلاق

فۇنتاندەك ئېتىلىپ زىمىن تەكتىدىن،
تىنىمسىز ئوخچىيدۇ چەشمىلەردىن سۇ.
چىمەنلەر لېۋىنى سۆيۈپ شادىمان،
گۈلباغلار قوينىغا ئاقار دائىم ئۇ.

قارايمەن ھەۋەستە زۇمرەت سۇ گويا،
جۇلالاپ چاقنىغان ياقۇتتەك زىلال.
يار بىلەن ئولتۇرسام بۇلاق بويىدا،
زىلال سۇ ئەكسىدىن كۆرۈندى ھىلال.

دىسەممەن: بىمارنىڭ شىپاسى بۇلاق،
سىنىڭدىن سۇ ئەمەس ئاقار مۇھەببەت.
دىدى ئۇ: ئانا يەر تەرىپكە تالمق،
شۇ بىلەن مەڭگۈگە ئۈزۈلمەس شەرۇەت.

قار سۈيى

«سۈلدۈرار گۈللەرنى تومۇزنىڭ قەھرى،
جانانلار لېۋىنى ئېتەر گەز ـ گەز چاك.
قار سۈيى سەن بىلەن ياشناپ گۈل ـ گىيا،
شەرۇەتكە قانىدۇ چاڭقاق زىمىن ـ خاك...

قار سۈيى ئۇشتۇمتۇت كەلدى زۇۋانغا:
نامىمغا مۇناسىپ ئەمەس بۇ تەرىپ.
چاچمىسا مۇبادا قۇياش نۇرىنى،
شەرۇەتكە قانداقمۇ بولاي مۇشەرىپ؟

بۇ سۆزدىن شۇبھىسىز كۆردۈم ھەقىقەت،
بولمىغاي مەۋجۇدات بولمىسا قۇياش.
قۇياشنىڭ نۇرىنى ئەمىمۇ گەرچە،
شۇنىسى ئېنىقمەس چەكسىز تاغۇ ـ تاش.

قار ـ مۇزلار رولىنى كىچىك چاغلىمالىق،
باغلانغان ئۇنىڭغا بىزدىكى بارلىق.
ئېيتىڭلار، يارانلار سۆيۈنمەس كىملەر؟
تاغلاردىن چۈشكەندە كۆمۈشرەڭ بارلىق.

دەرەخ خسلىتى

جاھانىنىڭ زىننىتى، كۆركى ئەي دەرەخ،
بوستانلار سەن بىلەن ياساندى پۈزۈر.
ئاددىسى قايسى بولسام مېھمىنىڭ،
يايرىغاي سايەڭدە كۆڭلۈم بەھۈزۈر.

قارىسام، قارىغاي. ئارچا، توغراقلار،
جەزىرە، تاغلارغا بوپتۇ يېشىل تاج.
ئويلايمەن چوكىدىن ئىمارەتكىچە
بار ساڭا ئالەمدە قانچە ئېھتىياج؟

تۆت پەسىل ھايانىڭ زەۋقىنى سۈرۈپ،
بىپايان مۇھىتتا قەد كېرىسەن شات،
ئۇزىتىپ قانچىلاپ زىمىستان قىشنى،
مۇدھىش سوغ، جۇدۇندا چەكمەيسەن پەريات.

سىڭدۈركەن تېرىقچە ئەجرىمىز ئۈچۈن،
ئالمىز سېنىڭدىن تاۋۇزدەك بەھىر.
يېتىلسە بىزدىمۇ سان كەبى خسلەت،
مەدھىشەت تاپاتتى بۇ ئۇلۇغ دەۋر.

مېنىڭدەك ناتاۋان بولمىسا نەۋرەم

جەننەتۈل باغلارنىڭ شاھى ئەي ئانار،
قىمپ - قىزىل دۇردانەلەك يۈرەككە داۋا.

بۇلبۇللار رەڭمۇ - رەڭ گۈلگە كۆيگەندەك،
ئىشقىڭدا مەنمۇھەم قىلىمەن ناۋا.

ـــنىمەڭە شۇنچىلىك قىزىقتىڭ يىگىت،
يەر بىلەن تەڭ تۇرسا زەئىپ بوي قەددىم.
ئازغىنا ئەرزىمەس نىمىتىم بىلەن،
ئۆزەڭنى ماختاشقا بار نىمە ھەددىم؟

نىمجانلار ياشنايدۇ شەرۇتىڭ بىلەن،
دىدىمەن: ئەمەسمۇ ماختىشىم يوللۇق.
دىدى ئۇ: نەپ بەردىم ئەلگە قانچىلىك؟
بولسامچۇ ئۇرۇكتەك سېھى كەڭ قوللۇق!

بىلمىسەن راھەتكە ئامراقلىغىمنى،
شۇڭۇمچى دىخانغا چۈشەر كۆپ جەۋرەم.
ئويلايمەن دائىما: ئايىنىسا نوتام،
مېنىڭدەك ناتاۋان بولمىسا نەۋرەم.

خالىس كوتكوچى

بالىنىستقا كېلەر خۇش چىراي،
كۈن ئارىلاپ بىرقىز - پىئونېر.
كېسەللەردىن سوراپ ھال - ئەھۋال،
ياتاقلارنى كېزەر بىرمۇ - بىر.

ئون ئۈچ ياشلىق شۇ زېرەك قىزنىڭ،
ئەگىنى تازا، ھۆسنى غۇنچىدەك.
گالىستۇكى تاۋلانسا چوغدەك،
زىنا قىلىرى چاقنار ئۇنچىدەك.

بولۇپ ئۇندا خالىس «كۆتكۈچى»
ئۆي سۈپۈرۈپ: توشۇيدۇ چاي، سۇ.
ئاغرىقلارغا ئىچكۈزۈپ دورا،
زەئىپ تەنگە بېرەر دەرمان ئۇ.

ئوقۇپ بەرسە چاللارغا گېزىت،
تاراپ قويار ئانا چېچىنى...
سەبى قىزنىڭ ئىسسىل خىسلىتى،
جانلاندۇردى بىنا ئىچىنى.

داۋاملاشتى بۇ ئىش ئۈزۈلمەي،
تەسىرلەندى ھەممە شوخ قىزدىن.
ھايا جاندا ئېغىر كېسەللەر
يەڭگىلەندەك بولۇشتى تېزدىن.

«قىزدىم ئەمە ئىسمىڭىز» دېسە،
جاۋاپ بېرەر: «پىئونېر ئىسمىم»
سورىسىمۇ يېنىشلاپ شۇنداق،
بىلەلمىدى ئىسمىنى ھېچكىم.

× ×

رەھمەت خېتى كەلدى مەكتەپكە،
ھەپتىدىلا نەچچە ئون پارچە.
شۇ ئىسسىمسىز «لېپى فېڭچە قىزغىغا،
ياغدۇرۇشقا تەشەككۇر بارچە.

خۇرسەن بولۇپ مۇدىر قەۋەتلا،
سۆرۈشتۈردى، كۆزەتتى شەخسەن.
ھە، تېپىلدى شەرەپ ئىگىسى
ئىكەن بۇ قىز ئەلاچى روشەن.

چوڭ يىغىندا تەقدىرلەندى ئۇ،
كۆپچىلىككە بەردى ئىلھام قىز.
لېپى فېڭچە روھ، ياخشى خىسلەتلەر،
مەكتەپ ئىچرە ئەۋج ئالدى تېز.

دوستلار بۇگۈن نەگە بارسىگىز،
لېپى فېڭچىلار ھەمدەمدۇر سىزگە.
ئۇلۇغ جەڭچى قايتىپ قوشۇنغا،
مەنىۋى روھ بەرمەكتە بىزگە.

1981 - يىل، مارت.

بەيگە قوشاقلىرى

(چاتما)

مۇقەددىمە

ئىللىق قويۇن ئاچتى ئالتۇن كۆز،
يايدى يۇرتۇم داستىخانىنى كەڭ.
لەززىتىنى تېتىپ بەختىمىز،
شاتلىغىدا كۈلدى بارچە تەڭ.

بولۇپ ئورتاق شاتلىققا مەنمۇ،
سېخى ئېتىز، باغلارنى كەزدىم.
سىرداشى تۆتۈپ بەيگىچىلەرنى،
ئۆزەمنىمۇ بەيگىدە سەزدىم.

مەدىنىي دىخان

ئېتىزلىقتىن تاپتىم كېرەمنى،
(بۇ ئەمەسمۇ كۈزگى تېرىمى.)
تەئەللۇقكەن ئاكامەن ئۇقسام،
بۇ سالانىڭ چورتلا يېرىمى.

گالۀ ئۆكۈزگە مىنىپ يۈرتدىشىم،
كەلگۈسىنى بويلاپ كېلىدۇ.
زور پىلاننى تېڭىپ قەلبىگە،
كېلەر يىلنى ئويلاپ كېلىدۇ.

سىياللىغا قونۇپ ئايالى،
مۇنبەت يەرگە سالماقتا ئۇرۇق.
ئادەم توپى كۆرۈنمەس، چۈنكى،
ھەممە ئىشقا قادىر گالۀ تورۇق.

ئۇ كۈزنى توختىتىپ كېرەم،
كۈلۈمسىرەپ كەلدى مەن تامان.
— قايسى شامال ئەكەلدى سېنى،—
دىدى، — دوستۇم تۇردۇكمۇ ئامان.

تەرىپىگىنى ئاڭلاپ شۇنچىدىن،
زىيارەتكە كەلدىم قېشىغا.
كۆمۈلۈپسەن ئوقەتكە راستىن،
ئامەت قۇشى قونۇپ بېشىغا.

— كارامەت ئىشى قىلمىدىم پەقەت —
كۆزلىگەن شۇ پەللىگە يەتتىم.
يىل بېشىدا تۇزگەن پىلاننى،
ئىشى يۈزىدە تولۇق كۆرسەتتىم.

ئەرزىمەيدۇ ماختاشقا بىراق،
غەمخورلۇققا قايتۇرغىنىم ئاز.
باش قاتۇرما مەن ئۈچۈن دوستۇم،
ئۇلگىلەرنىڭ تۆھپىسىنى يېز.

كېرەم بىلەن بولۇپ ھەمسۆھبەت،
ئويلىغاندەك ئالالمىدىم گەپ.
ئۇنىڭ بىلەن خوشلىشىپ چۈشتە،
تاپتىم يەنە دۇيجاگنى ئىزلەپ.

«ئونىنچىنى پۈتتۈرۈپ كېرەم،
دۇيگە قايتقان مەدىنىي دېخان.
ئاشۇ ئىسىل خىسلەت ئىگىسى
يايدى كۆپكە خالىس داستىخان.

رەھىمتىگە ئېرىشتى ئۇرغۇن —
يالغۇز مومايى، مېيىپ چاللارنىڭ.
غەمگۇزارى بولدى ھەمىشەم،
بېشىمنى سىلاپ يىتىم بالالارنىڭ.

باشقىلارغا ئىشلەيدۇ ھەقسىز
تىنىم تاپماي تۆمۈر ئۆكۈزى.
يۈرتداشلارغا بەرمەكتە رىغبەت،
ئۇنىڭ ئىشى، ئۇنىڭ ھەر سۆزى.

بۇ يىل ئۇنىڭ تۆھپە بۇغدىيى.
ئالتە تۈمەن جىڭغا ئۇلاشتى.
تاڭشەن سورتىنىڭ مولۇق ھوسۇلى،
بىرمىڭ ئىككى يۈز جىڭدىن ئاشتى.

تۇنجى بولۇپ بۇزدى رېكورتنى،
ۋىلايەتتە بولدى ئۇ ئۇلگە.
ياغدى ئالقىش شەنىگە ئۇنىڭ —
قۇچاقلىرى تولدى ھەم گۈلگە.

ئۇ يېقىندا دەريا بويىدىن،
ئاچتى يەنە ئوتتۇز مو بىنام.
كېلەر يىلى ئاڭا تېخىمۇ،
ئامەت قىزى تۇتقاي قوشلاپ جام.

مۇخبىر ئەمدى تۈمەنجىڭچىلار —
تىزىمىدىن ئۆچۈرۈڭ ئۇنى.
ئەجەپلەنمەي، يۈز مىڭجىڭچىلار،
قاتارىغا كۆچۈرۈڭ ئۇنى.

ئاشۇلارنى سۆزلىدى دۇيجاڭ،
چاخچاق بىلەن گەپنى تۈگەتتى.
يازدىم خەۋەر كېرەم ھەققىدە،
ئارزۇلىرىم مەنزىلگە يەتتى.

يېشىل سېپىل

يېشىل سېپىل ھەققىدە دۇيجاڭ،
سۆزلەپ بەردى ماڭا ھمكايە...
ــ بۇندا ئۇنىڭ كۆپتۈر مىسالى،
بىر ئىشتىنلا دىسەم كۇپايە.

«كۆرگەن ئەلا، مىڭ ئاڭلىغاندىن»
كۆرۈڭ ئاۋال ئۇنى سىز قېنى،ــ
دىدى ــ دە، ئۇ ھاياجان بىلەن
ئورمانلىققا باشلىدى مېنى.

كەتمەن تۇتۇپ كۆچەتزارلىقتىن،
ئەسسالام دەپ چىقتى بىر كىشى.
(كەكە ساقال، تەمبەل كىشىنىڭ
ئورمانچىلىق ئىكەن زور ئىشى.)

قىلدى ئىزھار يۈرەك سۆزىنى،
ھىسسىياتىن ئەيلىدى بايان.
ئورمانچىنىڭ خۇشخۇي چېھرىدىن،
بولدى چەكسىز شاتلىغى ئايان.

× ×

ئېلىپ كەلدى باھا ساباسىنى،
ئەزىز يۇرتقا تۆگىمەس شاتلىق.
قاھ ــ قاھ ئۇرۇپ كۈلدى كۆڭۈللەر،
قاينىاق ھىسلار ئىلكىدە تاتلىق.

ئۇنىڭ قەلبىمن يورۇتتى كۈندەك،
شانلىق قارار، ئەگگۈشتەر ھۆججەت*
بەردى ئىلھام، سادىر تاغامنىڭ —
غەيرىتىمنى ئۇرغۇتتى قەۋەت.

كېڭەش تۈزۈپ ئۇچ ئوغلى بىلەن،
تېڭى ئىشقا چۈشتى بەل باغلاپ.
تەبىئەتكە جاكالىدى جەڭ،
ئۇ ئۆزىنى باھادىر چاغلاپ.

سالدى مەبلەغ بەش مىڭ بىر يېۇز كوي،
قىلدى ئەجرە، تۆكتى كۈمۈش تەر.
دەشت ـ چۆل بىلەن ئېلىشىپ بىر ئاي،
بىنا قىلدى بىر يۈز ئون مو يەر.

بەردى گۈڭشې ئۇلارغا مەدەت،
ئەل ـ خوشنىلار بولۇشتى ھەمدەم.
ئەلىمساقتىن ئۇيقۇدا ياتقان،
قاقاس سايغا باشلىدى زەمزەم.

شەپىسىنى ئېلىپ باھارنىڭ،
جىرىم تىكتى بوزغا رەتمۇ ـ رەت.
جىگدە، چىغان تىكسە چېتىگە،
تىكتى قىرغا سۇۋادان تېرەك.

* مەركەزنىڭ ئىككى 1 ـ نومۇرلۇق ھۆججىتىنى دېمەكچى.

تۆزلەپ تەكشى ئون نەچچە مونى،
بىنا قىلدى كۆز تەككىدەك باغ.
تىكىپ ئالما، ئانار ھەم ئۈرۈك،
بەردى ھۆسۈن زىمىنگە شۇ چاغ.

ئايلانماقتا يېشىل سېپىلغا،
شۇ كۆچەتلەر ئۆسۈپ باراقسان.
كۆچۈپ كەلدى قۇشلارمۇ بۇگۈن،
گۈلىستانىنى قىلىشىپ ماكان.

× ×

تەسىرلىنىپ دىدىم ئۆزەمگە:
مەدھىيىگە لايىق بۇ كىشى.
(ئورمانچىلىق بوپ قاپتۇ ئۇنىڭ،
چىن ئەقىدە باغلىغان ئىشى.)

قانچىلىغان سادىر تاغاملار
چۆلگە يۈرۈش باشلىدى بۈگۈن.
ئېلىپ ئىلھام ھۆججەت روھىدىن،
ئالغا قەدەم تاشلىدى بۈگۈن.

ھاشىم تۆگىچى

«چۆل كېمىسى» دەيدۇ تۆگىنى،
مەن ئەزەلدىن بۇ سۆزگە قايىل.
ئېھتىياجسىز قالمىغان ئاڭا،
ئارخىلوگ، شاھ ۋە ياكى سايىل.

ئۆتتى دۇنيا ئاتوم دەۋرىدىن،
بار يەنىلا ئۇنىڭغا ھاجەت.
يېتەر ئىنسان قەدرىگە ئۇنماق،
قۇم بارخىنى كەزگەندە ھەرەت.

ئەزىزلەيدۇ ھىلىمەم ئۇنى،
يۇرتىمىزنىڭ مۆيسېپىتلىرى.
دۆڭباغدىكى ھاشىم تۆگىچى
تېپىك مىسال — شۇلارنىڭ بىرى.

سەپراس قىلىپ ئوتتۇز تۆگىنى،
كارۋان سېپى تۈزۈپ كېلەر ئۇ.
ئېغىر يۈكنى ئېلىپ زىممىگە،
بەيگىلەردە ئوزۇپ كېلەر ئۇ.

× ×

ئارخىلوگلار كەلدى گۈڭشېغا،
ئۇجمىلىككە * باشلىدى يۇرۇش
خارابىدىن تېپىشچۇن گۆھەر،
ئېلىپ بارماق بولدى تەكشۈرۈش.

توستى بىراق يولنى دۆۋىلەر،
زۆرۈرىيەت چۈشتى «كېمە» گە.
ھاشىم تاغام دىدى: مەن تەييار،
چۈشسە ھاجەت قاچان نىمىگە.

* ئەكلىما كاندىكى خارابە نامى.

بولۇپ پىدا تاغام شادىمان،
قۇملۇقلاردىن ئاچتى راۋان يول.
مەسلىھەتچى بولدى ئۇلارغا،
بولدى ھەمدە ئىشتا قولغا ـ قول.

قىلىپ مېھنەت كۈندۈز ھەم كېچە،
دۆڭلەر ھالقىپ چارچىمىدى ئۇ.
تۆگە تارتىپ ئىككى ئايغىچە،
توشۇپ بەردى ئوزۇق، شەرۇەت سۇ.

ئارخىلوگلار سۆيۈندى چەكسىز،
تۆگىچىگە يۈگرەتتى ئالقىش.
گۈلشەن دىيار قوينىغا تېزلا،
ناخشا بولۇپ تارالدى بۇ ئىش.

خوجايىن

ئاق بۇلۇتتەك ئاپپاق توخۇلار،
كەك سەيناداﻫ دانلايدۇ يايراپ.
ئىگىسىنى چىللايدۇ تىنماي،
«ھوسۇل يىغىك» دىگەندەك سايراپ.

بۇ يەردىكى توخۇ فېرمىسى،
يىل بېشىدا تونۇلغان بىزگە.

كارامەتلىك ئىشىنى ئۇنىڭ،
تونۇشتۇراي كىتاپخان سىزگە.

كۆز ئالدىمدا كۆلۈپ تۇرغان قىز،
بۇ فەرھىغا بولدى «خوجايىن»
زەپەر بويلاپ ئۆرلىدى جانان،
تاپتى راۋاج فەرھا كۈنسايىن.

«بۇدۇر تېخى تۇنجى باشلىنىش،
ئاچماق قىيىن نەتىجىدىن گەپ.
ئىشەنچ كامىل بۇ كەسىپىم بىلەن،
يەتكۈزەرمەن ئەلگە چوقۇم نەپ.»

«خوجايىن» نىڭ سۆزىدىن مېنىڭ،
ۋۇجۇدۇمغا قوشۇلدى دەرمان.
توخۇلارغا زوقلىنىپ سىرتتىن،
قىلدىم سۈرەت ئالماقنى ئارمان.

مەقسىدىمنى بىلگەندەك ئۇمۇ،
قىلدى تەكلىپ فەرھىغا شۇدەم.
كۆڭ خالاتنى كىيگۈزدى ھامىدە،
ئايىغىمغا پۇركىدى مەلھەم.

مۇددىئانى چۈشەنگەچ قەلبىم،
ھىس قىلمىدىم ھەيرانلىق ئاڭا.

ئىشچان قىزنىڭ پاراسەت ـ دىتى،
بەخىش قىلدى زوق ئىلھام ماڭا.

قەۋەت ـ قەۋەت توخۇ ئۆيلىرى،
سالدى ئەسكە زاۋۇت سېخىنى.
دېخان قىزنىڭ كارامىتىدىن،
گۈللىنىشنىڭ كۆردۈم بېغىنى.

ھوسۇل يىغدى سىڭىللار شۇ تاپ،
تۇخۇم بىلەن تولدى بەشى سېۋەت.
يەتكۈزەركەن ئۇنى شەھەرگە،
موتور بىلەن كۈندە بىر نۆۋەت.

يىمەكلىكلەر زاۋۇدى بىلەن،
تۇزدى دېگۈار يەنە تۇنۇگۈن.
قىلىڭ دوستلار قىزنى زىيارەت،
يېڭى بايلار تېپى ئۇ بۈگۈن.

مەرىپەتچىل ئادەم

ئۆتتى ئۇچ كۈن، بۈگۈنمۇ يەنە،
قۇياش مۈكچۈپ قىزاردى ئۇپۇق.
كەچتى شەپەق بېزەپ تاغلارنى،
مەلىلەرگە ياپتى زەر يوپۇق.

بەختى كۆلگەن دىخان تاغامغا،
مېھمان بولدۇم شۇ كۈن كەچقۇرۇن.
پۇلۇ بىلەن كاۋاپ يېيىشنى،
كىم تەسەۋۋۇر قىلالتتى بۇرۇن؟

ساناپ بولماس داستىخاندىكى —
كۆزنى چاققان نېمەت خىلىنى.
قىيام بولۇپ پىشقان ئۈزۈملەر،
يىگەنلەرنىڭ يارار تىلىنى.

كۆل چېكىلگەن ئايۇان ـ سارايلار
كۆڭۈللەرنى مەپتۇن قىلىدۇ.
چارباغنىڭ گۈلزارلىغىدىن،
مۇشكى ئەنبەر ھىدى كېلىدۇ.

ئۇنىڭ كۆركەم كۆتۈپخانىسى،
قىزىقتۇردى مېنى نىھايەت.
كۆرۈپ ھىكمەت بۇلاقلىرىنى،
ئوتلۇق دىلىم كۆچ ئالدى غايەت.

يۈزلەپ، مىڭلاپ بىلىم قامۇسى،
ئىشكاپلارغا تىزىلغان قاتار.
سانسىز زوقمەن قەلبلەرنى ئۇ،
مەرپەتنىڭ رىشتىگە چاتار.

مەھەللىنىڭ ياشلىرى كۈندە،
ئۇگىنىدۇ بۇ يەرگە كېلىپ.
قايتىشىدۇ پۈتمەس ـ تۈگىمەس،
روھىي ئوزۇق، شىجائەت ئېلىپ.

جاھانناما خۇمارلىرىغا،
مېھمانخانا تولدى بۇ ئاخشام.
مەرپەتچىل سادىق تاغامغا،
مىننەك شۇتاپ ياگىردى ئاخشام.

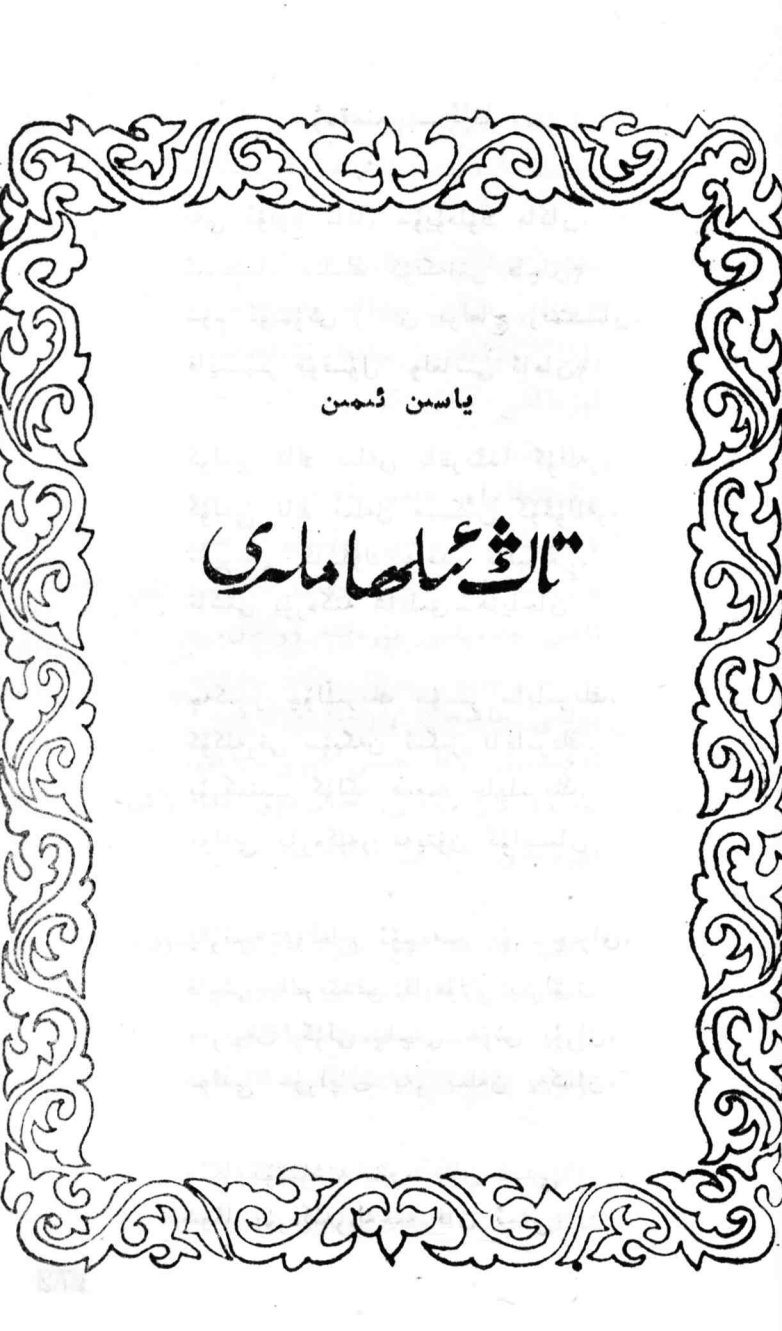
قايتۇرالماي رايىنى ئۇنىڭ،
قونۇپ قالدىم ئۆيدە شۇ كېچە.
ئۇيقۇ يىراق كۆزلەردىن ئەجەپ،
ئۇلپەت بولدۇق سائەت ئۇچكىچە.

خاتمه

مەپتۇن بولدۇم زىيارىتىمدىن،
تەسىراتقا تولدى دەپتىرىم.
قايتتىم، بىراق يېزام كۆكىدە،
پەرۋاز قىلار خىيال كەپتىرىم.

ئاڭلىمىغان، تېخى كۆرمىگەن،
مۆجىزىلەر بىھىساب ئۇندا.
يېڭى نەزمە باشلىسام دەيمەن،
ھايات بىلەن سىردىشىپ شۇندا.

1984 - يىل، سېنتەبىر.

يۇسۇن ئىمىن

تاڭ ئىلھامىدا

ۋەتىنىم ــ ئانا

ئەي ئۇلۇغ ئانا، سۆيۈملۈك ماكان،
ئىپتىخارىنا، دىلىمگە كۆلگەنتى قاچان؟
شۇم ئۆتمۈش زامان بولغاچ زىمىستان،
قايسىبىر يوقسۇل بولغانتى ئامان؟

كۆلدى تاڭ بىلەن باغرىڭدا گۈللەر،
كۆلدى تاڭ بىلەن مىسكىن كۆڭۈللەر.
سايرىدى كاككۇك ھەممە بۇلبۇللار،
تاشتى يۇرەكتە شاتلىق ـ ھاياجان.

چەكسىز چۆللىرىڭ سۈسىز سايلىرىڭ،
كۆكلەرنى سۆيگەن ئىگىز تاغلىرىڭ،
پۈركىنىپ گۈلگە ھەممە جايلىرىڭ،
بولدى يۇرەكلەر مەپتۇن گۈلىستان.

پارتىيە بولغاچ ئۆچمەس نۇر ـ چىراق،
قاچتى باغرىڭدىن قايغۇلار يىراق.
مەرىپەت گۈلى چاچتى خۇشى پۇراق،
بولدى خۇراپات يەر بىلەن يەكسان.

ساڭا ئۆتمۈشتە بۇرە خان ئىدى،
شۇڭا يۇرەكلەر لەختە قان ئىدى.

يوقسۇلدا بەرى تەن ۋە جان ئىدى،
باغرىڭ ئىدىكى مۇدھىش گۆرىستان.

پىغان توشۇپ، سەۋرى پۈتكەندە،
تاقەتلەر تۈگەپ چەككە يەتكەندە.
زۇلۇم سۆڭەكتىن جانغا ئۆتكەندە،
قوزغالدى خەلق كۆتمەپ ئىسيان.

«ئىنتىقام!» دىدى ۋەتەن دالىسى،
«ئىنتىقام!» دىدى يوقسۇل بالىسى.
«ئىنتىقام!» دىدى بوۋاق ئانىسى،
ئاتتى غەزەپتىن يۈرەكتە ۋولقان.

بولدى جانىجان پارتىيە يولباشى،
ئەگەشتۇق ئاڭا جەمئى قەھرى-ياشى.
جەڭدە قان ئاقتى، تۆكمىدۇق كۆز ياشى،
نۇرلاندى قاندىن ئۇلۇغۋار نىشان.

تۆتۈپ قىزىل تۇغ تاغ-داۋان ئاشتۇق،
شانۇ-زەپەرگە يۈرەكنى ياقتۇق.
زۇلۇم تەختىنى غەزەپتە چاقتۇق،
بۇلۇت تارقىدى، سۈزۈلدى ئاسمان.

بۈگۈن باغرىڭدا ھايات قاينايدۇ،
شاتلىنىپ كاككۇك، بۇلبۇل سايرايدۇ.

سايرايدۇ ئەبەت، سايراپ تالمايدۇ،
بەختسىيار خەلق بولدى غەزەلخان.

ئەي ئۇلۇغ ۋەتەن جانىجانىمىز،
سەن بىزگە ئانا قەدىردانىمىز.
سېنى گۈللەيمىز، سېنى قوغدايمىز،
بىز ئۆچۈن مەڭگۈ بولغىن سەن ئامان.

1981 - يىل ئۆكتەبىر، ئۈرۈمچى.

تاڭلار خاتىرىسى

شۇ دۇنيا بىنا بوپ ھازىرغا قەدەر
سانىشقا سان يەتمەس تاڭلار ئاتقاندۇ.
ھەر تاڭنىڭ ھەر جانغا ئىنتىلمى باشقا —
بولغاندۇ، كۆپلىرى ئازاپ تارتقاندۇ.

ھاياتتىن كۆز يۇمۇپ قانچىلاپ مەزلۇم،
ئاھالسىز تاغلاردىن ئۆزىنى ئاتقاندۇ.
شۇ تەڭسىز دۇنيانىڭ قانچە تېڭىدا،
قانچىلاپ ئاق دىللار قېنىنى ئاققاندۇ.

قانچىلاپ تۇنلەردە، قانچىلاپ مىسكىن،
زارىقىپ ئۆزىنىڭ تېڭىنى كۆتكەندۇ.
ھەق تېڭى ئاشىغى قانچىلاپ جانىنى،
ئىبلىسلار چاپقاندۇ ياكى ئاتقاندۇ.

شۇ تاغلار قاتارى قانچە باھاردا،
ئارماندا قانچىلاپ گۈللەر سۇلغاندۇ
گۈللەرنىڭ ئىشقىدا قانچىلاپ بۇلبۇل
يۇرىگى ھەسرەتكە، دەرتكە تولغاندۇ.

تاغنىچە سەۋرىنىڭ قاچسى توشۇپ،
گىرۋەكتىن تاشقاندۇ، سەلدەك ئاققاندۇ.
غەزەپلىك چىرايلار تىزىلىپ سەپكە،
جاھالەت تەختىگە ئوتلار ياققاندۇ.

ئەجداتلار شۇ تاغدا ئەركىنلىك ئىزلەپ،
قانچىلاپ قوۋۇقنى ئۇرۇپ چاققاندۇ.
يوقسۇللار دىلىدىن كۈلۈپ قاقاقلاپ،
شۇ تاغنىڭ كۆكىگە كۈلۈپ باققاندۇ.

جاھالەت تۇنىگە بېرىپ خاتىمە،
ئاقمۇڭ ھەقىقەت تېڭى ئاتقاندۇ.
شۇ تاغنىڭ قوينىدا قانچىلاپ ئاشىق،
ۋىسالغا يەتكەندۇ، مۇراد تاپقاندۇ.

شۇ تاغلار قاتارى قانچە باھاردا،
بۇلبۇللار گۈللەرنى سۆيۈپ كۈلگەندۇ.
تۇنلەرنىڭ ئاشىغى قانچىلاپ قۇزغۇن،
ھەسرەتتىن ئۇرتىنىپ كۆيۈپ ئۆلگەندۇ.

شۇ تاغلار رېتىمده كەلدۇق بۇگۈنگه،
جاھالەت ئەبىدى كەلمەسكه كەتكەن.
كۆلەر دىل سۆيۈنۈپ، كۆلەر تاغ - دەريا،
بۇ تاغدا بارچه جان مۇراتقا يەتكەن.

مەن ئاشۇ تاغلارنىڭ ئەڭ تۇنجىسىدا،
كۆلگەنچه تۇغۇلدۇم، كۆلۈپ ياشىدىم.
ھەر كۈنۈم بېتىمگه سالدىم قانچه ئىز،
ئەتىگى تاڭ ئۇچۇن جاننى ئاتىدىم.

ھەر سەھەر تاڭ ئاتار ۋە يەنه كېتەر،
شۇ تاغلار قاتارى يىللارمۇ يۇتەر.
يىل ئەمەس، ھەربىر تاڭ ماڭا ئۆزگىچه،
سوئاللار ياغدۇرۇپ جاۋابىن كۈتەر.

جاۋابىم: ھەربىر تاڭ ئۆمرۈم ۋاريغى،
كەتكىنى كەلمەس ھېچ ئىككىنچى قېتىم.
شۇڭلاشقا قالدۇراي ياشاشتىن نىشان،
ئەۋلاتلار يادلىسۇن، ئۆچمىسۇن ئېتىم.

1982 - يىل ئۆكتەبىر، ئۇرۇمچى.

تۇتاش يوللار

سانسىزلىغان تۇتاش كەتكەن تومۇرلاردىن
ئاقار ئوخچۇپ قىزىل قانلار مىسلى قىيان.

ئۇزۇلمىسۇن قايسى بىرى، شۇ دەقىقە ــ
ئۇلانمىسا، قالماس پەقەت جانمۇ ئامان.

خۇددى ئاشۇ تومۇرلاردەك تۇتاش كەتكەن
تۇتاش يوللار بىزگە قالغان ئەجداتلاردىن.
تاغنى تېشىپ، ھاڭنى تۇزلەپ ياسالغان ئۇ،
كەتمەن ـ گۈرجەك، مىتىن بىلەن جۇپ قوللاردىن.

شۇ يوللارغا ئىزلار قويۇپ قانچە مەرتلەر،
ئۆزگەن نەپەس، ئەمما يوقتۇر قەۋرىلىرى.
قالسا بۇۋاي، قالسا ئاتا چۆل ـ دەشتلەردە،
شۇ ئىزلاردىن كەلگەن ئۇنىڭ نەۋرىلىرى.

گىزى كەلسە قانچە قورغان ـ سېپىللارنى
يوللار سىرى ئەجدادىمىز تېشىپ ئۆتكەن.
كارامىتى ئەمەسكى بۇ ئەۋلىيانىڭ،
تۇتاش يوللار بۇ ۋادىدا شۇنداق پۈتكەن.

توساپ چىقسا قەدىمدە بىر يول ئالدىنى
بۆك جاڭگاللار، ھاك ۋە سايلار، ئېقمىن سۇلار.
ھاك تىندۇرۇپ، جاڭگال يېقىپ، كۆۋرۈك ياساپ
ئۇزۇلدۇرمەي تۇتاشتۇرۇپ كەلگەن ئۇلار.

تۇتاشتۇرغان تومۇرلاردەك يولنى ـ يولغا
ئەجدادىمىز، تۇتاشقىچە يوللار تولۇق.

ئۇلۇغ دىسە كونا سېپىل، مازار ئەمەس
ئەجداد ئەجرى - تۇتاشى يوللار يۈكسەك ئۇلۇغ.

تۇتاشقاندا شۇ يوللاردىن شەرق - غەرپ،
توختىمىغان بۇندا كارۋان يازۇ - قىشى.
شۇ يوللاردىن ئۆتكەن مىسىر، ئىران، ئىراق،
رىملار تامان ئۇنچە - مارجان ۋە قاشتېشى.

توختىمىغان، ئۇزۇلمىگەن بۇندا سەپەر،
بولسىمۇ يول ئەگرى - توقاي ھەمدە ئۇزۇن.
كەتكەن قانچە ئەللەرگە ھەم ماتا - چەكمەن،
زىلچا - گىلەم، شايى - ئەتلەس، تاۋار - دۇردۇن.

شۇ يوللاردىن ئۆتسە قانچە ھاشارچىلار،
ئۆتكەن يەنە يولنى توساپ قاراقچىلار.
ئۆتسە ئەل دەپ يەڭنى تۇرۇپ مەرت ئوغۇل - قىز،
ئارقىسىدىن كەلگەن پۇراپ ماراقچىلار.

شۇ يوللاردىن كىرسە بەزەن ئىلمۇ - ئىرپان،
شۇ يوللاردىن مىراسلارنى بۇلاپ كەتكەن.
ئىگىسىز قوي ئاچ بۆرىگە يەم بولغاندەك،
شۇ يوللاردا تالان - تاراج چەككە يەتكەن.

ھەقىقەت دەپ جاھالەتكە تىغ كۆتىرىپ،
ئۆتسە ئەلدىن سەپلەر تۇزۇپ قانچە يۈزى.

نۇر چاقنىتىپ كەلمەكتە ھەم بۇگۈنگىچە،
شۇ يوللاردا نوزۇگۈمنىڭ باسقان ئىزى.

ئادالەت دەپ سادىرمۇ ھەم سۈرگۈنلەردە،
ئۆتمىگەنمۇ شۇ يوللاردىن سەرسان بولۇپ.
ئۆتمىگەنمۇ ئىشەك ھەيدەپ رەۋەندىلەر،
شۇ يوللاردىن دىلىغا قان، ھەسرەت تولۇپ.

ئەلنى بۇلاپ، ئەلنى تالاپ بەگ ـ زالىملار،
شۇ يوللاردا مىسكىنلەرنىڭ قېنىن تۆككەن.
ھېرىپ قالسا مەپىدىكى خېچىرلىرى،
ئات ئورنىغا يوقسۇللارنى مىنىپ ئۆتكەن.

ئاڭلىناتتى يوللارسېرى تۇل ـ يېتىمنىڭ،
جان ھەلقۇمغا يەتكەن چېغى ئىڭراشلىرى.
چالا ئۆلۈك قانچە جانلى كۆمسە قۇملار،
ئەترايىدا بۆرىلەرنىڭ ھۇۋلاشلىرى.

ئاڭلانمايدۇ بۇگۈن بۇندا كاروانلارنىڭ ــ
كولدۇرمىسى، مۇڭ ۋە ھەسرەت سادالىرى.
يەنە شۇ يول، لېكىن تامام تۈگەپ كەتكەن
يولۇچىنىڭ يوللاردىكى جاپالىرى.

يول ـ يوللاردا بۇگۈن سەپەر بەكمۇ راۋان،
ئۇزۇلمەستىن ئۆتۈپ تۇرار كۆكمۇايىلار.

مېھمانلارنى توختىماستىن توشۇپ تۇرار،
جاي ـ جايلارغا ئاپتوۇزلار، بولكىلايلار.

چۈنكى بۈگۈن تاغنى تەشكەن، سېپىل تەشكەن
ئەجداتلارنىڭ ئەۋلاتلىرى يولغا چىقىپ.
يولنى ياسار، كۆۋرۈك سالار يوللارسېرى،
تاغنى تېشىپ، تاغ تاراشلاپ، تاغنى كېسىپ.

ئەجدادىمىز ئەۋلاتلىرى ـ يولچىلىرىم،
ياشاپ كېلەر ئۆم ـ ئىتتىپاق، بىر كىشىدەك.
تۇتاشتۇرار يولنى ـ يولغا، ئۈزۈپ قويماس،
چىن كۆيۈشكەن ئاشقلارنىڭ دىل رىشتىدەك.

شۇ يوللاردەك تۇتاش كەتكەن بارچە قەلب،
ۋە تۇتاشقان يېزا ـ قىشلاق، تاغۇ ـ شەھەر.
«يول ئازاۋى ـ كۆر ئازاۋى» دىگەنلەر يوق،
ھېچ قايغۇسىز باشلىنىدۇ ھەممە سەپەر.

ئاڭلانمايدۇ بۈگۈن پەقەت بۇ يوللاردا،
قاۋان، توڭگۈز، چىلبۆرىنىڭ ھۇۋلاشلىرى.
ئاچ، ئۇسسىزلىق، ھارغىنلىقتىن قۇملار بېسىپ ـ
يەتمىلىغان تۆل ـ يېتىملارنىڭ ئىڭراشلىرى.

كەلمەكتىمىز بۈگۈن بىزمۇ شۇ يوللاردىن،
ئۇلۇغ غايە ـ كەلگۈسىگە ھوللار قويۇپ.

ئۆتمەكتىمىز ھەر قەدەمدە يەرگە ئەمەس،
كۆكلەر ئارا ئىز قالدۇرۇپ، ئىزلار ئويۇپ.

ئانىلارنىڭ قۇچىغىدا ئانا بىلەن
كەلگەن، كەلدى ۋە كەلگۈسى گۈل ـ غۇنچىلار.
ئۇلۇغ ئارزۇ ـ تىلەكلەرنى دىلغا پۈكۈپ
شۇ يوللاردىن ۋەتەن دەپ ياشى قۇرغۇچىلار.

يوللار ئۇزۇن، مەنزىل يىراق، سەپەر مۇشكۈل،
تومۇرلاردەك تۇتاشماقتا يوللار يەنە.
شۇ يوللاردىن قول تۇتۇشۇپ كەلمەكتىمىز،
شۇ يوللاردا ئىشىك ئاچار، غايە ئەنە.

1984 ـ يىل ماي، ئۈرۈمچى.

ئەجداد مىراسى

بازارىمۇ مەرۋايىتنىڭ،
كوچا ـ كوچا قىزىپ كەتكەن،
لەيلى ياقۇت ـ ئۇنچىمۇ ئۇ،
ھەممىنى تەڭ جەلپ ئەتكەن.

كۆرۈنمىدۇ گويا سەدەپ،
رەڭگى ئاپپاق، شۇنچە سۈزۈك.

يېغىنى يەر قارا كۆزدىك،
گويا كى ئۇ ئالتۇن ئۇزۇك.

ئەمگەكچى قىز، ھارماس يىگىت،
شۇنىڭ بىلەن توي تارتىدۇ.
ناغرا چېلىپ، ئۇسۇل ئويناپ،
ناخشا ئېيتىپ كۆڭۈل قاتىدۇ.

جۇپ قوشى يۈرەك، ئالتۇن ئۇزۇك،
شايى ئەتلەس بولسىمۇ تەل.
قىز - يىگىتنىڭ قوشۇلۇشى
بىر ئۇنۇتۇلماس بولمايدۇ ھەل.

ئۇيغۇرلاردا ئەجەپ ئادەت،
پولۇ بىلەن توي تارتىدۇ.
نەچچە كۈنلەپ مەشرەپ بىلەن
ئۇسۇل ئويناپ كۆڭۈل قاتىدۇ.

گۈزەل بولماي نەدە بولسۇن،
تاتار شاھى پولۇ دىگەن؟
ئەجدادلاردىن مىراس قالغان
شۇ پولۇنى كىم يىمىگەن؟

زامانلاردىن ھازىرغىچە،
يۈرتۇم گۈزەل ماكانىدۇر.

ئۇگۈنمۇ ھەم شۇ گۈرۈچلەر
گۈرۈچلەرنىڭ شاھانىدۇر.

قارىڭ ئەنە گۈرۈچ دېگەن،
تاغدىمۇ بار، باغدىمۇ بار.
خىجىل ئەمەس ھېچبىر كىشى،
لازىم بولسا ھەر چاغدا بار.

كەتتى قانچە ئەللەرگە ئۇ،
بەزى ئەلدە دارا ئىمىش.
پۈتى باسماس بىمارلارنى
تۇرغۇزماققا چارە ئىمىش.

بەزى ئەلدە زەر خالتىدا
تەكچىلەرگە تىزار ئىمىش،
نەچچە تالنى تۇمار قىلىپ
گۈزەللەرگە ئاسار ئىمىش.

بارىكەن شۇنداق رىۋايەتمۇ،
يەۋالسا ئىت يېرىپ ئالماق،
دانىسىنى قىلماي زايا،
يەرگە چۈشسە تېرىپ ئالماق.

بۇ دىمەكلىك، گۈرۈچ ئەمەس،
ئىجاتكارنى سۆيى دىمەكتۇر.

ئۇلۇغ مېھنەت ـ گۈزەل يارلىق،
ئوتنى بىلەن كۆيي دىمەكتۇر.

شۇڭا مەنمۇ ئۇلۇغلايمەن
ئەجدادىمىنىڭ مىراسىنى.
ۋىجدانىمدىن جاۋاپ قىلىپ
ھالال يەيمەن غەزاسىنى.

.....

ئەنە ئاۋات، قايناق بازار،
كوچا ـ كوچا قىزىپ كەتكەن.
ئۇنچە ـ يا قۇت ئەمەسكى ھېچ،
ئەلنى بۇنداق جەلپ ئەتكەن.

ئۇ گۈرۈچكى تاغار ـ تاغار،
مەرۋايىتلار دۇردانىسى.
ياسىلمىدۇ پولۇ شۇندىن ـــ
تاماملارنىڭ شاھانىسى.

1983 ـ يىل ئاۋغۇست، ئاقسۇ.

قۇ چاغدىلا

(بىرقىز ئەلىدەن)

تاماكاڭنىڭ قېقىپ كۆلىنى ـــ
بارمىغىمغا، كۆيدىمۇ دىمە.

بالىلارچە بۇرۇنقىدەكلا
كۆيدۈم دېسەم كۆيمىدۇ دېمە.

تىككىنىمدە كۆزۈمنى ساڭا،
مېنى راستىن سۆيۈپتۇ دېمە.
ياكى سۇلۇپ قامقاق گۈلىدەك،
مۇھەببىتى ئۆلۈپتۇ دېمە.

ئېيتسام ساڭا، مۇھەببىتىم بار،
ئۇلۇغ ئاتا ۋەتىنىم ئۈچۈن.
قىزىل گۈلگە ئاشىق بۇلبۇلدەك،
كۆيمەنكى پەن - بىلىم ئۈچۈن.

تىككىنىم ئۇ، ساڭا كۆزۈمنى،
ئەلگە مەندەك كۆيگىن دېگىنىم.
ياش ھاياتى ئېقىمىڭ سۇ كەبى،
پۈتمىسۇن دەپ غېمىڭ يېگىنىم.

مېنى سۆيسەڭ، مەندىن بۇرۇنراق،
خەلقىمنى چىن سۆيگىن دېگىنىم.
ئەنە شۇچاغ ۋىسال گۈلىنى
كۆكرىگىدە كۆرگىن، دېگىنىم.

شۇچاغ مەنمۇ ساڭا قول بېرىپ،
يۈرىگىمدىن سېنى سۆيەرمەن.

مۇشكۈل - جاپا ھەم ھالاۋەتتە،
سېنىڭ بىلەن بىرگە بولارمەن.

1981 - يىل ئاپرېل، ئۈرۈمچى.

شۇندىن بېرى

يەكشەنبىدە سايا ھەت قىلىپ،
بارغىنىمدا بوستان يېزىغا.
گۈلمىكىن دەپ تىكىرقاپ قالدىم،
كۆزۈم چۈشتى دىخان قىزىغا.

چېكىلىرى كۆيۈپتۇ ئۇنىڭ
ئومىلىقتا، تومۇز ئاپتاپتا.
لېكىن كۆيدۈم ئۇنىڭدىن ئۆتە،
قىز ئوتىدا مانا شۇ تاپتا.

غەيرەت قىلىپ يېنىغا باردىم،
مۇشۇ ھەقتە سۆز قىپ باقاي دەپ.
شۇ ئاق كۆڭۈل دىخان قىزىنىڭ،
يۈرىگىگە ئوتلار ياقاي، دەپ.

ئىپتىقىنىمدا سۆيگىدىن بىر سۆز،
«تۇرالامسز ۋەدىدە؟» دىدى.
«ھەئە» دىدىم، ئايدەك جامالى،
كۆز ئالدىمدا نۇردەك چاقنىدى.

شۇندىن بېرى ئىككى ئوتتىمەن،
بېرى داغدار بولۇشتۇر ئىشتا.
ئېچىلدۇرۇپ پولاتتىن چىچەك،
كۈل ئۆستۈرۈشى زىمىستان قىشتا.

يەنە بېرى نەمۇنچە بوپ،
يۈرەك سۆيگەن يارىمنى سۆيمەك.
ئالتۇن تەردىن جەننەت ياراتقان
ئىشچان بىلەن مەڭگۈ بىر ئۆتمەك.

شۇنىڭ ئۈچۈن كېچەيۇ - كۈندۈز،
شۇ يولدا ھۆل تىزىۋاتىمەن.
ئاققىنىدا پىشانەمدىن تەر
يارسۆيگەندەك سېزىۋاتىمەن.

1982 - يىل مارت، ئۈرۈمچى.

ۋەتەن دېگەندە

ھەر ئادەمدە ئۆزگىچە خىسلەت،
چۈنكى ئۆزگە ھەركىمدە يۈرەك.
ھەر يۈرەكتە بولار ئۆزگىچە
غايە، ئىستەك، ئارزۇ ۋە تىلەك.

شۇ يۈرەكلەر كۆكرەكتە ئۇرۇپ،
سوقۇپ تۇرار توختىماس پەقەت.

تېپىشلىرى بولار خىلمۇ - خىل،
ھەم ئوخشىماس ئۇندا مۇھەببەت.

ئېكىن ۋەتەن دېيىلسە، مىليون
يۈرەك بىر خىل رېتىمغا چۈشەر.
شۇ يۈرەكلەر بىرلەشكىنىدە،
زېمىن تەۋرەپ، تاغلارمۇ كۆچەر.

بىرگە سوقار قويچى ۋە دېخان،
ئىشچى بىلەن ئالىم يۈرىگى.
شۇنداق قۇدرەت قىلۇركى پەيدا،
چىن ئۇيۇشقان ئەلنىڭ بىرلىگى.

شۇڭا مېنىڭ ئوتلۇق يۈرىگىم
لاۋۇلدايدۇ ۋەتەن دېگەندە.
رازىمەنكىم ۋەتىنىم ئۈچۈن
قۇربان بولسام ئادالقتى جەڭدە.

1982 - يىل ئىيۇن، ئۈرۈمچى.

ئۇچراشقاندا

ئۇزۇن سەپەر زەربىدارى بوپ
ئالغىنىمدا سەھىدىن ئورۇن.
يۈرەك كۈلدى بىرسىنى كۆرۈپ،
تونۇشى ئىدۇق بۇندىن كۆپ بۇرۇن.

سەبىلىكىنىڭ كىرىسىز - بىغۇبار،
چاغلىرىدا دىيىشىپ ئاداش.
ئويىنىشاتتۇق كۈندىلا بىرگە،
بولۇپ سىرداش، بولۇپ تەقدىرداش.

گايى كۈندە كىپىنەك قوغلاپ
ئويناشاتتۇق گۈللەر ئارىلاپ.
ئات - كالا دەپ ئۆزلىرىمىزچە،
سۆرىشەتتۇق مۇشۇكنى باغلاپ.

بەزى كۈنلەر پاختا پوكزەكتە،
ئۇرۇپ قويۇپ قېچىپ ئويناياتتۇق.
مىنۇتلىپ بىردىن چىڭقنى،
ئېتىلمىز دەپ چېچىپ ئويناياتتۇق.

بۇ ئىككى شوخ ئوغۇل - قىزچاقنىڭ
يۈرىگى پاك، كىرى يوق ئىدى.
كۈن ۋە ئايلار بىرگە ئۆتكەچكە
ئېيتىشمىغان سىرى يوق ئىدى.

شۇنداق قىلىپ ئۆتتى قانچە يىل،
بىزگە مەكتەپ ئاچتى كەڭ قۇچاق.
بوپىمىزمۇ ئۆستى، زورايدى،
دىلغا پەندىن ياقتۇق نۇر - چىراق.

ئۇچۇم بولىدۇق، قانات چىقاردۇق
چىقارغاندەك قانا تتى باچكا.
قول قىسىشتۇق ئاخىرقى قېتىم،
كەتتۇق خوشى دەپ بىز ئىككى يا قفا.

دەسلەۋىدە تۇردى ئالمىشىپ،
ئۇزۇلمەستىن مەكتۇپ - سالام خەت.
كەلگۈسىدىن بولاتتى پاراڭ،
ھەۋەسلەردىن ئېچىلمايتتى گەپ.

يىللار كېتىپ - يىللارمۇ كېلىپ،
يىللار سەپكە قاتارلاشقاندا.
خەت ئازايدى، ئۇزۇلدى ئاخىر،
زىممىدە يۈك ئېغىرلاشقاندا.

خىزمەت دىدۇق، ئائىلە دىدۇق،
ياشاپ ئۆتتۇق ئۆزگىچە كويدا...
مانا بۈگۈن ئالدىمدا شۇ قىز،
بولغاندۇ ئۇ قانداقچە ئويدا؟

كىچىكلىكتە بولۇشۇپ ئاداش،
كېيىنچىرەك بولدۇق ساۋاقداش.
ئەمدى ئاداش دىگىلى بولماس،
بىر سەپتىمىز سەپداش - سەپەرداش.

ئاگرانوم بوپ يېزىدا شۇ قىز
قانچە سايغا ھايات بېرىپتۇ.
ھالال تېرى بىلەن سۈغىرىپ
چۆل - دەشتلەرگە گۈللەر تېرىپتۇ.

باغۋەنى بوپ سانسىز كۆچەتنىڭ،
غۇنچىلارنى ئېچىلدۇرۇپتۇ.
سۆيۈندۈرۈپ ئەلنىڭ كۆڭلىنى
خۇشى پۇراقلار چېچىلدۇرۇپتۇ.

باغۋەن بولدۇم مەنمۇ مەكتەپتە،
شوغ بالىلار - غۇنچە - چېچەككە.
تەييارلىدىم قانچىلاپ ئەۋلات،
ھۆل تىزىشقا ھۆر كېلىمچەككە.

سۈندۈم شۇندىن بۇيان تالايلاپ،
مۇئىلەرنى ھەر ساھە تامان.
ئۆستۈرەرمەن يەنە تۈمەنمىڭ،
غۇنچىلارنى بولسا ملا ئامان...

كۆزلىرىمىز ئۇچراشتى بىردىن،
دىللار چۆمدى باھار پەيزىگە.
مۇنداق دەيتتى كۆزلەر ئاشۇ دەم
ئىككى تەننى سېلىپ لەرزىگە.

«مانا بۇگۈن زەربىدار بولۇپ،
سەھنىلەردىن ئالدۇق بىز ئورۇن.
يەنىمۇ زور تۆھپە قوشايلى
ئەلگە يۇرەك توختاشتىن بۇرۇن...»

1981 - يىل نويابىر، ئۈرۈمچى.

ئانىغا

ۋۇجۇدۇم مىڭلاپ كۆز بولۇپ ئانىغا —
باقىدۇ غۇنچىلار كۈنگە باققاندەك.
باقىدۇ بۇلبۇللار كۆكلەم - باھاردا
قىزىرىپ ئېچىلغان گۈلگە باققاندەك.

مۇبادا مىڭ يۇرەك بولسا مېنىڭدە،
كۆيەتتى ھەممىسى ئانا دەپ شۇنچە.
گەر سەنەم بولسىمۇ، ئىشقىدا ئۈنىڭ،
شۇل غېرىپ كۆيمەستى تەلمۈرۈپ مۇنچە.

.....

ۋەتىنىم ئانامدۇر يۇرتىم سۆيگەن،
مەن شۇڭا ئانىغا پەرھاتتەك كۆيگەن.
بىر قېتىم يانسام گەر مۇشۇ يولۇمدىن،
ھايات ئىم بەرباتتۇر، ئۆلگىنىم - ئۆلگەن.

مەن — جەڭچىمەن

مەن جەڭچىمەن، ھەر جايدا ھەر چاغ،
قورالىنى تۇتقان قولىغا.
چىن دىلىمدىن ۋاتىنغان جانىنى
ئۇلۇغ ۋاتان — ۋەتەن يولىغا.

جەڭچىمەنكىم قەلبىمىم بىلەن
ۋەتەن ئۈچۈن گۈللەر تۈزىمەن.
غەزىۋىمدىن ۋاتان ۋەتەنىنىڭ
دۈشمىنىگە ئوقلار ئۇزىمەن.

جەڭچى بولۇپ ئەۋلاتلىرىمغا
ئۈگىتىمەن. ۋەتەن سۆيۈشنى.
ئۈگىتىمەن ئەلنىڭ دۈشمىنى —
خائىنلارنىڭ كۆزىن ئويۇشنى.

ۋەتەن دىسەم، ۋەتەن يولىدا
ھارمايدىغان پولات دۈلدۈلمەن.
ئەل بەختىدىن نەزىلەر توقۇپ
سايرايدىغان ئوماق بۇلبۇلمەن.

جەڭچى بولۇپ ۋاتانىم ئالدىدا
ھايات تىمچە قەسەم ئىچكەنمەن.
ھايات بولسام مۇشۇ دۇنيادا
ئەقىدەمدىن زادى كەچمەيمەن.

چۈشۈمدىمۇ كۆرىمەن ھەر چاغ
ئۇلۇغ ئانا ۋەتەن غېمىنى.
شۇنىڭ ئۈچۈن جەڭچى بولغانمەن
تېڭىپ دىلغا ئەلنىڭ مېھرىنى.

سۆيىمەن

قايسى يۈرەك سۆيمەسكىن تاڭنى،
جاننىنى — سۆيگەن يارىنى.
قايسى يۈرەك ئېيتماي قالاركى
ئامرىغىغا دىلدا بارىنى.

مەن سۆيىمەن ۋەتەننى شۇنداق
ئەڭ ئاخىرقى تەپەس قالغىچە.
تومۇردا قان توختاپ، باغرىغا
ئانا تۆپراق مېنى ئالغىچە.

ئۆزۈم كىچىك، بىراق ۋەتەنگە
مۇھەببىتىم ئالەمچە مېنىڭ.
قاشتېشىدەك پاك ۋە جۇلالىق
مۇھەببىتىم ئادەمچە مېنىڭ.

تاڭدىن

ھەر بىر تاڭدا يۈرەك — قەلبىمگە
يېڭى ئىلھام، قۇۋۋەت تولىدۇ.

ئىقبال ئىشقى چىللاپ باغرىغا
كېلىنچەكتەك نازلىق كۈلمدۇ.

ئاشۇ تاغدا كەڭرى جاھانغا
ئالتۇن قۇياش نۇرىنى چاچار
نىمجانلارغا بېغىشلار ھايات
ۋە ئۈمىتنىڭ ئىشىگىن ئاچار.

ئاشۇ تاغدا ئۇنچىلەر چېچەپ
ئىپرىقتا سۇ كۈۋەجەپ ئاقار.
ۋىسالىغا يەتكەن ئاشىقتەك
مايسىلارغا باغرىنى ياقار.

ئاشۇ تاغدا كۆكلەردە بۇركۈت
پەرۋاز قىلار، قانات قاقار.
قۇزغۇنلارنى سۈرۈپ باغلاردىن
غەپلەتلەرنىڭ بۆشۈگىن چاقار...

تاغ ئوغلىمەن، سۆيىمەن تاغنى،
ئۇنى سۆيۈپ قانمايدۇ دىلىم.
تاغ شەنىگە ئوقۇپ مەدھىيە
بۇلبۇل كەبى سايرايدۇ تىلىم.

ئانا باغرى

قايسى يا قتىن تۇرۇپ قارسماي
ئانام باغرى باغدەك كۆرۈنەر.
ئوغلى بولغاچ ئاشۇ ئانىنىڭ
پەخرلىكىمەن، كۆڭلۈم سۆيۈنەر.

ئانام ماڭا يۈرەك، تومۇردا
شۇڭا قېنىم جۇشقۇن ئاقىدۇ.
مەن كۆيگەچكە ئانامغا شۇنداق،
ئانام سۆيۈپ كۆكرەك ياقىدۇ.

تەپەككۇرۇم قىلىدۇ پەرۋاز
ھەر سۆيگۈدىن چىقىرىپ قانات.
ئانام ئۈچۈن جەڭدە كۆز يۇمسام،
دەيمەن: ئۆزۈم ئەپسدى ھايات.

كېپىنەك ۋە مەن

گۈلزار ئارا رەڭدار كېپىنەك
قانات كېرىپ ھەريان ئۇچىدۇ.
شۇ ئۇچۇشتا قانچە - قانچىلاپ
گۈلنىڭ سۆيۈپ ھامان ئۇچىدۇ.

شۇ رەۋىشتە سەيلە قىلار ئۇ،
نە سەيلىدۇر، ئۆزى بىقارار.

شۇ بىۋاپا كېچىنەك سۆيگەن
تۈمەن گۈللەر بولۇشتى خار-زار.

كېچىنەككە قىلسەدىم مەن خىتاپ:
ئۆلگە ئالغىن سەيلە يولۇمدىن.
سۆيگىن پەقەت، پەقەت بىر گۈلنى
شۇ گۈل ئۈچۈن قورقما ئۆلۈمدىن.

مەن سېنىڭدەك گۈللەر ئارىلاپ،
گۈلدىن - گۈلگە قونۇپ يۈرمەيمەن.
«گۈل» دىسلا ئۆزەمنى ئېتىمپ،
شۇمبۇيىنى پۈراپ يۈرمەيمەن.

بىر گۈلنىلا سۆيىمەن، شۇ گۈل
شۇنچە گۈزەل، شۇنچە خۇش پۈراق.
سۇلماس گۈلدۇر ئۇلۇغ ۋەتىنىم،
كۆزۈمگە نۇر، دىلىمغا چىراق.

1981 - يىل، سېنتەبىر.

ماڭا شۇ ئەلا

ۋەتىنىم سۆيۈملۈك ئانامسەن،
تۇغۇلدۇم، يېتىلدىم قوينۇڭدا.

شۇڭلاشقا ئۆمرۈمنۇ ساڭا خاس،
پەرزىم بىجاسى بويىنۇمدا.

ئىخ! ۋەتەن جەننەتىنىڭ بېغىسەن،
غەزىنە ھەرگىيا، تۈپرىغىڭ.
مىڭ باغدىن ئەلادۇر ماڭا شۇ
بېغىڭدا بولغىنىم يا پرىغىڭ.

1981 - يىل، سېنتەبىر.

ھەقىقەت

ھەقىقەت قەلبى پاك بىر گۈزەل جانان،
جانانغا جاپاسىز يەتكىلى بولماس.
جاندىن ھەم كېچىشكە مۇمكىنكى تامام،
ھېچ ۋاقىت جانداندىن كەچكىلى بولماس.

ئەجداتلار شۇ گۈزەل جانان يولىدا
قاپ - قارا تۈنلەردە تاڭلارغا باققان.
ۋىسالىنىڭ ئىشقىدا گۈلخاندەك يېنىپ،
ئىبلىسلار تەختىگە ئوتلارنى ياققان.

ئاسمانغا تاقاشقان بۇيۇك تاغلاردىن،
ئالتۈننىڭ كانىنى تاپماق بەك قىيىن.
تاپقىنۇ دەيلىكى ئۇنى قازاغا
باتۇر ئەر بولمىسا ھەممە بىر تېمىن.

ھەقىقەت ئالتۇنكى، ئالتۇن چىرىماس،
مىلك يىللاپ ئاستىدا قالسىمۇ يەرنىڭ.
ھەقىقەت يولىدا كەتسىمۇ بېشى
روھى نۇر چاچقۇسى ئەزىمەت ئەرنىڭ.

1981 - يىل، ئۆكتەبىر.

ھايات دېمەكلىك...

ھايات دېمەكلىك — سەھنە دېمەكلىك،
ئۇندا ئويناماس قانداقچە ئويۇن.
بەزىدە كۈلسە ئۇندا چېچەكلەر،
ۋە بەزى سوقار چېچەكنى قۇيۇن.

ھايات دېمەكلىك — سەھنە دېمەكلىك،
ئۇندا ئوقۇلار ھايات ناخشىسى.
ئەل ئۈچۈن ياشاپ ئۆتكەن ھايا تلا،
ھايات ئىچىدە بولۇر ياخشىسى.

ھايات دېمەكلىك — گويا كى ئوكيان،
ئۇندىن كۆپ كىشىنى ئوزۇپ چىقىدۇ.
بەزىلەر ئۆتسە ئېقىمنى بويلاپ،
بەزىلەر دولقۇن سۈزۈپ چىقىدۇ.

ھايات دېمەكلىك — داۋان دېمەكلىك،
ئىرادىلىكلەر ئېشىپ كېلىدۇ.

زامان - زاماندىن همچ يېشىلمىگەن
سىرلارنى تامام يېشىپ كېلىدۇ.

ھايات دىمەكلىك — كۆرەشى سەھنىسى
ئۇندا كۆرەشسىنىڭ مارشى ئوقۇلار.
كۆرەشى ھاياتقا بەرمىسە مەزمۇن،
تارىختىن ھايات ئىزسىز يوقۇلار.

1981 - يىل، دېكابىر.

كېلەرمەن

تانا ۋەتەن كۆكسىدە بۇركۇت —
بولۇپ قانات قېقىپ كېلەرمەن.
تانا ۋەتەن مەن ئۈچۈن قۇياش،
تاكا مەڭگۈ بېقىپ كېلەرمەن.

قۇياشتىن نۇر ئېلىپ نۇرلىنىپ،
قۇياشتەك نۇر چېچىپ كېلەرمەن.
ئىزىن بېسىپ ئەجداتلىرىمنىڭ،
ھۆرلۈك يولىن ئېچىپ كېلەرمەن.

دۈشمىنىمگە — يا ۋۇغا غەزەپتىن
يا مۇز كەبى يېغىپ كېلەرمەن.
يا ۋۇنىڭ رەزىل سۈيىقەستىگە
تاقەشتىن ئوت يېقىپ كېلەرمەن.

يەرىپ تۇننى تۇمانلار ئارا
چاقماق بولۇپ چېقىپ كېلەرمەن.
بارچە توسقۇن بىتچىت يولۇمدا،
قىيان بولۇپ ئېقىپ كېلەرمەن.

ئانا ۋەتەن بوستانلىرىغا
تولۇن ئايدەك بېقىپ كېلەرمەن.
گويا ئالتۇن ۋادىلىرىغا
كۆكرىگىمنى يېقىپ كېلەرمەن.

ۋەتەننى دەپ سوققان يۈرەكتىن
ئالقىش رەھمەت ئوقۇپ كېلەرمەن.
ئۇلۇغ نامى ـــ تەرىپلىرىگە
پۈتمەس داستان توقۇپ كېلەرمەن.

ھەر ئىزىمدىن شانۇ زەپەرنىڭ
مۇنىسىنى ئېلىپ كېلەرمەن.
خەلقىم بىلەن كۆتىرىپ جام تەڭ
غەلبە سازىن چېلىپ كېلەرمەن.

تامچە بولۇپ ...

گەر قوشۇلۇپ سانسىز تامچىلار
ئاقسا ئاخىر دەريا بولىدۇ.

دېڭىز - ئوكيان دەريا بويۇ ئاققان
تامچىلاردىن سۇغا تولىدۇ.

ئاشۇ سۇلار — باھاسىز سۇلار
چۆل-دەشتلەرگە ھايات بېرىدۇ.
ئاققىنىدەك تومۇرلاردا قان
ھەتتا ئېقىپ دېلغا كېرىدۇ.

مەنمۇ دەيمەن شۇڭا تامچە بوپ،
ھايات بەرسەم چاققىغان چۆلگە.
يۈرىكىمدە قالمايتتى ئارمان
تامچىدەك نەپ بەرسەملا ئەلگە.

1979 - يىل.

شۇندىلا

گۈل دېگەن چىرايلىق، خۇشپۇراق، بىراق
گۈل دېگەن تۇپراقتا تۇرار ئېچىلىپ.
ئالغاچقا تۇپراقتىن يەتكىچە قۇۋۋەت،
خۇشى ھىدى ئەتراپقا تۇرار چېچىلىپ.

ۋەتىنىم باغرىدا ئۆسۈپ يېتىلگەن،
غۇنچىمەن، يىلتىزىم خەلقتە مېنىڭ.
خۇشى پۇراق گۈل ئىكەن دىسە گەر خەلقىم،
شۇندىلا گۈل ئاچار ئارمىنىم مېنىڭ.

1980 - يىل.

ئۈمىت

ئۈمىت گويا جاھان ئەينىگى،
يىراقلارنى كۆرەلەيدىغان.
چىدام باردۇر ئۈمىتتە گويا
تاغنى يۇدۇپ يۇرەلەيدىغان.

ئۈمىت بۇركۈت، قانىتى تالماس،
تاغنى ھالقىپ ئۆتەلەيدىغان.
شۇ ئۈمىتتىن بولار ھەركىشى
ئاقسىمۇ قان كۈلەلەيدىغان.

ئۈمىت دېمەك ــ باتۇر دېمەكتۇر،
چۆلدىمۇ باغ قۇرالايدىغان.
يىقىلسىمۇ ئاسمان ئۈستىگە،
يىقىلماي تىك تۇرالايدىغان.

ئۈمىت بىلەن ياشنايدۇ ھەر جان،
كىشى بولماس ئۈمىتسىز پەقەت.
ئۆلمىسىلا ھەر كىمدە ئۈمىت،
ھەر ئىزدا شان قۇچقۇسى ئەبەت.

ناخشا تېكىستلىرى

غۇنچىمەن

باغۋەن ئەجرىدىن ياشناپ،
بولدى باغلار گۈل چىمەن.

گۈل چىمەننىڭ ئىچىدە
شوخ ئېچىلغان غۇنچىمەن.
گۈل چىمەندە غۇنچىمەن،
پەنگە تەشنا شۇنچىمەن.

باغۋەنىمىز مۇئەللىم،
گۈزەل مەكتەپ باغلارنىڭ،
شۇ باغلارنىڭ بۇلبۇلى —
كۆيچىسىمەن تاڭلارنىڭ.
بۇلبۇلى مەن باغلارنىڭ،
كۆيچىسىمەن تاڭلارنىڭ.

قانات ياساپ بىلمىدىن،
دائىم ئالغا ئۇچىمەن.
ئۇلۇغ ئانا ۋەتەنگە
شان ـ شەرەپلەر قۇچىمەن.
دائىم ئالغا ئۇچىمەن
شان ـ شەرەپلەر قۇچىمەن.

1983 ـ يىل ماي، غۇلجا.

ناخشىچىغا

غۇنچىدەك كۈلۈپ تۇرساڭ،
سەھەنىڭ گۈلى دەيمۇ.
ھارمايسەن ئوقۇپ ناخشا،
باغنىڭ بۇلبۇلى دەيمۇ.

باغلارنىڭ گۈلى دەيمۇ،
گۈلنىڭ بۈلبۈلى دەيمۇ.

ھارمىغىن تا ئەبەتكە،
ئەل ئۈچۈن بولۇپ بۈلبۈل.
ئىگىز تاغ - داۋانلاردىن،
ئاشقىنىسەن بولۇپ دۈلدۈل.

ئەل ئۈچۈن بولۇپ بىر گۈل،
سايرىغىن بولۇپ بۈلبۈل.

1983 - يىل نويابىر، ئۈرۈمچى.

باغۇەن قىز

ئاق ئالما - قىزىل ئالما،
بىرسى - بىرسىدىن رەڭدار.
ئالمىزار ئارا ئىشتا،
باغۇەن قىز ئەجەپ داڭدار.

ئىشلەيدۇ كېچە - كۈندۈز،
تالمايدۇ بىلەكلىرى.
ئىشقىدا ھامان ئەلنىڭ،
كۆيىدۇ يۈرەكلىرى.
باغۇەن قىز ئەجەپ داڭدار،
ھۆسنى ئالمىدىن رەڭدار.

1983 - يىل ماي، غۇلجا.

كاككۇگۈم

باغ ئارا گۈل شاخلىدا،
تىنمايسەن سايراپ كاككۇگۈم.
سەن بىلەن بەس - بەستە خەلقىم
ئىشلەيدۇ قاينايپ، كاككۇگۈم.

بەسلىشەيلى كەل قېنى،
ياڭراق غەزەلدەم، كاككۇگۈم.
قولى گۈل خەلقىم ئەزەلدىن،
ئامراق غەزەلگە، كاككۇگۈم.

ھەر پەسىل كەتمەس باھار،
ئازات ئىلىمدىن، كاككۇگۈم.
شۇ ئېلىمگە يارىمەن
مەڭگۈ دىلىمدىن كاككۇگۈم.

ۋاپادار دوستلار

كەپتەر بىلەن چۈمۈلە
ئامراق ئىككەن - دوست ئىككەن.
شۇڭلاشقىمۇ ياتلارنىڭ
تەڭ كېلىشى تەس ئىككەن.

ياشايدىككەن ئەزەلدىن
يۆلەك بولۇپ ئۆز ئارا.

كەپتەر ئىكەن بەكمۇ ئاق،
چۈمۈلىجان قاپ - قارا.

ئاق كەپتەرنىڭ ئۇۋىسى
ئىكەن دەرەخ ئۈستىدە.
ياشار ئىكەن چۈمۈلە،
قاتتىق يەرنىڭ تېگىدە.

شۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە،
تەشنا بوپتۇ چۈمۈلە.
ئۇيان - بۇيان سۇ ئىزلەپ
كەپتۇ دەريا لېۋىگە.

شاۋقۇنلىغان بەكمۇ شۇ،
قاش تەرەپكە ئۇرۇپتۇ.
چۈمۈلىنى مەيلىچە
ئېقىتىپلا مېڭىپتۇ.

نەمە قىلسۇن چۈمۈلە
گاھ چۆكۈپتۇ، لەيلەپتۇ.
ئۇچۇپ يۈرگەن ئاق كەپتەر
بۇنى كۆرۈپ پەسلەپتۇ.

تاشلاپ بىر تال چۆپنى
«چىقمۇ الغىن تېز» دەپتۇ.

كۆچكه تولۇپ چۈمۈله،
ئېسلىمپتۇ - چىشلەپتۇ.

ئەگىپ يۈرگەن ئاق كەپتەر
سۈزۈۋاپتۇ چۈنقىنى.
چۈمۈلىنى قۇتقۇزۇپ
ئاقلاپتۇ چىن دوستىلۇقنى.

ئوۋچىنىڭ كۆزلىرى
كەپتەرگىمۇ چۈشۈپتۇ.
دانلايدىغان يەرلەرگە
قىلتاقلارنى قۇرۇپتۇ.

قىلتاقلارنى چۆرىدەپ
دانلارنىمۇ چېچىپتۇ.
قوسىغى ئاچ ئاق كەپتەر
دانىنى كۆرۈپ چۈشۈپتۇ.

يىمەي تۇرۇپ بىر دانىنى،
چۈشۈپ قاپتۇ قىلتاققا.
ئوۋچى ئېلىپ قولىغا،
تولۇپتۇ زەپ شاتلىققا.

چۈمۈلىجان يىراقتىن،
كۆرۈپتۇ بۇ خەتەرنى.

قۇتقۇزما قچى بولۇپتۇ،
دەرھال بېرىپ كەپتەرنى.

يېتىپ كېلىپ ئالدىراش
يامشىپتۇ ئوۋچىغا.
كۆچنى يېغىپ چىشىغا،
پاتۇرۇپتۇ قولتۇققا.

«ۋاي!» دەپ ئوۋچى قولىنى
ئېپ بېرىپتۇ قولتۇققا.
شۇچاغ كەپتەر قۇتۇلۇپ،
ئۆرلەپتۇ تېز بوشلۇققا.

ئەنە شۇنداق قۇتۇلدى
كەپتەر ئاشۇ ئوۋچىدىن.
سىز بىلەمسىز كىچىك دوست،
بۇنىمىنىڭ كۆچىدىن؟

قورقىدۇ دەپ ئويلىماڭ،
ئاجىزلىرى كۆچلۈكتىن.
غەلبە ھامان يار بولار،
ئىتتىپاقلىق - ئۆملۈكتىن.

بۆلۈنگەننى بۆرە يەر

بۇرۇنلاردىن بۇرۇندا،
بىر ئىگىز تاغ بار ئىكەن.

باغری ئۇنىڭ بىلەن
يايلاق ئىكەن، باغ ئىكەن.

ئۇنچە چېچەك زۇمرەت سۇ
يايلاق بويلاپ ئاقارىكەن.
ئالتۇن قۇياش قىشمۇ-ياز
يايلاققا نۇر چاچارىكەن.

شۇنىڭ ئۈچۈن تۆت پەسىل
بۇندا ئىسسىق باھارىكەن.
ئاشۇ گۈزەل يايلاقتا
بىر توپ كالا ياشارىكەن.

كالىلارنىڭ ياتلارغا
مۇڭگۈزلىرى نەيزىكەن.
ئىناق بولۇپ ياشىغاچ
تۇرمۇشىمۇ پەيزىكەن.

شۇنىڭ ئۈچۈن بۆرىلەر
چېقىلمىشتىن قورقارىكەن.
لېكىن ئولجا ئىلىمىشنىڭ
چارىسىنى ئويلارىكەن.

× ×

كالا توپى ئىچىدە
بىر موزايچاق بار ئىكەن.

بۇ موزايغا ئانسى
ئىچ - ئىچىدىن ئامراقكەن.

چۆپنىڭ تاللاپ ئۇچىنى
موزىيىغا بېرەركەن.
سۈنىڭ بولسا سۈزۈگى
موزاي قېنىپ ئىچەركەن.

ئويلايدىكەن موزايچاق
يالغۇز ياشاپ بېقىشنى.
ئۆز توپىدىن ئايرىلىپ،
تاغدىن هالقىپ ئېشىشنى.

بالا دېگەن بالىدە،
پاراسەتنىڭ يوقىدىن.
راست دېگەندەك بىركۈنى
ئايرىلىپتۇ توپىدىن.

بالىسىدىن ئەنسىرەپ
ئانا هەر يان چېپىپتۇ.
بۇ خەۋەرنى شۇ هامان—
كالىلارمۇ بىلىپتۇ.

ئانا — ئىنەك ئويلاركەن
كۆز قارچۇغى بالىنى.

لېكىن موزاي ئويناركەن
ئويلىماستىن ئانىنى.

ئىزلەپ ئۇنى ئانىسى
بىر جىراغا يەتكەندە.
كۆرۈنۈپتۇ بىر قارا
ھالىدىنمۇ كەتكەندە.

ئانا ــ ئىنەك شاتلىنىپ
شۇ تەرەپكە يۈرۈپتۇ.
بۆرىلەر بار ماكاندا
موزىينى كۆرۈپتۇ.

لېكىن موزاي خىرامان
ئۇندا ئوتلاپ يۈرگىنەك.
ئانىسىغا پەرۋاسىز
قاراپ قويۇپ تۇرغىنەك

شۇنداقتىمۇ ئانىسى
ئۇنى يالاپ سۆيۈپتۇ.
قىلمىغىن دەپ بەكۇاشلىق،
نەسىھەتلەر قىلىپتۇ.

ــ بالام بۇ جاي ئەزەلدىن،
بۆرىلەرنىڭ ماكانى.

بۆره دىگەن بۆرىدۇر،
قەست قىلىدۇ ھامانى.

موزاي دەپتۇ باشى چايقاپ:
— بۆره كەلسە قاچمامدىم.
ئۆزەم چاققان، باتۇرمەن،
سەكرەپ تاغدىن ئاشمامدىم.

ئانا دەپتۇ: — جان بالام،
دەرھال بۇنداق كېتەيلى.
خوشال - خورام ياشىغان،
توپىمىزغا يېتەيلى.

نەق شۇچاغدا بىر بۆره
ئۇزۇق ئىزلەپ كېلىپتۇ.
ئانا بىلەن بالىنىڭ
تۇيۇقسىز سېزىپتۇ.

لېكىن بۆره بىلەركەن
كالىلارنىڭ پەمىنى.
تېتىغانكەن نەچچە رەت
مۇڭگۈزلەرنىڭ تەمىنى.

شۇنىڭ ئۈچۈن لاغىلداپ
جان چىقىۋەدىك قورقۇپتۇ.

قېچىشقىمۇ ئولگۈرمەي
چاتقا للىققا مۆكۈپتۇ.

موزاي دەپتۇ: ــ ئانىجان،
ئەسرىمە مېنىڭدىن.
چوڭ بولدۇمغۇ سەنچىلىك،
كىچىك ئەمەس سېنىڭدىن.

ئانا دەپتۇ: ــ تاناسەن؟
سەندىن شۇنى كۈتكەنمۇ.
سەن مېنىڭسىز دۇنياغا
تۆرەلگەنمۇ ــ پۈتكەنمۇ؟

دەپتۇ يەنە دۆت موزاي:
ــ ئەسىرىمىگىن مېنىڭدىن.
خەۋپ يەتسە ھايا تقا
ئەلا جېنىم سېنىڭدىن.

بۇ گەپلەرنى ئاڭلىغان
بۆرە سەكرەپ تۇرۇپتۇ.
ۋۇجۇدىغا غايىۋى
كۈچ تولغاندەك بولۇپتۇ.

چۈنكى بۆرە بۇلارنىڭ
تالىشىنى بىلىپتۇ.

شۇنداق ئۇچۇن ئانىغا،
ئېتىلىپلا كېلىپتۇ.

قارسىلدىتىپ چىشىنى
قانىنى ھەريان چېچىپتۇ.
راست دېگەندەك ئانىنى
موزاي تاشلاپ قېچىپتۇ.

لېكىن ئانا قورقماستىن
جەڭگە تەييار تۇرۇپتۇ.
مۈڭگۈز بىلەن بۆرىنىڭ
باشى - كۆزىگە ئۇسۇپتۇ.

تەڭ كېلەلمەي ئاچ بۆرە
ئۆز ھالىدىن كېتىپتۇ.
ھۇۋلاپ، توۋلاپ يارىدەم دەپ،
بۆرىلەرنى يىغىپتۇ.

ئېلىشىپتۇ شۇ ئىنەك،
تىكىپ بارلىق جېنىنى.
ئۇ يەيدىكەن يەنىلا
بالىسىنىڭ غېمىنى.

سانى كۆپكەن بۆرىنىڭ
تىركىشىپتۇ بولماپتۇ.

قهنى تاخىر ئىنەكتىك
دەريا بولۇپ ئېقىپتۇ...

موزىيىمۇ سەل ئۆتۈپ
شۇ ئەھۋالغا قېلىپتۇ.
بۆلۈنۈش ھەم مەنمەنلىك
زىيىنىنى تېتىپتۇ.

ئۇ ئۆلۈمنىڭ تالدىدا
تانىسىنى ئەسلەپتۇ.
پۈشايمانغا قالىيوق،
بۆرە پارا قىپ يەپتۇ.

تاغ تارىلاپ ئىزلەشكەن
كالىلارمۇ كېلىپتۇ.
چېچىلغان قان سۆڭەكتىن
بار ئەھۋالنى بىلىپتۇ.

يىغلاپ ھەممە ھۆكۈرەپ،
غەزەپلىرى تېشىپتۇ.
بۇ غەزەپنىڭ سادasi،
تاغمۇ - تاغدىن ئېشىپتۇ.

بۇ ساۋاقنى يەكۈنلەپ،
ھەممە پىكىر قىلىپتۇ.

ئاخىرىدا بىر ئورتاق
قارارغىمۇ كېلىپتۇ:

ــ ئىتتىپاق بوپ ھەممىمىز
يوقاتمىساق بۆرىنى،
ئىگەللەيدۇ ئاقۇمت
بۇ ماكانلىق قوينىنى.

ئىتتىپاقلىق ــ قۇدرەتتۇر،
ئۇندا كۈچ زور بولىدۇ.
بۆلۈنگەنلەر بۆرىگە
يەم بولىدۇ ــ ئۆلىدۇ...

چۆچە خوراز بىلەن ئاسلان

بىركۈنى ئاسلان
سەيلىدە يۈرۈپ؛
چۆچە خورازنى
قاپتۇ ئۇ كۆرۈپ.

ئەسلى ئىككىسى
دىمەتلىك ئىكەن.
لېكىن خورازچاق
سۆلەتلىك ئىكەن.

ئويلاپتۇ ئاسلان
كۆڭلىدە شۇنى:
«ئانىسى قانداق
باققاندۇ بۇنى.

تەڭ ياشلىق تۇرۇپ
چوڭدۇر مېنىڭدىن.
تۈيدۇرماي ئۇقاي
سىرنى ئۇنىڭدىن.

يىگىتنىم تەييار
ئۆيدە ئوخلايمەن.
لېكىن قانداقچە
كىچىك بولايمەن.

ياكى خورازنىڭ
يېمى باشقىمۇ؟
ياكى مېنىڭدىن
ئونىڭ ياخشىمۇ؟»

ئۆزىگە ئۆزى
قىلىپتۇ سۆزنى.
ھەمدە خورازدىن
ئۈزمەپتۇ كۆزنى.

سۆھبەتتە خوراز
جاۋاپ بېرىپتۇ.
ئۆز ئەھۋالىدىن
بايان قىلىپتۇ:

ــ تىنىم تاپماستىن
يىمەك ئوۋلايمەن.
ھەر قاچان سىرتتا
سوغدا ئوخلايمەن.

ۋەزىپەم ئىككى،
بۇنى بىلىمەن.
شۇ يولنى بويلاپ
چۆلگە بوپ كېلىمەن.

بىرى ئوزۇقلۇق
بولۇش ئىنسانغا.
سېمىز گۆشى بېرىش
مېنى باققانغا.

بىتاقەت بولۇپ
تاكىنى كۈتىمەن.
ئىنسانغا تەبىئى
سائەت بولىمەن...

دەپ سۆزلەپ تۇرۇپ،
بويىنىن ئەككۈدەك.
ئەينەك پارچىسىن
يەردىن تەرگۈدەك.

سۆزلىگىدەكمىش
ھاشارەت تۇتقاچ.
بەزى ئۇششاق تاش
پارچىسىن يۇتقاچ.

تاسلان بىلگەندەك
ئىشنىڭ سىرىنى.
پۈكۈپتۇ دىلغا
شۇنداق بىرىنى.

كۆڭلىدە خوشى بوپ
كۈلۈۋېتىپتۇ.
ھەمدە خوشلاشماي
تىكىۋېتىپتۇ.

دەپتۇ خورازنىڭ،
چوڭ بولۇشىدا.
سەۋدۇي تاشنى،
يەم قىلىشىدا.

ئويلاپتۇ شۇئان
بۇنىڭ چارىسىن.
يىمەكچى بوپتۇ
تاشنىڭ پارچىسىن.

بىر جايدا ئۇششاق
تاشنى كۆرۈپتۇ.
قانداق يۇتاي دەپ
خىيال سۈرۈپتۇ.

شۇنداقتىمۇ ئۇ
چىشىنى چىشلەپ،
يۇتۇۋاپتۇ ئۇ
بىر تاشنى دەسلەپ.

يۇتۇش بىلەن تەڭ
يىقىلىپتۇ ئۇ.
ئەزرائىل بىلەن
ئېلىشىپتۇ ئۇ.

دوملاپ يۇرۇپ
ھالدىن كېتىپتۇ.
تامنىڭ تۈۋىگە
ئاران بېرىپتۇ.

يەنە نېمىلەر
بولدى بىلمەيمەن.
لېكىن دوستلارغا
شۇنى سۆزلەيمەن.

ۋاللىغا قاراپ
ھال تارتىش كېرەك.
خالتىغا بېقىپ،
ئۇن تارتىش كېرەك.

ياماق ئىشىنىمۇ
دوراپ يۈرمەيلى.
دوراپ ئاسلاندەك
ئىشنى كۆرمەيلى.

بىلمىگەن ئىشنى
سوراپ بىلەيلى.
لېكىن يالغاندىن
بىلدىم دېمەيلى.

قوساقنى كەڭ قىپ
ئالغا باسايلى.
ئاسلان ھالىدىن
ئىبرەت ئالايلى.

ئانا يۈرت مۇھەببىتى

ئاپەتلىك يىللارنىڭ جۇدۇن كۈنلىرى،
شۇرغان ھۇشقىتىپ تۆپا توزىتار.
ماشىنا بېكىتى، بېكەت ئىچىدە
دۇكدەرەپ خېلى كۆپ كىشى ئولتۇرار.

كىم، كىمنىڭ ئىگىسى بولماس ئىلغا قىپ،
كىمگە كىم خەيرىخاھ؟ كىم كىمگە پانا؟
ئاچلىقتىن قاخشىسا قۇچاقتا بالا،
يېتىمشار داق يەردە يىغلىشىپ ئانا.

بەزىسى «دادا» دەر، بەزىسى «ئانا»،
يىغلىسا ئىگىسى پەپىلەيدىكەن.
ئولتۇرار بۇلۇڭدا مۇساپىر بالا
كۆرۈڭ ئۇ كىملەرگە ئەركىلەيدىكەن؟

كىمگىمۇ ئەركىلەر، كىمگىمۇ يىغلار،
تەلمۈرۈپ ھەممىگە قولىنى سوزار.
تىترەيدۇ سوغاقتىن، ئىگىلار ئاچلىقتىن،
كىم بولار خەيرىخاھ، كىممۇ قۇتقۇزار.

سەبى ھەچ ئويلىماس بۇندا باشقىنى،
سوزىدۇ قولىنى ھەريان نان تىلەپ.
ئاق نىيەت كىشىلەر بەرسە سەدىقە،
ھومىيار بەزىسى ئاغا چىش بىلەپ.

كىرىشتى بىكەتكە بىر تەچچە ئادەم
بېشىدا مىس قالپاق، قولىدا كالتەك.
بۇلاشتى، ئۇرۇشتى «ئىنقىلاپ» ئاتاپ،
زامانغا ئىگە بوپ يۇرۇشكەن سولتەك.

سۆزىدى قانچىنى «يول خېتىمگە يوق» دەپ،
بۇلىدى نەچچىنى «ئەتكەسچى سەن» دەپ.
(ئادەمسىز يەرلەردە مايمۇن قازىمىش،
چىقارمىش توشقانىنى «پالۋانمەن» دەپ.)

قايسىسى نىمە دەرى كىمگە نىمە ھال؟
قايتىلاش ھاجەتسىز ئۇنى بۇ يەردە.
خىيالىم ئىگىسىز سەبى بالىدا،
نىمە كۈن كۆرەركىن بۇگۈن شۇ يەردە.

رېتمدە كېلىشتى سەبى ئالدىغا،
سورىدى خېتىنى ھەمدە ئېتىنى.
ئۆزگىسى يوق ئىدى جاندىن باشقىسى،
سورىدى نۆۋەتتە بالا يۇرتىنى.

قۇسرۇقسىز سۆزلىدى بالا راستىنى،
ۋە «نان!» دەپ سوزدى قول ئۇلارغىمۇ ھەم.
بىر مىسال بار ئىكەن بۇرۇندىن قالغان،
«دۇنيانى سۇ باسسا غازغا نىمە غەم».

ئىرىكەن بولاتتى تاغ تاشلىرىمۇ
شۇ مەسۇم بالىنىڭ ئىيتقان سۆزىدىن.
ئەتراپتا ھەممىگە يامىشتى يېغا
ئاققاندا سىرغىپ ياشى سەبى كۆزىدىن.

يۇرتىگى ئىرىكەن بولسا ئىھتىمال
ئۇزاتتى ئۇلارمۇ يانچۇققا قولنى.
گويا ئىت ئالدىغا تاشلىغاندەك نان
سەبىنىڭ ئالدىغا تاشلىدى پۇلنى.

پۇرلانغان، يىرتىلغان نەچچە موچەننى
سىقىمداپ تۇراتتى بالا قولىدا.
كۆڭلىدە ئۇلارغا ئوقۇيتتى رەھمەت،
«قۇتقۇزدى، — دەيتتى ھەم، — خۇدا يولىدا.»

«سىخىلار» قولىدىن ئالغان پۇل بىلەن
بولاتتى بىر كۈنگە قۇتقۇزۇشقا جان.
ئويلىماس ھېچ سارايى ۋە ئالى تاماق،
بۇ مىنۇت كۆپايە بولسا بۇردا نان.

سەبەنىڭ خىيالى ئاشپۇزۇللاردا،
ئاشى ئالسا پۇلىغا، ئالدىغا قويسا.
قوسىغى تويغاندا كىكىرىپ قويۇپ
«سېخىلار» نامىغا دۇئا ئوقۇسا...

تاماقنىڭ خىيالەن چاينا شلىرىنى
يەنە شۇ «سېخىلار» ئۆزلىرى بۇزدى.
ھاقارەت كەلتۈرۈپ سەبى زاتىغا
گويا كى سەبەنىڭ يۈرىگىن ئۈزدى.

بىرسى دەر: دىۋانە يۈرتىمدىن ئىكەن،
بىرسى دەر: خەلقنىڭ كۆپى دىۋانە.
بىرسى دەر: مەينەت خەق، ئەقىلسىز، دۆت خەق،
بىرسى دەر: كۈن ئېتەر ئىتتەك ھامانە...

ئوت ئالدى سەبەنىڭ دەرتلىك يۈرىگى،
(يۈرەككە ھاقارەت نەشتىرى پاتتى.)
قولىدا سىقىمداپ تۇرغان پۇللارنى
غەزەپتە «سېخىلار» بېشىغا ئاتتى.

دىدى ئۇ مەردانە: — يۈرتۇم — ئانا مدۇر،
ھەم مېنىڭ ئانامغا، مومامغا ئانا.
ئەجدادىم ئۆتكەندۇر شۇ يۈرتتا مېنىڭ،
تىلىسمەي ئىتلاردىن ئۆزىگە پانا.

يۇرتۇمدىن يۇسۇپ ھەم مەھمۇتتەك دانا،
نوزۇكتەك، سادىردەك باتۇرلار چىققان.
شۇلارغا ۋارىس بوپ كەلگەن ئوغۇلمەن،
يۇرتۇمغا تەقدىمدۇر كىنزى كەلسە جان.

قەلەندەر ئەمەسمەن يۇرتۇم قوينىدا،
بۇ پەقەت پەلەكنىڭ ئويۇنى بىلسەڭ.
غەزىۋىم گۈلخاندەك يانار ھەمىشە
ئەجدات ھەم يۇرتۇمنى سۈندۈرۈپ كۈلسەڭ.

سېنىڭدەك ئىتلارغا سوزغىچە قولنى
رازىمەن ئاچلىقتىن ئۆلۈپ كېتىشكە.
يۇرتۇمنىڭ نامىنى دىلىمدا ساقلاپ،
ئۆلسەممۇ دۇنيادىن كۈلۈپ كېتىشكە...

شۇ ھامان «سېخىلار» سېلىشىپ چۇقان
بالىنى ئورنىدىن يۇلۇپ ئېلىشتى.
ئوچۇق ئەت بالىنى تويغىچە مۇشتلاپ
كۈچ بىلەن بېشىچە يەرگە ئېتىشتى.

دىلىمدا يانا تىتى ئانا يۇرت ئىشقى،
تەكرارلاپ ئېيتتى ئۇ ئانا سۆزىنى.
«سېخىلار» كېتىشتى قەيەرلەرگىدۇر،
«يۇرتۇم» دەپ بالىمۇ يۇمدى كۆزىنى.

1972 - يىل، ئاپرېل ئاقسۇ.

قۇربان مامۇت

ئاق كېچە

ۋەتەنىمنى كۆيلەيمەن

مۇھەببەت ـ ئېھتىرام بىرلە ئېلىپ قولغا دۇتارىمنى،
ئۇلۇغلايمەن قېتىپ كۆيگە ۋەتەن ئاتلىق نىگارىمنى.

سائادەتىمەن بۇيۇك ئەلسەن كېلىمچەك دىلبىرى كۆلگەن،
بېرىپ مەزمۇن ھاياتىمغا چىچەكلەتتىك باھارىمنى.

بەخت بەردىك، ئەقىل بەردىك، كۆلۈپ سۆيدۈك پىشانەمدىن،
قېتىپ سۆيدۈم قۇچاغىڭدا قۇياشلىق تاك ـ ناھارىمنى.

ۋەتەن دەپ ناخشىلار ئېيتسام تۇمەن بۇلبۇل ماڭا تەڭكەش،
ئۇنۇم ئالەمگە يالقراتقاي غۇرۇرۇم ـ ئىپتىخارىمنى.

سۆيۈملۈكسەن، كۆيۈملۈكسەن ماڭا ئەي جانجان جۇڭگو،
شۇڭا «بەختىم ـ ئانام دەيمەن» سېنىڭدەك غەمگۇزارىمنى.

ئۆتەرمەن بىر ئۆمۈر كۆيلەپ سېنى ئالەمچە ھۆرمەتتە،
قىلىپ ئىزھار ساداقەتلىك مۇقەددەس دىل قارارىمنى.

1965 ـ يىل ماي، كۇچار.

ئىتتىپاقلىق ناخشىسى

ئانا ۋەتەن باغرىدا ئۆستۈق
بارچە مىللەت قېرىندىشى بولۇپ.
غايىمىز بىر، تەقدىرىمىز بىر،
مەڭگۈ ئىناق چىن يولداشى بولۇپ.

تالاي ئەسىر ئازاتلىق ئۈچۈن
جەڭ ـ چېلىشتا ئۆتتۈق بىز بىللە.
بىر مەقسەتتە بېرىپ قۇربانلار،
قېنى ـ قېرىنداق قان تۆكتۈق بىز بىللە.

چەكمەپ قانلىق كۈرەشتە دوستلۇق
چىڭ تۇتاشتى رىشتىمىز بىزنىڭ.
يۈرەكلەردە كەلدى يالقۇنلاپ
قېرىنداش تاڭغا ئىشقىمىز بىزنىڭ.

يەتتۇق ئاخىر كومپارتىيىنىڭ
يولى بىلەن ھۆر تاڭ ۋەسلىگە.
ھاياتىمىز يار بولدى بىزنىڭ
مەڭگۈ سۈلماس باھار پەسلىگە.

كەلمەكتىمىز داغدام يول بىلەن
بۈگۈن شانلىق سەپەرنى كۆزلەپ.

ئەڭ ئادالقى مەنزىل ئىشقىدا
يېڭى ھەلبە — زەپەرنى كۆزلەپ.

جاراڭلىتىپ بارچە مىللەتلەر
ئىتتىپاقلىق كۈيىنى ھامان.
ئويىنىغايمىز باي ۋە قۇدرەتلىك
ئۇلۇغ ۋەتەن تويىنى ھامان.

1966 - يىل يانۋار، كۇچار.

سايرام بويىدا

بەجايىكى يېشىل ئاسمانىنىڭ
بىر پارچىسى يەرگە قونغاندەك.
قارىغايزارلىق تاغ ئارىسىغا
دولقۇنلىغان زۇمرەت تولغاندەك.

قىرغاق سۆيۈپ چايقىلار ھەيۋەت
بىپايان كەڭ سايرام ئالدىمدا.
كۆلنى بويلاپ ئاچماقتا چىراي
قاينىق ھايات، بايرام ئالدىمدا

تاۋلىنىدۇ سۈنىڭ ئەكسىدە
تالڭ نۇرىغا چۆمگەن يايلاقلار

ئاق بۇلۇتتەك ئۇزىدۇ يامراپ
ئات، كالا، قوي، قوزا - تايلاقلار.

مىلك، تۈمەن خىل گۈلگە پۈركىنىپ
ياتار تاغلار، چوققا - ئىدىرلار.
ئاق لەيلىمەك قونغان باغرىغا
بەختى كۈلگەن ئوتاۋ، چېدىرلار.

خۇددى سايرام سۈيىمەك سۈزۈك —
ھۆر تاغلارنى بېزەپ كۆي بىلەن.
ئۆتەر بۇندا بەختىيار ھايات
ھەركۈن بايرام، ھەركۈن توي بىلەن.

ھەر ئۆتكەندە ئاشنالىق بىلەن
بويلىرىڭغا بېقىپ ئۆتەرمەن.
تەرىپىڭگە كۆيچى تىلىمدىن
ئەتىرگۈللەر چېچىپ ئۆتەرمەن.

1974 - يىل ماي، غۇلجا.

ئاق ئۆستەڭ

كەڭ ۋادىنى قاندۇرۇپ،
ئەلگە بەركەت ياغدۇرۇپ،
ئۆركەشلەپ قاشى سۈلىرى
ئاققان گۈزەل ئاق ئۆستەڭ.

گۈلگە چۆمۈپ بويلىرى،
ياڭراپ بەخت كۈيلىرى،
قۇياشلىق ھۆر زامانغا
باققان گۈزەل ئاق ئۆستەڭ.

ئىشچان مەرتلەر قولىدىن،
ئازات ئەمگەك يولىدىن،
ئېتىزلارغا يېشىل تون
ياپقان گۈزەل ئاق ئۆستەڭ.

كۆردۈم سېنى زوقلىنىپ،
ئاققىن مەڭگۈ شوقلىنىپ،
كۈيچى ئوغلۇڭ قەلبىگە
ياققان گۈزەل ئاق ئۆستەڭ.

1974 - يىل ئىيۇن، غۇلجا.

چېگرا جەڭچىسى

بۈركۈت ئوخشاش ئۆتكۈر كۆز بىلەن،
نەزەر تاشلاپ ئىگىز چوققىدا،
تۇرار باتۇر چېگرا جەڭچىسى
خۇددى «قەيسەر قارىغاي» تۇرقىدا.

ۋۇجۇدىغا جەملەنگەن مەرتلىك،
بوران - چاپقۇنغا سىر داشتۇر بەستى.

قار ـ مۇز كېچىپ جەڭگىۋار پوستا
ۋەتەن قوغداپ ئۇزار تۆت پەسلى.

باقار ئوتلۇق مۇھەببەت بىلەن،
ۋەتەننىڭ تاغ ـ دەريالىرىغا.
بۆك ئورمانلار، ئويغاق جىلغىلار
ئالتۇن تۇپراق، گىياللىرىغا ...

يۈرىگىدە ۋەتەننىڭ ئىشقى،
نەزىرىدە ئۇنىڭ كەڭ جاھان.
مىللىتىغىغا لىق بېسىپ ئوقنى
جەڭگە تەييار تۇرار ئۇ هامان.

دەيدۇ جەڭچى: «يىراق چېگرىدىن
قەلبىم رىشتى بېيجىڭغا تۇتاش.
ۋەتەن ئۈچۈن پۈتمەس جاسارەت
ۋۇجۇدۇمغا مەڭگۈلۈك يولداش.

مىللىتىمنى چىڭ تۇتۇپ قولدا
ۋەتەن قوغداش ئەھدىمدۇر مېنىڭ.
ئاشۇ يولدا چەكسەم مۇشەققەت
راھەت بىلمەك پەخرىمدۇر مېنىڭ.

قۇياشلىق ھۆر ئاتا ۋەتەنگە
كۆكسۈم مېنىڭ پولات قالقاندۇر.

گەر ئېلىمگە ئايال باسسا ياۋ
تەقدىرى شۇ: كۆكۈن ـ تالقاندۇر.»

1974 ـ يىل ئاۋغۇست، ئۈرۈمچى.

نېفىتچىلارغا مەدھىيە

قىل قوبۇل باتۇر نېفىتچى بۇ ئاددى مەدھىيەمنى،
ساڭا خاس ئىشقىم پۈتۈلگەن يالقۇنلۇق ئەقىدەمنى.

× ×

سۆيۈملۈكسەن بىزگە شۇنچە نېفىتچى نامىڭ بىلەن،
قۇيا شلىق غالىپ ۋەتەنگە كەلتۈرگەن شانىڭ بىلەن.
پەرۋاز ئەيلەپ شان ـ زەپەرلەر ئاسمىنىدا شۆھرىتىڭ،
قىلدى قايىل يەر ـ جاھاننى تەڭدىشى يوق قۇدرىتىڭ.
ئەجرىڭدە ئاقتى نېفىت زور ئەزىم دەريا بولۇپ،
تونۇلدۇق نېفىتتە مەشھۇر باي ـ بۈيۈك جۇڭخۇا بولۇپ.
زوقۇم بىلەن باقسام داڭلىق، داڭاڭ... قارامايغا مەن،
نېفىت دېگىنى مەۋج ئۇرغان شۇ قەھرىمان جايغا مەن.
ئىشقىڭ تولغان يۈرىكىمدىن ھۆرمىتىم ئاشتى ساڭا،
ئالەمشۇ مۇل چىن مۇھەببەت جۇشى ئۇرۇپ تاشتى ساڭا.
بىلدىم:
پايانسىز نېفىتلىك ئەسلى بىر چۆل يەر ئىكەن،
چۆلگە نېفىت شەھرى قۇرغان سەن تۆككەن قان ـ تەر ئىكەن.
گوبىتەندە قەھرىتان سوغ ھۇۋلىغان ئايازدىمۇ،

ياكى تاشلار چوغدەك يانغان ئاشۇ ئىسسىق يازدىمۇ،
ئېلىپ ۋەتەن ئۈمىدىنى نېفىت ئۇچۇن جەڭ قىلىپ،
جاسارەتتە ھەر جەڭگىۋار يىلنى كۇنگە تەڭ قىلىپ،
پۇكلەپ تاشلاپ كۇرەشى بىلەن مۇشەققەتنىمۇ قەدىنى،
نېفىت ئۇچۇن جەڭ قىلىپ ئالدىڭ قولۇڭغا غەلبىنى.
يەر قەرىدىن ئۇرغۇپ نېفىت دەريا بولۇپ ئاقتى بۇگۇن،
ئۇلۇغ ئېلىمنىڭ باغرىغا زەپەر گۇلى تاقتى بۇگۇن.
ئاشۇ نېفىت سانائەتنىڭ تومۇرىغا بەردى قان،
ئاشۇ نېفىت ۋەتەن ئۇچۇن ياراتتى زور شەرەپشان.
ئېيتتى رەھمەت شۇڭا دىلدىن جانىجان ۋەتەن ساڭا،
ئۆرلىگىن باتۇر نېفىتچى شان-شەرەپ قۇچقىن يانا.

1975 - يىل يانۋار، مايتاغ.

تاغ يولىدا...

بورانلىق كېچە...
ئاچچىق شىۋىرغان
ئۇچۇرماقتا چوققىلاردىن قار.
كېلەر تاغنىڭ چىغىر يولىدا،
قار-مۇز كېچىپ دوختۇر گۇلباھار.

سانچىپ ئوتەر يۈزىگە نەشتەر
ۋىژىلدىغان قەھرىتان سوغاق.
تال-تال كىرپىك، ماگلاي چاچلىرى
تاققان ئاپپاق قىرىدىن مۇنچاق.

ئەسلىتمدۇ تۇرقى شۇ تاپتا
گويا قاردىن پۈتكەن ئادەمنى.
ئۇ كەلمەكتە مۈشكۈلنى يېڭىپ،
قىلمن قاردىن يۆتكەپ قەدەمنى.

تونۇشى ئاڭا بۇندا ھەر چوققا،
تونۇشى ئاڭا جىرالار ـ سايلار.
تونۇشى ئاڭا تۇققانلىرىدەك
بالىلار ھەم بوۋاي ـ مومايلار.

دەھشەت سېلىپ ھۆكمرسۇن بوران،
ئۆتسۇن جاندىن سەنجۈسەندە سوغ.
ياكى تومۇز پەسلى تاغۇ ـ تاشى
يانسۇن گويا بولۇپ قىزىل چوغ.

ئۇ كېلىدۇ دائىم شۇ يولدا
قىزىل كىرىست ساندۇقنى ئېسىپ
بارار ئەڭ چەت ئۆيلەرگىچە ھەم
قانچە تاغ ۋە داۋاننى بېسىپ.

ئالتە يىلدىن بۇيان شۇ يولدا،
سانسىز ئاياق ئىزلىرى قالدى.
شىپا بېرىپ تالاي كېسەلگە،
قانچە ئەجەلنىڭ ئالدىنى ئالدى.

ئۇ تۇغدۇردى ئۆز قولى بىلەن،
ئانا بولۇپ ئونلىغان بوۋاق.
بۇگۈن ئاشۇ تاك غۇنچىلىرى
يېتىلمەكتە ساغلام ۋە ئوماق.

ئۇنىڭ كۆمۈشى يىڭنىسى بىلەن
پالەچلەرمۇ تۇردى ئايا قا قا.
تىلدا داستان بىزنىڭ گۈلباھار
مەلىمزدە بارسالك قايا قا.

يېرىم كېچە
قايتىپ مەجلىستىن،
تاغ يولىدا ئۇچراشقاندا بىز.
كۆز ئالدىمدا كۆرۈندى ماڭا
«ھايات بېتيون» بولۇپ باھارقىز.

دىدىم:
سەپەر قايا قا سىڭلىم،
قار ـ بوراننىڭ يېرىم كېچىدە؟
ـــ ماڭدىم دۆيجاك،
تۇغۇتتا ئايشەم،
قاپتۇ ئېغىر خەتەر ئىچىدە!

شۇ سۆزلەرنى ئېيتىپ گۈلباھار،
خوشلاشقانچە تېز كېتىپ قالدى.

بۇ يالقۇناۋق چوغدەك قەلبىنى،
بورانلىق تۈن قوينىغا ئالدى...

× ×

پۈتتۈرۈپ ئۇ ئالى مەكتەپنى،
تاغلىق كەنتتە كۆكلىگەن كۆچەت.
يىلتىز تارتىپ ھەر بىر قەلبتە
ئۇ زەپ مەغرۇر كۆتەرمەكتە قەد.

بۇركۈت بولۇپ قاقماقتا قانات
تىيانشانىنىڭ ئىتەكلىرىدە.
قوزغىماقتا يۈكسەك ئىپتىخار
بۇگۈن ئەلنىڭ يۈرەكلىرىدە.

1975 - يىل ماي، ئۈرۈمچى.

سۆيۈملۈك كىشىلەر كەلدى

قار - مۇز كېچىپ، ئۇزۇن يول بېسىپ،
قانچە تاغ ۋە داۋاندىن ئېشىپ.
دالا مەشقى قىلىپ جەڭچىلەر
كەلدى بىزنىڭ مەلىگە يېتىپ.

ئاقىلاپ بارلىق دېخانلار كېلىپ،
ئىسسىق قايماق چايلارنى ئېلىپ،

قارشى ئالدۇق جەڭچىلەرنى بىز
ئەڭ سۆيۈملۈك كىشىلەر بىلىپ.

ھاردۇق سوراپ ئاتىلار خوشال،
چاي تۈتۈشتى ئانىلار خوشال.
جەڭچىلەرنى ماڭدى يېتىلەپ،
ئۆيلىرىگە بالىلار خوشال.

بۇ قىسىمنىڭ مەسئۇلى ئەھمەت،
قىسىم نامىدىن ئېيتىپ كۆپ رەھمەت،
ھايا جانلىق چاس بىلەن بىزگە
چىن قەلبىدىن بىلدۈردى ھۆرمەت.

قىلچە ئارام ئالماستىن تۇرۇپ،
ئۇستىدىكى يۈك - تاقنى قويۇپ،
قىزغىن ئىشقا كىرىشىپ كەتتى،
غەيرەت بىلەن يەڭگەرنى تۇرۇپ.

تۈتۈۋالساقمۇ ئۇنىماي ئۇلار،
ئىدىشلارغا تولدۇردى سۇلار.
ئوتۇن يېرىپ، قارلارنى توشۇپ،
تازىلاندى قانچە ھويلىلار.

كۈرەش قىلىپ ئاچچىق سوغۇقتا،
تاغ يامىدى ئۇلار ئوغۇتتا.

كېسەل كۆرۈپ ھەربىي دوختۇر قىز،
ئانا بولدى شۇكۈن تۈغۈتتا.

× ×

ئالتۇن قۇياش كۈلۈپ پارلىنىپ،
نۇرى بىلەن زېمىن قاپلىنىپ.
ئاتقان گۈزەل تاڭدا جەڭچىلەر
ماڭماق بولدى يەنە ئاتلىنىپ.

ئايرىلىش بەك ئېغىر تۇيۇلغاچ،
دىلغا دوستلۇق مېھرى قۇيۇلغاچ.
شۇ سۆيۈملۈك كىشىلەر بىلەن
بىر ئائىلە كىشىسى بولغاچ؛

قول تۇتۇشۇپ ئۇزۇن يولغىچە،
سىر دېشىپ بىز دىللار قانغىچە،
بىرگە ماڭدۇق جەڭچىلەر بىلەن
تامەلدىن چىقىپ بولغىچە.

يۈك ـ تاقلارنى بىرلىكتە ئېلىپ،
كەلدۇق مەلە چېتىگە يېتىپ،
ئايرىلىشقا قىيماستىن كۆزلەر،
خوشلاشتۇق بىز قوللارنى قىسىپ.

× ×

قار ـ مۇز كېچىپ، ئۇزۇن يول بېسىپ،
قانچە تاغ ۋە داۋاندىن ئېشىپ،

كېتىپ بارار باتۇر جەڭچىلەر
كۆتىرىلگەن قۇياشقا بېقىپ.

1977 - يىل فېۋرال، ئۈرۈمچى.

جاۋاپ

دەرىزىڭدە ئېچىلغان گۈللەر،
بېغىشلاپتۇ ئۆيۈڭگە زىننەت.

ئىسمىڭمۇ ھەم «گۈلخۇمار» ئىكەن،
سەن قويغاچقا گۈلگە مۇھەببەت.

ئىشتىن چۈشۈپ كەلسەم ئۆيۈڭگە،
كۈلۈپ تاتلىق ئاچقانچە قۇچاق؛

تەشتەكتىكى گۈللەر ھەققىدە
ئەركىلەپ سۆز باشلىدىڭ شۇ چاغ:

«... قەھرىتان سوغ ئۆتۈپ سۆڭەكتىن،
كائىناتنى باسقاندىمۇ قار.

مەن كۆرىمەن ئۆيۈمدە شۇدەم
گۈل ئېچىلغان خۇشى پەسلى باھار.

قاراڭ، گۈللەر نەقەدەر گۈزەل،
ئوخشىتىمەن ياشلىغىمنى مەن.

ئوخشىتىمەن ئاشۇ گۈللەرگە
مۇھەببىتىم - شاتلىغىمنى مەن.»

شۇندا سوغاق چېھرەمنى كۆرۈپ،
ئۇ سۆزىنى توختاتتى بىردىن.
دىدى شۇندا مەيۈس گۈلخۇمار:
«مۇنداق ھالنى كۆتمىگەن سىزدىن.»

— گۈزەللىكنى بىلمەي گۈلخۇمار،
گۈزەللىكنى سۆيمىسەن قانداق؟
ساددا، پۈچەك ئارزۇلار بىلەن،
گۈل ئىشقىدا كۆيمىسەن قانداق؟

دەرىزەكتە ئېچىلغان گۈللەر،
ئۆيگە زىننەت بەرسىمۇ، بىراق،
چىن ھەقىقى گۈزەللىكتىن ئۇ
بىلسەك، تېخى تۇرار كۆپ يىراق.

ھوزۇرلانساك گۈزەللىك بىلىپ،
تەشتەكتىكى گۈل سەيلىسىنى؛
مەن سۆيىمەن مۇز تاغدا ئۆسكەن
ئاشۇ قەيسەر قار لەيلىسىنى!

گۈل - گىيالار كەچكۈز بىلەن تەڭ،
يالىڭاچلىنىپ بولغاندا غەمكىن،

قار لەيلىسى بوران - چاپقۇندا،
تۆت پەسىلنى ئۇزىتار تەمكىن.

ئىرادىگە سىموۋول دەيمەن،
ئۇنىڭ قەيسەر خىسلىتىنى مەن.
شۇ ۋەجىدىن سۆيىمەن ئۇنىڭ
ئۆزگىچە شۇ ھىكمىتىنى مەن.

گۈل ھەققىدە ئېيتقان سۆزلىرىڭ
تەئەججۈپكە باشلىدى مېنى.
تەشتەكتىكى گۈلدەك مۇھەببەت
ئېغىر ئويغا تاشلىدى مېنى.

ئاشۇ گۈلدەك شەكلەن گۈزەللىك،
ئويغىتالماس مەندە مۇھەببەت.
ئىرادىسىز چۈشكۈن سۆيگۈدىن
ئاچچىق كەچمىش قالىدۇ پەقەت.

تاۋلانغاندەك ئەڭ ئىسىل پولات
ھارارىتى كۈچلۈك يالقۇندا،
چىن مۇھەببەت قارلەيلىسىدەك
سىنسىلىدۇ بوران - چاپقۇندا.

قار لەيلىسى بولسا سىموۋول
پاك سۆيگۈدىن چىن ئىرادىغا.

ئاشۇ گۈلدەك قەيسەر مۇھەببەت،
يېتەر شەكسىز ئۆز مۇرادىغا.

مەن خالايمەن مۇھەببىتىمىز
چىچەكلىسۇن قار لەبلىسىدەك.
كۈلسۇن گۈزەل دەۋرىم قويىنىدا
مۇھەببەتلىك بىر جۈپ ياشى يۈرەك.

1980 - يىل يانۋار، ئۈرۈمچى.

ناخشا تېكىستلىرى

ياشنايدۇ هايات سەندە

ئارزۇلار چىچەك ئاچتى
سۆيۈملۈك ۋەتەن سەندە.
هۆسنۈڭگە بولۇپ ئاشىق
بۇلبۇللار ئۇرار خەندە.

پەيزىنى سۈرۈپ تاڭنىڭ،
هۆرلۈكتە ياشار خەلقىم.
ئەجرىدىن هالال تەرنىڭ
گۈلباغلار ياسار خەلقىم.

سۈلماس گۈلباهارىڭ بار،
ۋەتىنىم ئۇلۇغ جۇڭگو.

ياشنايدۇ هايات سەندە،
ئىستىقبال كۆلۈپ مەڭگۈ.

1980 - يىل فېۋرال، ئۈرۈمچى.

زامان ئىشقى

شاتلاندىم ۋەتەن سەندە،
بەختىمدىن - باھاريمدىن.
ئۈرغۈيدۇ خوشال ناخشام
ياڭراپ شوخ دۇتاريمدىن.

ئىستىقبال كۆلۈپ باقتى،
كېلىچەك قۇچاق ئاچتى.
مەرىپەت نۇرى چاقنار
گۈللەنگەن دىياريمدىن.

ئەل يايرار ئادالەتتىن،
ھۆرلۈكتىن - سائادەتتىن.
جۇشقۇنلار زامان ئىشقى
يالقۇنلۇق ئاۋازىمدىن.

ئەلگە يار بەخت - شاتلىق،
ئۆتمەكتە ئۆمۈر تاتلىق.
سۇ ئىچتى يۈرەك يايراپ
بەختىيار زامانىمدىن.

قايتۇرما،
بۇلبۇلدەك ئۇۋۇپ خەندان،
كۆيلەيمەن باھارىمنى.
پۇركەيمەن ئىجادىمدىن،
گۈللەرگە زامانىمنى.

1980 - يىل مايى، ئۈرۈمچى.

ۋەتەن مېھرى

گۈل - غۇنچىلار ياشنايدۇ
يامغۇر - يېشىن بەھەردىن.
كۈلدى ئۆمرۈم چىچەكلەپ
ئانا ۋەتەن مېھرىدىن.

يەتتىم سەندە ۋەتىنىم
سانادەتنىڭ ۋەسلىگە،
ھاياتىمنى يار قىلدىڭ
سۈلماس باھار پەسلىگە.

پەرزەنتتىكمەن ئوت يۈرەك
ئۇلۇغ ۋەتەن جان ئانا.
سېنى گۈللەش بىر ئۆمۈر،
ماڭا شەرەپ - شان ئانا.

1981 - يىل سېنتەبىر، ئۈرۈمچى.

ئۇزمتمش

قوزغالدى ئاخىرى بېكەتتىن پويىز،
چېگرىغا قاراپ يول ئالدىك ئامرىغىم.
خوش دىدىك، يامرىدى كۆزلىرىمگە ياشى.
ھىجراندىن يېگى ئوت سالدىك ئامرىغىم.

يېگىمەن ھىجرانىنى ساداقەت بىلەن،
ساقا خاس ئىشقىمنى ساقلاپ ئامرىغىم.
گۈلباغدا توي بىزگە چېگرىدىن كەلسەك،
ۋەتەنسىك ئەجرىنى ئاقلاپ ئامرىغىم.

1982 - يىل فېۋرال، ئۈرۈمچى.

پولات ئىشچىسىغا

پېچلاردىن يانار يالقۇن
شىددەتتە كېچە - كۈندۈز.
دولقۇنلاپ ئاقار پولات
ئاققاندەك تۇمەن يۈلتۇز.

كۆردۈم پېچ ئارا سېنى،
ئىشلەيسەن جاسارەتتە.
ماگلايدىن تۆكۈپ چەشمە،
ئاتەشلىك ھارارەتتە.

تاۋلايسەن پولات ھەردەم
تۇنلەرنى ئۇلاپ تاڭغا
ئەجرىگدىن ۋەتەن - ئەلنى
پۈركەپ نۇر - شەرەپشانغا.

ئەل مەردانىسى، دوستۇم،
تۇققانمۇ سېنى يالقۇن؟
دەيمەن زوق - ھاياجانىدا،
سەن يالقۇندىكى ئالتۇن.

1982 - يىل ئاپرىل، ئۇرمچىدۇ.

دوختۇرغا مەدھىيە

خوش تەبەسسۇم ئىلكىدە،
چاقنار ھامان كۈلچېھرىڭىز.
ئاقىدۇ دىللار ئارا
پۈتمەس بۇلاقتەك مېھرىڭىز.

تۇنۇنى تاڭلارغا ئۇلاپ،
پەرۋانىسىز ئىنسان ئۈچۈن.
بېرىسىز قايتا ھايات
مىڭلاپ كېسەل - نىمجان ئۈچۈن.

سىز بىلەن ياشنار كۈلۈپ
ئالتۇن ئۆمۈرنىڭ ساقلىغى.

ئەجرىڭىزدىن گۈل ئاچار،
ئىنسان باھارى - شاتلىغى.

چىلك تۇتاشقاندۇر شۇڭا
سىزگە يۈرەكلەر رىشتىسى.
تۆھپىڭىز تىللاردا داستان،
سىز ھايات پەرىشتىسى.

1982 - يىل ئىيۇن، ئۈرۈمچى.

ئاق كەچە

ئاق كەچە - ئاپپاق كەچە،
ئاسماندا ئاي - چولپان گۈزەل.
چۆمۈلۈپ ئاي نۇرىغا
كۆلگەن يېشىل بوستان گۈزەل.

كېلىمەن سۇ يا قىلاپ
گالك كەتمىنىم يولداش ماڭا.
بىپايان گۈلشەن ئىچىڭ،
زۇمرەت ئىچىڭ سىرداش ماڭا.

مەن ئىچىپ كەلگەن سۇدىن
قانسا يېزام تەشنا سىغا.
ئەل خوشى بولۇر ئالقىش ياغار
مەندەك ئىچىڭ ئاشنا سىغا.

1982 - يىل ئىيۇن، ئۈرۈمچى.

دوستلۇغىمىز ياشنار ئەبەت

سايە تاشلايدۇ چىنار
مۇنبەت زىمىنىڭ ئۈستىگە.
ياپرىغى كۆركەم - باراقسان،
قوشقان گۈزەللىك ھۆسنىگە.

تەۋرىمەس بوراندا ئۇ،
يايغاچ تومۇر تۈپراق ئارا.
ئۈستىدىن ئالتۇن قۇياش
نۇرلار سېپەر ياپراق ئارا.

بارچە مىللەت ئۆم - ئىناق
چىن بەختىيار بىز، ئەي ۋەتەن.
تۈپرىغىدا كۆكلىگەن
سۆلماس چىنار بىز، ئەي ۋەتەن.

سەندە بىز يايدۇق تومۇر
شەپقەتلىرىڭدىن سۇ ئىچىپ.
كۆكلىدۇق، پاتماس قۇياش
كومپارتىيەم نۇرلار چېچىپ.

شۇ چىنارەك بەرق ئۇرۇپ
دوستلۇغىمىز ياشنار ئەبەت.

چېھرىمىزدە نەۋ باھار
شات جىلۋىدە چاقنار ئەبەت.

1982 - يىل ئۆكتەبىر، ئۈرۈمچى.

باقتى زامان دىخانغا

مېھرىدىن ئاپتاپ چېچىپ
باقتى زامان، دىخان ساڭا.
باي بولۇشقا پارتىيەم
بەردى ھوقۇق - ئىمكان ساڭا.

تېرىساڭ ئالتۇن ئۇنەر،
مۇنبەت ئېتىز - باغلار سېنىڭ.
باغرىدا مال يايلاق
يايلاق سېنىڭ - تاغلار سېنىڭ.

كەلدى پەيتىڭ يەڭ تۇرۇپ
ئەمگەكتە راست قايناپدىغان.
تەر تۆكۈپ گۈلدەك ياشاپ
ئەجرىڭدە ياغ چاينايدىغان.

مېھنىتىڭدىن ساڭا ئاش،
قوتانغا مال تولسۇن ھامان.
ھۆر سائادەتىمەن ھايات
ئۆمرۈڭگە يار بولسۇن ھامان.

1982 - يىل نويابىر، ئۈرۈمچى.

بەخت دەيمەن ئىجاتكارغا

ناۋا قىلماس كۆلۈپ بۈلبۈل،
چىچەك پەسلى باھار بولماي.
ئىپار چاچماس چىمەندە گۈل،
قۇياش كۆلگەن ناھار بولماي.

باھاردىن گۈل - چىمەن پەيدا،
شۇڭا بۈلبۈل ئاڭا شەيدا.

تۇغۇلدۇم سەندە ئەي جۇڭگو،
باھارغا كۆز ئېچىپ تاڭدا.
ئانا ئەلگە ئىجادىمدىن
ئىپار ۋە گۈل چېچىپ تاڭدا.

ئەبەت سۈلماس باھار سەندە،
قۇياشلىق نۇر - ناھار سەندە.

ئۇلۇغ كومپارتىيە مېھرى،
ساڭا سۈلماس باھار مەڭگۈ.
ئۇنى كۆيلەشى ئۆمۈرۋايەت
ماڭا شان - ئىپتىخار مەڭگۈ.

بولۇشى سادىق ئىجاتكارغا،
بەخت دەيمەن ئىجاتكارغا.

1983 - يىل ئىيۇل، ئۈرۈمچى.

بۇلاقتىكى ئاي شولىسى

كۆكتىن چۈشتى ئاي نۇرى
بىزگە سىرداش بۇلاققا.
بوستان ئارا يا ڭرىغان
ناخشاڭ كىردى قۇلاققا.

تۇنجى سۆيگۈ باشلانغان
مۇشۇ يەردە سەن بىلەن.
كەلدىڭ مانا ئامرىغىم
خوشلاشقىلى مەن بىلەن.

جەڭچى بولدۇڭ، شاتلاندىم
ساڭا سادىق دىلىمدىن.
يۇرتۇم رازى، مەن رازى
ئالقىش ئالساڭ ئېلىمدىن.

ئاتلىنىسەن چېگرىغا،
يولۇڭ سېنىڭ ئاق بولسۇن.
شۇ بۇلاقتەك ئىشقىمىز
سۈزۈك بولسۇن، پاك بولسۇن.

1983 - يىل دېكابىر، ئۈرۈمچى.

تاغ ناخشىسى

كىلىمەن سۈرەتكە ئوخشاش تاغ ئارا،
خۇشپۇراقلىق مىڭ، تۈمەن خىل گۈل كۆرۈپ.
يايرىدى دىل زوق ــ ھاياجان ئىلكىدە،
يەلپۈنۈپ تۇرغان چىچەك ــ سۈمبۈل كۆرۈپ.
ناخشا ئېيتتىم لەۋلىرىم شات كۈلكىدە،
گۈل ئارا شوخ سايرىغان بۈلبۈل كۆرۈپ.

ئورغۇدى تاغ ۋە چىچەككە ھۆرمىتىم،
دىلدا بىر ئوتلۇق تىلەك پەيدا بولۇپ.
ئايلىنىپتۇ تاغ چىچەك دۇنياسىغا،
تاغ گۈلى ئۆسكەچ ئاڭا شەيدا بولۇپ،
ئارمىنىم ئالماس چىچەك ئاچسام ئەبەت،
تاغ سۈپەت ئەل قەلبىدە رەنا بولۇپ.

1984 - يىل ئاپرىل، ئۈرۈمچى.

كۆچا ئۈرۈگى پىشتى

كۆچا ئۈرۈگى پىشتى،
باغلاردا ئەجەپ تاتلىق.
باشلاندى خوشال سەيلە،
دىلنى قاپلىدى شاتلىق.

ئۈرۈك تاۋلىنار شاختا،
مەي باغلاپ تۆكۈپ شەرۋەت.

كەر گۈزدى شىرىن تەمنى،
ئۇرۇككە هالال مېهنەت.

جەننەتنى خىجىل ئەيلەر،
ئۇرۇكلۇك گۈزەل باغلار.
شۇ باغ قويىنىدا يايراپ
گۈلدەك ئۆتىدۇ چاغلار.

1984 - يىل ماي، ئۇرۇمچى.

ئوقۇش پۈتتۈرۈش ناخشىسى

پۈتتى ئوقۇش، خوشى مەكتەۋىم،
بەرگەن ۋەتەن پەرمان ماڭا.
خىزمەتلىرىڭگە جان پىدا
ئەيلەشى بۇيۇك ئارمان ماڭا.

تاقتىڭ بىلىمدىن كاك قانات،
مەزمۇنغا تولدى ياش هايات.
قەلبىم تۆرىدە هەرقاچان
مېهرىڭ قۇۋۋەت - دەرمان ماڭا.

مەن تاڭشۇرۇلغان تۇلپىرىڭ،
ئۇچۇشقا تەييار شۇڭقىرىڭ.
تاللا جاپالىق بەيگىدىن
مەرتلىككە كەڭ مەيدان ماڭا.

يوللا يىراق ئايماققا سەن،
تاغلارغا سەن، يايلاققا سەن.
يۇرسەممۇ دەشتى چۆللارا
ئۇ بىلمىنەر بوستان ماڭا.

ئۇندا بىلىمدىن نۇر چاچاي،
ئەل قەلبىدە مەن گۈل ئاچاي.
قىلسام ئادا ئەجرىڭ سېنىڭ،
يۈكسەك شەرەپ ۋە شان ماڭا.

1984 - يىل ئىيۇن، ئۈرۈمچى.

كوتكوچى قىزغا

چاڭقاپ تومۇزنىڭ تەپتىدە،
باستىم پايانسىز ساينى مەن.
كۆردۈم شۇچاغ يول ئۈستىدە،
زەپمۇ ھاۋالىق جاينى مەن.

كۆپكۈك چىمەنلىك ھۆيلىدىن،
چىقتى كۈلۈپ بىر ئاي شۇئان.
باشلاپ ئازادە ئۆيگە ئۇ،
تۇتتى شىرىن كۆك چاي شۇئان

تارقاپ سەپەرنىڭ ھاردۇغى،
چۆمدى ھوزۇر ئىلكىگە تەن.

يۇزلەپ يولۇچى سەپىدە،
كەلدىم گويا ئۆز ئۆيگە مەن.

سىڭلىم هامان مېهمان ئۈچۈن،
ئاپتاپ ئىكەن گۈلچېهرىگىز.
تارايدىكەن شەپقەت بىلەن
هەر بىر يۇرەككە مېهرىگىز.

كەتتىم سەپەرگە، خوش قېلىڭ،
ئەي چۆلدىكى مۆلدۈر بۇلاق.
ئەيلەپ يۇرەك ئىزهارىنى
سىزگە ئاتاپ يازدىم قوشاق.

1984 - يىل سېنتەبىر، ئاقسۇ.

ئۇرۇمچى كېچىسى

چاقنايدۇ يەر - ئاسمان ئارا،
سانسىز گۈزەل يۇلتۇز كۈلۈپ.
سەندە ئۇرۇمچى ئۆتىدۇ
ئۇنلەر گويا كۈندۈز بولۇپ.

هەمرا ئىجاتنىڭ هۆرلىرى،
ئۇنلەردە ئالىم قېشىدا.
قاقمايدۇ كىرپىك تاڭنىچە
دوختۇر بىمارنىڭ بېشىدا.

بۇرغا ئېلىپ كانچى يىگىت
چۈشتى تىرەن خاتىغا مانا.
تاغدەك كۆمۈر قازدى كېچە
راسلاپ سوغات تاتىغا مانا.

ئاي نۇرىدا دىخان يىگىت
ئېتىزغا سۇ باشلاپ كېلەر.
چارلاپ شەھەرنى جەتچىمۇ،
غالىپ قەدەم تاشلاپ كېلەر.

تۇنىنى ئۇلايدۇ سۇبھىگە
زاۋۇت، ئېتىز، خاتىلار ھامان.
سەندە ئاتار تۆھپە بىلەن
نۇرلۇق - سۈزۈك تاتىلار ھامان.

1984 - يىل ئۆكتەبىر، ئۇرۇمچى.

لۇشۈن ھەققىدە ناخشا

(لۇشۈن تۇغۇلغانلىغىنىڭ 100 يىللىغى مۇناسىۋىتى بىلەن)

پەخىرلىنەر ئۇلۇغ ئانا يەر
شان - شۆھرەتلىك ئەجدادى بىلەن.
مىللەت ئۈچۈن ئۆچمەس يۇلتۇزدەك
چاقناپ ئۆتكەن ئەۋلادى بىلەن.

× ×

تاريخ كۆركى مۇقەددەس جۇڭخۇا،
بۈيۈك مىللەت يارالغان يەر بۇ.
بەش مىڭ يىللىق قەدىم مەدەنىيەت،
جاھان بويلاپ تارالغان يەر بۇ.

تاغ يۇرەكلىك باتۇرلار ئۆتتى،
ئانا يەرگە باغلاپ ئىشتىياق.
قەدىم ئەلدە ئىنسان ئەقلىدىن
مەرىپەتتە ياقتى شامچىراق.

ياشاپ ئۆلار ئاي ۋە چولپانده‌ك،
قالدى ئەلىنىڭ قەلبىده چاقناپ.
شۇ زىمىنده كۆز ئاچتى لۇشۈن،
مەرتلەر ئۆسكەن يەرنى قۇچاقلاپ.

بۆشۈك بولدى ئاڭا ۋەتەننىڭ
زۇلمەت باسقان تەڭسىز قۇچمىغى.
مەزلۇم ئەلنىڭ مۇڭزارى ئىدى
ئۇ ئاڭلىغان ئەللەي قوشىغى.

قەھرلىك جۇپ كۆزىده ئۇنىڭ
ئىسيان ئوتى ئۇچقۇنلاپ ئۆستى.
تومۇرىدا جەسۇر ئەجداتنىڭ
قېنى قاينىاپ جۇشقۇنلاپ ئۆستى.

«ئاۋرورا» نىڭ ھەيۋەت گۈمبىرى
تىترەتتى بۇ تەڭسىز جاھاننى.
ئويغاتتى ھەم غەپلەت ئۇيقۇدىن
شەرقتىكى بۈيۈك ئارسلاننى.*

باتۇرلارنىڭ قەدىم ماكانى،
ئەرك ئۇچۇن ياۋغا تاشلاندى.
بىپايان كۆك قوللار كۆتەرگەن
قىلىچ ـ نەيزە، تۇغقا قاپلاندى.

قىزىل تۇغلۇق قوشۇن ئالدىدا
كۆزلەپ نۇرلۇق، گۈزەل ئەتىنى.
ئۇ قەلەمگە بەتلەپ مىللەتنىڭ
لاۋا ئاتقان غەزەپ ـ ئەنتىنى؛

قىلىچلاشتى مەشئۇم زۇلمەتنىڭ
قانخور جۇدۇن لەشكىرى بىلەن.
مەلئۇنلارنىڭ چۈمپەردىسىنى
يىرتتى ئۆتكۈر شەمشىرى بىلەن.

جاكاچىسى بولدى ھۆرلۇكنىڭ،
گۈلدۈرما مىلىق خىتاۋى بىلەن.
ئاسارەتلىك قاراڭغۇ تۇنگە
نۇر بەردى ئۇ كىتاۋى بىلەن.

* بۈيۈك ئارسلان ـ شەرقتىكى ئۇخلاپ ياتقان شىر ـــ جۇڭگو.

وسۇپ كۆلپەت توپا نلمرنى
غالىپ قىزىل قىيا بولدى ئۇ.
مەزلۇم ئەلنىڭ قەلبىگە شىپا ــ
بەرگەن مېھرىگىيا بولدى ئۇ.

ۋۇجۇدىغا مۇجەسسەم ئىدى،
ئۇلۇغ ئەلنىڭ ۋىجدان ــ نومۇسى.
ئىدرىگىدىن پۈتتى مىللەتكە
مەرىپەت ھەم كۆرەشى قامۇسى.

يۈرىگىدە زۇلمەتلىك تۈننى
ئۇ دانكودەك ياندۇرۇپ ئۆتتى.
ئانا يەرنى پۈركەپ شان بىلەن،
شانلىق تارىخ قالدۇرۇپ ئۆتتى.

ئۇ كۆتكەن تاڭ ئېچىپ گۈلچىراي
شەرق بويلاپ سوزۇلدى ئۇپۇق.
تاڭ شەپىگى سۆيۈپ نۇر بىلەن،
باپتى ئۇنىڭ قەۋرىگە يوپۇق.

جاھان ئارا ئىپتىخار تاپتى،
ئانا يەر بۇ ئۇلۇغ ئوغلاندىن.
ئادالەت ھەم سەنئەت كۆكىدە
كۆز چاقنا تقان نۇرلۇق چولپاندىن.

پەخىرلىنەر باتۇرلار يۇرتى —
مەرىپەتنىڭ بۇلمىغى شەرق.
پەخىرلىنەر ئۇنىڭ نامىدىن
ئۇلۇغ ۋەتەن، قەھرىمان خەلق.

پەخىرلىنەر مىللەت شۆھرىتى —
تارىخقا شان كەلتۈرگەن ئەجداد.
پەخىرلىنەر ئۇنىڭ ئىزىدىن
ئىلىم-پەنگە ئات سالغان ئەۋلاد!

1981-يىل سېنتەبىر، ئۈرۈمچى.

غالىپ كارۋان

بۇلۇتلار توپىنى يېرىپ بورانقۇش،
چاقماقلار ئىچىدە قىلىدۇ پەرۋاز.
ياكى راق جەڭ سىگنالى، زەپەر نەغمىسى
ئۇ بوران ئەۋجىدە قىچقارغان ئاۋاز.

قەيسەرلىك، جۇشقۇنلۇق، مەرتلىك مەشئىلى
چاقنايدۇ بورانقۇش سۆيگەن ھايات.
ئۇنىڭكى باتۇرلۇق خىسلىتى نەدە؟
بورانلار تاۋلىغان بىر جۈپ قانات.

دولقۇنلار كۆتەردى تومۇردا قېنىم،
كۆرگەندە بورانقۇش جۈرئىتىنى مەن.

ئوخشاتتىم شۇ باتۇر قۇشى پەرۋازىغا
بۇ قىزىل كارۋاننىڭ سۈرئىتىنى مەن.

كەلمەكتە شۇ بوران قۇشىدەك ھەيۋەت
بۇ ئۇزۇن سەپەرنىڭ غالىپ كارۋىنى.
يەلكىگە تاغدىن زور يۈكنى يۈكلىگەن،
نەيۋك ئۇ، ئەجداتنىڭ ئارزۇ ـ ئارمىنى.

كېلىمىز ھېچكىم ئىز باسمىغان يولدا،
نۇرانە ئەتىگە داغدام يول ئېچىپ.
جاپالار دەشتىگە چۈشكەن قەدەمدىن
خۇشى پۇراق چوغ رەڭلىك سۈلماس گۈل ئېچىپ.

بورانلىق يوللار بۇ ھەمدە چاقماقلىق،
سىناراتۇ كارۋاننىڭ شىجائىتىنى.
سىناراتۇ شىددەتلىك چاپقۇنلار ئارا
ھەر ئۆتكەل ـ داۋاندا جاسارىتىنى.

بۇ يوللار سىنىغى ــ تارىخ سىنىغى،
ئۇ سىناق يېڭى بىر ئەسىرگە كىلىت.
ئۇ سىناق مۇقەددەس تۆت بۈيۈك نىشان
چىچەكلەپ گۈل ئاچار ذەۋرگە كىلىت.

ئۆتتۇق بىز، ئۆتىمىز كۆرمىڭ سىناقتىن،
ئۈيۇشقان كۆچكە ئۇ ھېچبىر سىر ئەمەس.

ئىنا قلىق غەلبىنىڭ ئانىسى دېمەك،
شۇڭا بىز ئالىمىز شان بىلەن نەپەس.

مەرىپەت قۇياشى داغدام يولىغا
نۇرچاچقان سەپەرداش مىللەت بىز بۈگۈن.
شەرقتە قۇدرەتلىك پولات ئېقىمدەك
مەۋج ئۇرغان زەپەرداش مىللەت بىز بۈگۈن.

قۇدرەتلىك ھاياتىمىز كۆچ چاقناپ تۇرار،
بورانقۇش مىسالى پەرۋازىمىزدا.
ياكرايدۇ ئۇلۇغۋار ئەلنىڭ ئاۋازى،
يېڭىشكە چىللىغان جەڭ سازىمىزدا.

بولغاچقا پارتىيە كارۋان رولچىسى،
گۈمان يوق، قۇياشلىق ئىقبال بىزگە خاس.
«تۆتلىشىش» باغلىرى گۈل - چېچەك ئاچقان
كېلىچەك ئاتلىق بۇ ئوسال بىزگە خاس.

1982 - يىل فېۋرال، ئۈرۈمچى.

بەختىم

ئادالەت تېڭىنىڭ پاتماس قۇياشى
چاقنايدۇ بىغۇبار چېھرىگىدە ۋەتەن.
سەن بۈيۈك نۇر ئېلى، ئىستىقبال ئېلى،
ياشنايدۇ گۈل ھايات مېھرىگىدە ۋەتەن.

شۆهرەتلىك ئەجداتىنىڭ ئەۋلادى بولۇپ،
باغرىڭغا تاڭ بىلەن تۆرەلدىم سەندە.
ئالدىمدا كەڭ قۇچاق ئاچتى كېلىمچەك،
سائادەت نۇرىغا بۆلەندىم سەندە.

شاۋكەتلىك نامىڭنى ئۇلۇغلاپ مەڭگۈ،
ئىجات ۋە مېھنەتتە ئۆتىمگىم بەختىم.
باغرىڭغا ئىشقىڭاز بۇلبۇلگويا دەك،
تىلىمدىن گۈل ۋە كۈي تۆكىمگىم بەختىم.

1983 - يىل مارت، ئۈرۈمچى.

تۇتاش قەلبلەر

(داستان)

نەرە تارتىپ بوران لەشكىرى
ھۆكىرەيدۇ يېرىم كېچىدە.
ئۇچار تاشلار، كۆچەر قارلار ھەم
ئاسمانىپەلەك تاغلار ئىچىدە.
يۈزلەپ پادىيوم، سۈرلۈك غوللارنى
چاق ئاستىدا قالدۇرۇپ پەستە،
بۇلۇت سۆيگەن داۋانغا ئۆرلەپ
ھەربى پىكاپ كەلمەكتە تەستە.
شۇ تاپ مۇشكۈل نىشاننى كۆرمەك،
قارقۇيۇنى توسماق يولىنى.

بوران يېرىپ كېلمدۇ شوپۇر
ماهىر قولدا ئويىنىتىپ رولنى.
تاقەتسىزلىك ئىلكىده يانار
مەنزىل تامان ئۇندا تۆت جۈپ كۆز.
چاقنار چوغدەك تۈن ئايازدا
ماڭلاي ئارا نۇرلۇق بەشيۇلتۇز.
«مۇزداۋان» دا ماڭسىمۇ پىكاپ
بورانقۇشنىك جۈرئىتى بىلەن.
ئۇ بىلىنەر ماڭغاندەك گويا
چۈمۈلىنىك سۈرئىتى بىلەن.
تىت ـ تىت بولۇپ سۆزلەر دوختۇر نۇر:
«مىنۇت ۋاقىت هايات بىز ئۈچۈن.
بولسا قانات ئۇچۇپ تاغلاردىن،
يېتىپ بارساق ئايىم قىز ئۇچۇن.
پىكاۋنكنى تېزلەت ئادىلجان،
«قورغان» دا جەڭ تۇرماقتا كۈتۈپ.
يېڭى جاننى قۇتلۇقلايلى بىز،
شۇم ئەجەلنىك ئالدىغا ئۆتۈپ.»

× ×

تىزما ـ تىزما تاغلار ئۆچىدە،
بىر يېزا بار ئارچا ـ قارغايلىق.
نامى «قورغان» چېگرىغا تۇتاشى،
ئارتمۇالغان گۈللەردىن ياغلىق.

بەشى يىل بۇرۇن باغلاپ مۇھەببەت
چېگرىدىكى جۇشقۇن ھايا تقا.
كەلگەن ئىدى بىر جۇپ سىتۇدېنت
پەن ـ مەرىپەت ئېلىپ ئەۋلاتقا.
بىرى ئۇنىڭ ئۆتكۈر پىكىرلىك،
قوشۇما قاشى يا شى يىگىت سايىم.
يەنە بىرى خۇشى خۇي چىقىشقاق
چىرايى گۈل ئوچۇق قىز ئايىم.
يا شى بوغۇنلار پەرۋىشى بىلەن
ئۆتكۈزدى بەشى يىلنىمۇ تېزدىن.
مول نەتىجە، گۈزەل پەزىلەت
مۇڭە بەردى بۇ ئوغۇل قىزدىن.
ئۆز پەرزەنتى بوپقالدى ئۇلار
مېھرى ئوتلۇق «قورغان» خەلقىنىڭ
«ئۇستاز» دەپ ئەل كۆتەردى باشتا،
ھۆرمىتىنى قىلىپ ئەجرىنىڭ.
ئاتا ـ ئانا بولۇپ «قورغان» لىق،
بۇ ماكاندا قىلدى تويىنى.
قۇتلۇقلىدى جەمئىيەت كېلىپ،
قىزىلگۈلگە ئوراپ بويىنى.
ئۆتتى تويمۇ. ئۆتتى ئايلار مۇ
ئىنا قلىقنىڭ شىرىن ئىلكىدە.
بىر خۇش خەۋەر كېلەر بىخ يېرىپ،
ئايىم قىزنىڭ كۆكلى مۇلكىدە.

قوساقتىكى يېڭى جاندىن ئۆ،
بەردى ئۈچۈر سايىمغا خوشال.
قىلدى ئىزھار ئارزۇلىرىنى،
يايراپ سايىم ئايىمغا خوشال:
«بىزگە شۇنچە مېھرىبان يۈرتتا
پەرزەنتىمىز كۆز ئاچسا كۆلۈپ.
كۆچكە تولسا ئىلمۇ-ئىرپاندىن،
تاغنىڭ جەسۇر بالىسى بولۇپ؛
ئېخ! قانچىلىك شاتلىنار ئىدۇق،
ئىزىمىزنى باسسا 〈قورغان〉 دا.
كېلىچەكتە پەن-مەرىپەتتىن
ئۇمۇ نۇرلار چاچسا 〈قورغان〉 دا.»
كۆتەر ئۇلار پەرزەنتىمن تەشنا
توققۇز ئايدىن كۈزەل ئارزۇدا.
تاللىشىدۇ بوۋاقنا ئىسىم،
مەرتلىككە خاس جەسۇر ماۋزۇدا.
دىدى بىر كۈن ئايىمغا مۇدىر:
«سىز ھازىرچە توختىتىڭ ئىشنى.
يەڭگىش ئۈچۈن قايتىپ شەھەرگە،
ئۆيىڭىزدە چىقىرىڭ قىشنى.»
شۇ چاغ ئايىم جىددى جەڭ پەيتى
چېكىنگەندەك سەزدى ئۆزىنى.
كەسكىن قىلىپ ئېيتتى مۇدىرغا
ئىرادىسى — يۈرەك سۆزىنى:

«پات ئارىدا باشلىنىپ كېتەر
يېرىم يىللىق ئىمتىھان ـ سىناق.
مۇشۇ پەيتتە ياشى غۇنچىلارنى
تاشلاپ، ئۆيگە كېتەمي مەن قانداق؟
بۇ يۇرتتىكى ئانىلار ماڭا
مېنى تۇققان ئانامدىن چارە.
ئاشۇلار بار، ئەندىشىنە ھاجەت،
تۇغۇتنىڭمۇ چاغلىقتۇر كارى.»
دىدى مۇدىر: «يارايسىز سىڭلىم،
ئېيتتىڭىز چىن سۆزىڭىزنى سىز.
ئىشلەڭ، بىراق ئاسراڭ ئوبدان ھەم
بۇ ئايلاردا ئۆزىڭىزنى سىز.»
يېتىپ كەلدى ھەشى ـ پەشى دىگىچە
يېقىنلىشىپ تۇغۇت كۈنلىرى.
بەك ئالدىراشى ئىدى ئەر ـ خوتۇن،
كۈندۈز تۈگۈل ھەتتا تۈنلىرى.
كۈندۈزلىرى مۇشۇ مەۋسۈملۇك
ئەڭ ئاخىرقى دەرسلەرنى ئۆتەر.
تەكرار ئۆچۈن كەچتە ئىككىسى
قارلار كېچىپ ئۆي ـ ئۆيگە كېتەر.
قىز ـ چوكانلار، ئاق چاچ ئانىلار
ھال سورىشار كېلىپ ھەركۈنى.
ھەربى دوختۇر گۈلشەن قىزمۇ ھەم
تۇرار پات ـ پات تەكشۈرۈپ ئۇنى.

بۈگۈن كەچتە يول ئالدى ئايىم،
ئابلىمىتنىڭ ئۆيىنى كۆزلەپ.
بەرمەك بولۇپ بۈگۈن ئۇنىڭكى
كەم قالدۇرغان دەرسنى سۆزلەپ.
نىمشىقىدۇر بۈگۈن ئايىمنىڭ
باشقىچە ئىدى روھى ـ ھالىتى.
پەرزىچە مۇشۇ كېچىدە
كېلىدىغاندەك تۇغۇت سائىتى.
تۇرۇپ يېنىك تولغايتى قوساق،
بەل ئاغرىغى كۈچەيگەن ئاندىن،
تۇرۇپ ـ تۇرۇپ قىسىلىپ نەپەس،
ئاچچىق يالقۇن ئۆرلەيتى گالدىن.
خالىمىدى سايىمغا زىنھار
ئۆز ھالىنى چاندۇرۇشنى ئۇ.
خالىمىدى كەچلىك تەكرارىدىن،
شۇ سەۋەپتىن قالدۇرۇشىنى ئۇ.
كېلەر ئايىم ئاۋايلاپ ئاستا
قېلىن قارىدىن يۆتكەپ قەدەمنى.
ئەسلىتىدۇ تۇرقى شۇ تاپتا
گويا قارىدىن پۈتكەن ئادەمنى.
بېسىپ تەستە بەش چاقىرىم يول،
كەلدى ئاخىر كۆزلىگەن ئۆيگە.
«كېلىڭ قىزىم» دەپ ئايشەم ئانا،
يۆلەپ ئۇنى باشلىدى تۆرگە.
ـــ جېنىم قىزىم كەپسىز جاپادا،

ئويلاپ مۇشۇ كەنجى ئوغلۇمنى.
سىزگە شۇ تاپ قايسى تىل بىلەن
ئىزھار قىلسام بولار كۆڭلۈمنى.
شوخراق ئۆستى بىزنىڭ ئوغلىمىز،
ئالدىڭىزدا بولىمىز خىجىل.
كۆيۈندىڭىز بىزدىنمۇ چارە،
بولۇپ ئاڭا بەك ئامراق ــ ئىجىل.
كېچە قاتتىق قىزىپ ئابلىمىت،
بولدى بەكمۇ ئەنسىزلىك بىزگە.
شۇڭا دەرسكە بارالماي قالدى
قىلالمىدۇق خەۋەرمۇ سىزگە.
قىزىتمىسى ياندى ئاخىرى،
گۈلشەن قىزنىڭ دوختۇرنى يەپ.
بىراق ئوغلۇم بەك تىت ــ تىت بولدى،
ئەجەپ بۇگۈن دەرستىن قالدىم دەپ...
توكچىراقنىڭ سۈتتەك نۇرىدا
ئابلىمىتقا دەرس ئۆتەر ئايىم.
ئۇنىڭ تەشنا دىل ئىتىزىغا
پەندىن كەۋسەر ــ بال تۆكەر ئايىم.
شاگىرتىمغا سۆيۈنەر ئايىم،
ئەقلىگە چىن مەسلىگى كېلىپ.
سۆزلەر لېكىن چاندۇرماي ئاڭا
ئۆزىنى تۇتۇپ، غەيرىتىگە ئېلىپ.
ئاچچىق تولغاق ئازاۋى ئاخىر،

چىقتى تېپىپ ئۇنىڭ يۈزىگە.
سەزدى ئانا، تاشلاندى بۇھال
كۆپنى كۆرگەن ئۆتكۈر كۆزىگە.
ــ تەكرارىگىنى يىغىشتۇر ئوغلۇم،
يا ردەملەشكىن دەرھال ئاتاڭغا.

ھارۇنى قوش، ئاتاڭنى ئۇزات،
يۈگۈر چاققان سايىم ئىساكاڭغا.
ھاشىم ئاخۇن بولسىلا چاققان،
گۈلشەن قىزنى كەلسىلە ئېلىپ.
بوشاندۇراي ئايىم قىزىنى،
ئانا بولۇپ ئۆيدە مەن قېلىپ.
گويا چاقماق تېزلىگەندە ئۇ
يولغا سېلىپ ئاتا ـ بالىنى.
تەييارلىدى ھەش ـ پەش دېگىچە
تۇغۇت ئۈچۈن مېھمانخانىنى.
پەريات چېكەر تولغاقتا ئايىم،
پەرۋانىدۇر ئانا بېشىدا.
قىزنىڭ ھالى، ئانىنىڭ قەلبى،
ئايان شۇتاپ ئاققان يېشىدا.
بۇ قوشۇلۇپ ئاققان كۆز ياشلار،
بىر قىسمەتنى ئەيلەيدۇ بايان.
«تۇغۇت دىمەك ــ ئۆلۈپ تېرىلمەك»
بۇ ئىشى تەھقىق ھەممىگە ئايان.
نىمە ئۈلۈغ دىسە دۇنيادا،

ئانا ئۇلۇغ دەيمىز ھېچ شەكسىز.
ئانا قەدرىن بىلمىسە كىمكى،
شۇدۇر ھايۋان نەسلىدىن پەرقسىز.
چىن مۇھەببەت مۇنبىسى بولۇپ،
تۆرىلمىدۇ قوساقتا بوۋاق.
بۈيۈك يۈكنى كۆتىرەر ئانا
توققۇز ئايلاپ قوساقتا ئۇزاق.
كۆتەر بىزنىڭ تۇغۇلۇشىمىزنى،
كۈن - تۈن شىرىن ئارزۇلار بىلەن.
كىتاپ ئېچىپ ئويلايدۇ ئىسىم،
مەرتىلىككە خاس ماۋزۇلار بىلەن.
تۇغۇت پەيتى پۈتكۈل ئازابنى،
تارتار يالغۇز ئانا قىينىلىپ.
قانچە ئۆلۈپ، قانچە تىرىلىپ،
ياتىدۇ ئۇ قانغا مىلىنىپ.
ئاشۇ تەقدىر ئەمدى ئايىمنىڭ
بېشىغمۇ كەلدىلەر، ھەيھات!
دىلكەشى ئانا باغرىنى تىلىپ
قىلار پارە ئۇ سالغان پەريات.
ئاشۇ پەريات يامرىتىدۇ ياش
غۇنچە بويلۇق رەنا كۆزىدىن.
ئاشۇ پەريات يامرىتىدۇ ياش
ئاڭا غەمخور ئانا كۆزىدىن.
كېتىپ ئاخىر ئايىم ھۇشىدىن،
بارا - بارا قالدى بولالماي.

خەۋپ ئېنىق كۆرۈندى كۆزگە ،
تۇغۇتقا ئۇ كۈچنى ئۈلالمايۋ.
يۈرەك باغرى چاك - پارە بولۇپ
تۇرغان چاغدا ئانا ئامالسىز،
ياندى ئۈمىت چىرىغى بىردىن،
يېتىپ كەلدى گۈلشەن هايالسىز.
جان دوستىنى ئېلىپ قۇچاقلا
تەكشۈرۈشنى باشلىدى گۈلشەن.
چىرايىغا چىقىپ مەيۈسلۈك،
ئانىغا كۆز تاشلىدى گۈلشەن.
شۇرلىدى ئانىغا ئاستا،
ئېغىر هالدىن ئۆزىنى تۇتۇپ.
«بالا تەتۈر، ئېغىر خەۋپلىك
ئايىم قىزنى تۇرماقتا كۈتۈپ.
بۇ هالەتتە مۇمكىن ئەمەستۇر
ئايىم قىزنى قۇتقۇزۇپ قېلىش.
ئەگەر ئۇنۇملۈك چارە قوساقنى —
ئوپېراتسىيە قىلىپ بالىنى ئېلىش.
ناهىيە يىراق، يولى خەتەرلىك،
يۆتكەشكە ئۇ بېرەلمەس بەرداش.
قىسمىنىڭ باش دوختۇرخانىسىدىن
چاقىرايلى يارەمگە ئۇراڭ.
چېگرا پونكىت دوختۇرخانىسىغا
هايال بولماي ماڭايلى تېزدىن.
ئاشۇ يەردە ئالايلى خەۋەر،

ئانا بولۇپ، بىز ئايىم قىزدىن.
داۋالىسام بار ئامال بىلەن،
ئۇ بەرداشلىق بەرسە تاكىچە،
چوقۇم دوختۇر خانىسىدىن
تېز يارىمكە كېلەر ئاكىچە...»

× ×

يېرىم كېچە ...
باشى دوختۇرخانا
جىمجىتلىققا چۆككەن ھەممە يان.
نۆۋەتچىدۇر شۇ تاپ پەقەتلا
ئىشخانىدا ئاكۇشىر رەيھان.
چۆكۈنگەن ئۇ بار زېھنى بىلەن
مۇقاۋىلىق قېلىن كىتاپقا.
ئىزلەر جاۋاپ ئايالالاردىكى
سانايتىش تەس كېسەل ــ بىتاپقا
ئەقىل نۇرى چاقنىغان كۆزلەر
قۇرلار ئارا تەشنا باققاندا.
ئەڭ ھالقىلىق باپتا، ئىزلىنىش
يۈكسەكلىككە قانات قاققاندا.
ئاشۇ مىنۇت پەن دېگىزىدىن
ئىسىل گۆھەر تۇرغاندا سوزۇپ،
قويدى بىردىن تەپەككۇرنى
تېلېفۇننىڭ ئاۋازى ئۇزۇپ.
تېلېفۇننى ئېلىپ، دىلىغا ــ

كەتتى شۇنان ئەنسىزلىك تاراپ،
«خوپ» دەپ دەرھال يۇگۈردى چاققان
ئوپېراتسىيە ئۆيىگە قاراپ.
تاماملاپ بىر ئوپېراتسىيىنى،
تۇرغان ئىدى ئۇرمۇ قول يۇيۇپ.
ــنېمە ئەھۋال بولدى؟ تېز سۆزلەڭ،ــ
دىدى دەرھال رەيھاننى كۆرۈپ.
ــيولداش ئابلىز بېرىپ تېلېفون
جىددى يارەدەم سوراپتۇ بىزدىن.
ئۇ ئەسكىلار دەپتۇ تاڭغىچە،
كېچىكتۈرمەي ۋىراچنى تېزدىن،
قاپتۇ ئېغىر خەتەر ئىچىدە
ئايىم ئاتلىق مۇئەللىم ئايال.
بالا تەتۈر بولغاچ قوساقتا،
قىلالماپتۇ گۈلشەنمۇ ئامال.
ئويلىنىپمۇ تۇرمىدى دوختۇر،
ــئاتلىنايلى، ــ دىدى ئۇ كەسكىن.
(يېڭى سەپەر ــ جەڭنىڭ ئالدىدا
تۇرۇپ شۇنچە جىددى ۋە تەمكىن)
تەييارلىدى ھەش-پەش دېگىچە
ئوپېراتسىيىگە كەم سايمانىي ئۇ.
ئېلىپ ماڭدى رەيھانغا يانداپ،
ناركوز دوختۇرى سۈلايمانىي ئۇ.
ئۇچقان قۇشتەك «قورغان» غا قاراپ،
قويۇۋۆەتتى پىكاپنى ئادىل.

ئېلىپ قويۇپ جاننى ئالقانغا،
كېلەر ئۇلار بوراندا دادىل.
چولپان چاقناپ كۆلگەن سۈبھىدەم،
كەلدى پىكاپ قارغايلىق سايغا.
ھايا جاندا دىدى تۆتەيلەن:
«يەتتۇق ئاخىر كۆزلىگەن جايغا»
خوشاللىقتىن چىقتى ئېتىلىپ
ئابلىز بىلەن گۈلشەن قىز مانا.
سايىم قىسار قوللارنى قىزغىن،
چاي ئېپكەلدى ئۇلارغا ئانا.
چېگرا پونكىت دوختۇرخانىسى
ئوپېراتسىيە ئۈچۈن راسلاندى.
كۆڭۈللەرگە ئۈمىت بېغىشلاپ
ھايات ئۈچۈن كۈرەشى باشلاندى.
كېسىلدى ئەت، ئېچىلدى قوساق،
ئوندىن يېڭى بىر جان ئېلىندى.
يەلكىلەردىن چۈشۈپ غەم تېشى،
گويا جەڭدە قورغان ئېلىندى.
يېڭى جاننىڭ تۇنجى يىغىسى
تاراتتى ئۈي ئىچىگە شاتلىق.
كۈلدى سايىم، كۈلدى سۈلايمان،
كۈلدى رەيھان، گۈلشەن قىز تاتلىق ...

× ×

چېچەپ ئالتۇن نۇرىنى قۇياش،

تاغ ئىچىدە كۈلگەندە سەھەر.
ئۇچقان قۇشتەك تارالدى تېزدىن،
«قورغان» بويلاپ يېڭى خۇشى خەۋەر،
«شۇنچە ئۇزۇن يوللارنى بېسىپ
نەچچە دوختۇر كەپتۇ كېچىدىن.
ئايىمغىزنى قۇتقۇزۇپ قاپتۇ،
تۇغۇت پەيتى خەتەر ئىچىدىن.»
تەييارلىغان تاماقلىرىنى
كەشتىلەنگەن داستىخانغا ئوراپ؛
چېگرا پونكىت دوختۇرخانىسىغا
ئايالار يول ئالدى ھال سوراپ.
ياتار ئاسما ئوكۇل ئاستىدا
ئايىم ئېچىپ كۆزىنى ئەمدى.
(چىققاچ تەندىن تۇغۇت ئازاۋى،
يېنىك سېزىپ ئۆزىنى ئەمدى.)
ھەمرا بولۇپ ئايىمغا بوۋاق
ياتار غەمسىز كۆزىنى ئېچىپ.
بۇدرۇقلىغى، ئوماقلىغىدىن
ئۆي ئىچىگە ئاللىقاچان چېچىپ.
يوقلاپ كەلگەن ئايالار بىلەن
ئۆي ئىچىمۇ تولدى لىققىدە.
ئايىم بىلەن بوۋاقنى ئۇلار
قۇتلۇقلىدى خوشلۇق ئىلكىدە.
قولدىن ـ قولغا ئۆتىدۇ بوۋاق،
باقار ئاڭا تويماستىن كۆزلەر.

گۈل مىسالى كەتكەن ئېچىلىپ
زوقمەنلىكتىن ئونلىغان يۈزلەر.
ئۆتۈپ كەتتى ئىككى سائەتمۇ
ھال سوراش ۋە قىزغىن سۆھبەتتە.
كىرىپ كەلدى خوشلىشىش ئۈچۈن
دوختۇر نۇرمۇ دەل مۇشۇ پەيتتە.
دىدى كۈلۈپ: ــ سىڭلىم ئايىمقىز
قايتىش ۋاقتى بوپقالدى بىزگە.
قالدۇردۇق بىز گۈلشەنگە يانداپ
باش ئاكوشىر رەيھاننى سىزگە.
داۋالىنىڭ، چېگرا پونكىتىنى
ئۆزىڭىزنىڭ ئۆيىدەك بىلىپ.
تېلېفۇندا ئەھۋالىڭىزنى
تۇرسۇن ماڭا دوكلات قىلىپ...
تۇتالمىدى ئۆزىنى ئايىم
بۇ ئاق چاچلىق دوختۇر ئالدىدا.
(يېڭىۋاشتىن گۈلدەك ئۆمرىگە
ھايات بەرگەن غەمخور ئالدىدا.)
قاينىاق ياشلار بىر جۈپ بۇلاقتەك
كۆزلىرىدىن چىقتى ئېتىلىپ.
ھايا جاندا ئۇلغايتتى ياشنى
ئاڭا يۈرەك سۆزى قېتىلىپ:
ــ ئاجىز كەلدى تىلىم شۇ تاپتا
ئېيتمىش ئۈچۈن سىلەرگە رەھمەت.

يەتمەس تاتا ـ تانا مېھرىمۇ
قېرىندىاشلىق مېھرىگە پەقەت!
تۇغۇت پەيتى تايشەمخان، گۈلشەن،
ماگا غەمخور تانا بولدىڭىز.
ئەي نۇر تاكا، ئەجەل تالدىدا
جان ئۇلىغان تاتا بولدىڭىز.
سىلەردىن ھەم «قورغان» خەلقىدىن
تۇققانلىقنىڭ مېھرىنى كۆردۈم.
تاشۇ ئىللىق چىرايلاردىن ئۆز —
تاتا ـ تانام چېھرىنى كۆردۈم.
ئۇنتۇمايمەن ئۆمرۈم بويى مەن
بۇ بىباھا شەپقەتنى مەڭگۈ.
شەنىگلەرگە ئۇلۇغ جىيىغا گجۇن،
دەيمەن دىلدىن رەھمەتنى مەڭگۈ.

1983 ـ يىل ماي، ئۈرۈمچى.

ۋەتەن مېھرى

مەسۇم باسمت قاتارلىقلار

مەسئۇل مۇھەررىرى: ماخمۇتجان ئىسلام

مەسئۇل كوررېكتورى: ئىلياس رەھمى

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى

(ئۈرۈمچى شەھەر ئازاتلىق كوچا №306)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى

سانائەت ئىنستىتۇتى باسما زاۋۇدىدا بېسىلدى

فورماتى: 1092 × 787 مم 1/32 باسما تاۋىغى: 0.25

1985 - يىل 3 - ئاي 1 - نەشرى

1985 - يىل 7 - ئاي 1 - بېسىلىشى

كىتاپ نومۇرى: M10098·1018

تىراژى: 1·500 — 1

باھاسى: 0.60 يۈەن

祖 国 之 爱 （诗歌选） （维吾尔文）

买·巴斯提等 著

责任编辑：马合木提江

责任校对：伊力亚斯

新疆人民出版社出版

乌鲁木齐市解放路306号

新疆新华书店发行新疆工学院印刷厂印刷

787×1092毫米32开本 9.25印张

1985年3月第1版 1985年7月第1次印刷

印数：1—1·500

书号：M10098·1018 定价：0.60 元

书 号：M10098·1018
定 价：0.60元